

Chitabu cha phiri cha Musa chiihwacho KUTSAMA Tanga mbere

Chitabu hichi cha Kutsama ni muhimu sana kpwa maisha ga Aiziraeli. Chinasemurira vira Mlungu arivyotuluzi atue kula utumwani hiko tsi ya Misiri. Chinafundza kukala Mwenyezi Mlungu ni Mlungu mmwenga chisha wa kp-weli. Iye ni mtawala wa viumbe vyosi, na anaphokata shauri kuhenda dzambore, takuna mutu anayeweza kumpinga.

Chitabu chenye china seemu tahu. Seemu ya kpwandza (sura ya 1:1—13:22) inahendeka Misiri ambako Aiziraeli ni atumwa. Mlungu anasikira chiriro chao cha kulonda kuterywa, naye Musa anatsambulwa ni Mlungu aaike huru. Musa anaphomvoya Mfalume wa Misiri ili aariche huru, anarema naye Mlungu anamupha Musa uwezo wa kureha mashaka kumi ga chi-ajabu tsi ya Misiri. Mwishowe bada ya ana a kpwandza a chilume a Amisiri kufwa, Mfalume anaarichira Aiziraeli auke.

Seemu ya phiri (sura ya 14:1—18:27) inasemurira charo cha Aiziraeli kula Misiri hadi Mwango Sinai, anaphokutana na Mwenyezi Mlungu. Bada ya Amisiri kuaruhusu Aiziraeli kuuka, anagaluzi nia na anaalunga ili auyize. Ela Mwenyezi Mlungu anaarinda Aiziraeli na kuangamiza jeshi ra Misiri hiko Bahari ya

Shamu. Na anavyosafiri kutsupira jangbwani Mlungu anaapha Aiziraeli chakurya na madzi chimaajabu.

Seemu ya mwisho (sura ya 19:1—40:38) inahendeka hiko Mwango Sinai ambako Mlungu anamupha Musa Shariya Kumi na shariya zanjinaze. Ela wakati Musa a hiko mwangoni phamwenga na Mlungu, atu a Iziraeli anavundza chilagane kpwa kudzitengezera vizuka. Hata hivyo Mlungu anaaswamehe na kuika chilagane luphya nao. Piya anaapha malagizo ga ndani ga vira ndivyodzenga Hema ra Mkpwutano na miyo yosi inavyotakikana ni alavyadzi-sadaka kumuabudu Mlungu kpwa njira nono.

Maelezo muhimu kpwa chifupi

Aiziraeli anarichirwa huru kula Misiri 1:1—15:21

a. Aiziraeli ni atumwa hiko Misiri 1:1-22

b. Kuvyalwa kpwa Musa na wanachewe 2:1—4:31

c. Musa na Aruni anagomba na mfalume wa Misiri 5:1—11:10

d. Sharee ya Pasaka na kuuka Misiri 12:1—15:21

Kula Bahari ya Shamu hadi Mwango Sinai 15:22—18:27

Kulaviwa kpwa Shariya na kuika chilagane 19:1—24:18

Malagizo kuhusu Hema ra Mkpwutano na kuhusu kuvoya Mlungu 25:1—40:38

Uvyazi wa Jakobo uriophiya Misiri

¹ Ana a Jakobo* ariophiya Misiri phamwenga naye, ambapho chila mmwenga waphiya na atue: ² Rubini, Simioni, Lawi, Juda, ³ Isakari, Zabuloni, Benjamini, ⁴ Dani, Nafutali, Gadi na Asheri. ⁵ Jumula ya uvyazi wa Jakobo kala ni atu mirongo sabaa. Ela mwanawe Yusufu kala a kuko Misiri kare.

⁶ Badaye Yusufu na nduguze na chivyazi chosi cha wakati wao chafwa, ⁷ ela uvyazi wa Aiziraeli wavyalana, na uchienjerezeka sana. Akala anji, hata tsi yosi ichiodzala aho.

Aiziraeli anagayiswa hiko Misiri

⁸ Phahi kpwazuka mfalume muphya ambaye kala kamanya rorosi kuhusu Yusufu, achitawala Misiri. ⁹ Hiye mfalume waambira atue, “Hinya Aiziraeli ni anji sana na ana nguvu kuhushinda. ¹⁰ Kuchigbwa viha, halafu achigbwirana na maadui gehu kuhupiga, anaweza kuphaha nafwasi ya kuhutawala.† Kpwa hivyo, ni lazima huendzeni njira ya chiwerevu kuazuwiya ili asienjerezeke zaidi.” ¹¹ Phahi Amisiri aaikira Aiziraeli aimirizi achiahenda atumwa kpwa ku-atsukuza mizigo miziho. Aiziraeli amdzengera Farao‡ midzi ya kuikira akiba ya chakurya, yani Pithomu na Ramesesi. ¹² Ela vira arivyozi kugayiswa, ndivyo arivyozi kuenjerezeka na

1:1 1:1 Mwandzo 46:8-27 * **1:1** 1:1 Jakobo ni dzina ranjina ra Iziraeli. **1:7** 1:7 Mahendo 7:17 **1:8** 1:8 Mahendo 7:18 **1:10** 1:10 Mahendo 7:19 † **1:10** 1:10 Mana yanjina ya neno ra Chieburania rohumirwa hipha ni anaweza kuphaha nafwasi kuchimbira himu Misiri. ‡ **1:11** 1:11 Farao ni cheo ambacho kala chichihumirwa ni afalume a Misiri.

achigota tsi yosi. Phahi Amisiri atishirwa sana ni nyo Aiziraeli. ¹³ O Amisiri aalazimisha Aiziraeli kuhenda kazi ngumu zaidi tsona bila ya mbazi. ¹⁴ Ahenda maisha gao gakale ga kugaya sana kpwa kazi ngumu dza kutengeza chokaa na kutengeza matofali, chisha ahenda kazi zosi za mindani. Kazi hizi arizohenda ahendeswa chisiru.

Avyalusadzi arioogopha Mlungu

¹⁵ Mfalume wa Misiri wabisha na avyalusadzi airi a Chieburania, § arioihwa Shifura na Puwa. Achiaambira, ¹⁶ “Muchikala mu-navyalusa mchetu wa Chieburania, mlolenito vyo avyalavyo, achikala ye mwana ni mchetu, mricheni aishi, ela achivyala mlume, muolageni ye mwana.” ¹⁷ Ela hara avyalusadzi kala anamuogopha Mlungu wala taayahenda vira arivyolagizwa ni mfalume wa Misiri, ela aaricha ana alume aishi. ¹⁸ Badaye hiye mfalume wa Misiri waiha hara avyalusadzi na achiauza, “Kpwadze munahenda vino vya kuricha ana a chilume aishi?” ¹⁹ Hara avyalusadzi amjibu Farao achimuamba, “Achetu a Chieburania sio dza achetu a Chimisiri mana ana nguvu na avyala machiyao kabila ya swiswi kufika.” ²⁰⁻²¹ Phahi, Mlungu waaonera mbazi hara avyalusadzi kpwa vira kala nkumuogopha Mlungu, achiajaliya nao piya achiphaha ana. Nao Aiziraeli achizidi kuenjerezeka na achikala na nguvu sana. ²² Chisha Farao walavya malagizo kpwa atu osi achiamba,

§ **1:15** 1:15 Chieburania Aeburania ni dzina ranjina ra Aiziraeli.
1:22 1:22 Mahendo 7:19

“Mwana wa chilume ndiyevyalwa ni Mueburania, mtsupheni muho wa Naili, ela mwana mchetu mricheni akale moyo.”

2

Kuvyalwa kpwa Musa

¹ Siku zizo kwakala na mutu mmwenga wa mbari ya Lawi ariyephiya kwendalóla mchetu wa chivyazi cha Lawi. ² Mchetu hiye wagbwira mimba na achivyala mwana mlume. Aripheona yuya mwana ni mnono, wamfwitsa nyumbani miezi mihahu. ³ Ela yuya mwana aripheona kaweza kufwitsika tsona, watengeza chidau cha nyasi na achichisaka lami. Wamlaza yuya mwana mo ndani halafu achendachiika guguni, kanda-kanda ya muho wa Naili. ⁴ Ndugu wa chichetu wa yuya mwana waima kanda kulola ndiromphaha nduguye.

⁵ Halafu mwana mchetu wa Farao wakpwedza-oga muhoni, na atumishie kala ananyendekanyendeka ko muhoni. Gafula yuya mwana wa Farao achiona chira chidau chinaengelela ndani-ndani ya gugu, achimuhuma mtumwawe mmwenga akachihale. ⁶ Aripheona, mwana wa Farao wachifwenula achiona mwana. Yuya mwana kala anarira, achimuonera mbazi na achiamba, “Hiyu ni mmwenga wa nyo ana a Chieburania.”

⁷ Halafu ndugungbwa wa yuya mwana achedzamuamba mwana wa Farao, “Nkakuendzere mchetu wa Chieburania edze

akuamwisire hiyu mwana?”⁸ Ye mwana wa Farao achimjibu achiamba, “Aya phiya ukaniendzere.” Phahi, yuya msichana wakpwendahala nine mwenye wa yuya mwana.⁹ Yuya mwana wa Farao achimuamba yuya mchetu, “Muhale hiyu mwana ukaniemwisire, nami nindakuripha.” Phahi wamuhala yuya mwana na achendamuwamwisa.¹⁰ Yuya mwana ariphofuhuka, wamphirika kpwa mwana wa Farao, naye achimuhala achimuhenda mwanawe mwenye. Achiamba, “Kpwa vira námtsola madzini, nindamuiha Musa.”*

Musa anachimbirira tsi ya Midiani

¹¹ Siku mwenga, Musa ariphokala mvyere, wakpwendalola nduguze Aeburania, na achiona vira alazimishwavyo kuhenda kazi ngumu. Phahi wamuona Mueburania myawe anapigbwa ni Mmisiri.¹² Waphelephesa hiku na hiku, na ariphoona takuna mutu, wamuolaga yuya Mmisiri na achimfwitsa difwirini.¹³ Kuriphocha, Musa wakpwendaweha tsona, achiona Aeburania airi anapigana. Phahi wamuamba yuya achiyemkosea myawe, “Mbona unampiga Mueburania myao?”¹⁴ Yuya mutu achimuamba Musa, “Ni ani yekuhenda mtawala wehu na muamuli? Hebu unalonda uniolage dza vira vyomuolaga yuya Mmisiri?” Musa ariphosikira hivyo waogopa na achidziamba, “Higa mambo nrigohenda ni lazima gakale ganamanyikana!”

2:10 2:10 Mahendo 7:21 * **2:10** 2:10 Musa Rinasikirika dza neno ra Chieburania ambaro manage ni tuluza madzini. **2:11** 2:11 Mahendo 7:23–28 **2:11** 2:11 Aeburania 11:24

¹⁵ Phahi Farao ariphogasikira, walonda kumuo-
laga Musa, ela Musa wachimbira hipho pha
Farao, achendasagala tsi ya Midiani.

Siku mwenga Musa ariphokala asegere kanda-
kanda ya chisima, ¹⁶ phakpwedza asichana sabaa
ana a mlavyadzi-sadaka wa Midiani. Achedza-
heka madzi achiodzaza mabirika ili kunwesa
mang'ondzi na mbuzi za ise yao. ¹⁷ Ela
kabila taadzangbwenwesa, kuchedza arisa an-
jina achiazoresa, phahi Musa waunuka achen-
daaterya na achinwesa go mang'ondzi na
mbuzi zao. ¹⁸ Hara asichana ariphouya kaya,
Reueli† ise yao wauza achiamba, “Mbona rero
mkedza mapema?” ¹⁹ Nao achimjibu achiamba,
“Kukedza arisa anjina akakala anahuzoresa,
halafu Mmisiri mmwenga akahuokola, chisha
akahuhekera madzi akanwesa mang'ondzi na
mbuzi zehu.” ²⁰ Naye Reueli achiaua, “Sambi
akuphi ye mutu? Kpwa utu wani mkamricha
kuko? Kamuiheni edze arye chakurya.”

²¹ Musa wakubali kpwendasagala kaya
pha Jethiro. Badaye Jethiro wamupha Musa
mwanawe yeihwa Zipora, akale mchewe.
²² Zipora wavyala mwana mlume na Musa
achimuiha Gerishomu,‡ mana waamba,
“Nachimbira kuphiya tsi ambako ni mjeni.”

²³ Bada ya miaka minji, yuya mfalume wa
Misiri wafwa. Aiziraeli alalamika kpwa sababu
ya kazi za utumwa na achirira kulonda msada.

2:15 2:15 Mahendo 7:29; Aeburania 11:27 † **2:18** 2:18 Reueli
ni dzina ranjina ra Jethiro. ‡ **2:22** 2:22 Gerishomu Rinasikirika
dza neno ra Chieburania ambaro manage ni mjeni.

Hicho chiriro chao chafika dzulu kpwa Mlungu. ²⁴ Mlungu wasikira kururumika kpwao na achi-tambukira chilagane arichoika na Burahimu, Isaka na Jakobo. ²⁵ Mlungu waona vira Aiziraeli arivyokala anagayiswa, na achiaonera mbazi.

3

Mlungu anamuhuma Musa akativye Aiziraeli

¹ Siku mwenga, Musa kala anarisa mang'ondzi na mbuzi za mtsedzawe Jethiro, mlavyadzi-sadaka wa Midiani. Phahi waphirika mang'ondzige na mbuzize jangbwani mwendo wa kukola hata achifika Horebu,* mwango wa Mlungu. ² Malaika wa Mwenyezi Mlungu wantsembukira na mfwano wa jimbijimbi ra moho kpwenye chitsaka cha miya. Phahi Musa walola, lo! Chitsaka chinaaka, ela tachiphya. ³ Hipo, Musa waangalala, achidziuza, "Mbona chira chitsaka chinaaka moho lakini tachiphya? Godza nsengere phephi, nlole chilinje hichi."

⁴ Mwenyezi Mlungu ariphoona Musa anasengera phephi, wamuiha kula pho kahi-kahi ya chitsaka, "Musa! Musa!" Musa achihihika, "Ee, himi." ⁵ Mwenyezi Mlungu achimuamba, "Usisengere phephi. Vula virahuvyo, mana pho uimirepho ni phatu phatakatifu." ⁶ Chisha achiamba, "Mimi ndimi Mlungu wa akareo, ni Mlungu wa Burahimu, wa Isaka na wa Jakobo."

2:24 2:24 Mwandzo 15:13-14 * **3:1** 3:1 Horebu ni dzina ranjina ra Mwango Sinai. **3:2** 3:2 Mahendo 7:30-34

Musa ariphosikira hivyo, waziba usowe mana kala anaogopha kumlola Mlungu.

⁷ Chisha Mwenyezi Mlungu achiamba, “Kpwa kpweli nkaona kugaya kpwa atu angu hiko Misiri. Nkasikira chiriro chao kpwa sababu ya aimirizi aho anavyoagayisa, nami namanya mashaka gao. ⁸ Kpwa hivyo, nkatserera kpwedzaativya na kugaya anakogayiswa ni Amisiri na niatuluze tsi iyo, chisha niaphirike tsi nono ya nafwasi, tsi yenye rutuba. Tsi iyo inasagala Akanani, Ahiti, Aamori, Aperizi, Ahivi na Ajebusi. ⁹ Vivi nkasikira chiriro cha Aiziraeli na nkaona vira Amisiri aagayisavyo. ¹⁰ Phahi nakuhuma kpwa Farao ukatsamize atu angu Aiziraeli kula Misiri.”

¹¹ Ela Musa achimuamba Mlungu, “Mino ni ani hata niphyiye kpwa Farao nikatuluze Aiziraeli kula Misiri?” ¹² Mlungu achimjibu achimuamba, “Kpwa kpweli nindakala phamwenga nawe, na uchiatuluzi Aiziraeli kula Misiri, mundaniabudu dzulu ya mwango huno. Hino indakala ishara kuonyesa kukala nkakuhuma.”

¹³ Musa achimuamba Mlungu, “Mendzerepho niphyiye nkaambire hinyo Aiziraeli, ‘Mlungu wa akare enu akanihuma kpwenu,’ nao achiniuza ‘Dzinare ndiye ani?’ niaambedze?” ¹⁴ Mlungu achimuamba Musa, “MIMI NDIMI NRIYEKO HATA KARE NA KARE. Ni lazima ukaambire Aiziraeli kukala, ‘ARIYEKO HATA KARE NA KARE, akanihuma kpwenu.’ ”

¹⁵ Chisha Mlungu achimuamba Musa, “Aambire Aiziraeli, ‘Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa

akare enu, yani Mlungu wa Burahimu, wa Isaka na wa Jakobo, akanihuma kpwenu.’ Hiri ndiro dzina rangu hata kare na kare, dzina ambaro nindaihirwa ni vivyazi na vivyazi. ¹⁶ Phiya ukaakusanye atumia a Iziraeli na uaambire, ‘Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa akare enu Burahimu, Isaka na Jakobo wanitsembukira na achiniamba kukala akaona vyo muhendwavyo kuko Misiri. ¹⁷ Nami naahidi kukala nindakutuluzani kwenye go mateso ga Misiri nikuphirikeni tsi ya Akanani, Ahiti, Aamori, Aperizi, Ahivi na Ajebusi, tsi nono yenye rutuba.’

¹⁸ “Nyo atumia a Iziraeli andakusikira. Chisha uwe na hinyo atumia mphiye kpwa mfalume wa Misiri mkamuambe, ‘Swino hukakutana na Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aeburania. Hebu huriche huphiye charo cha siku tahu jangbwani hukamlavire sadaka Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu.’ ¹⁹ Ela namanya mfalume wa Misiri kandakurichani mphiye hadi ashurutishwe chinguvu-nguvu. ²⁰ Phahi nindahumira uwezo wangu kuhenda vilinje vya chila aina, kuatiya adabu Amisiri. Bada ya higo andakurichani muuke.

²¹ “Nindahenda Amisiri akumendzeni na ichikala munauka, msiuke mikono mihuphu. ²² Chila mchetu wa Chieburania ni aphiye akavoye vitu vya feza na vya zahabu na nguwo kula mchetu myawe wa Chimisiri na kula kpwa mchetu yeyesi asagalaye nyumbani mwa ye Mmisiri. Muchihewa vitu vivyo mundaavwika

ana enu a chilume na a chichetu. Namwi mundakala mukaafuta Amisiri utajiri wao.”

4

Musa anahewa uwezo wa kuhenda vilinje

¹ Phahi Musa wamuamba Mwenyezi Mlungu, “Dze, achirema kuniamini ama achirema kuniphundza na aambe, ‘Mwenyezi Mlungu kayakutsembukira?’ ” ² Mwenyezi Mlungu wamuua Musa, “Ukagbwirani mo mkpwononi?” Achi-amba, “Nkagbwira ndata.” ³ Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Hebu ibwage photsi.” Musa achiibwaga na ichigaluka nyoka, hata ye Musa mwenye achiichimbira. ⁴ Halafu Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Golosa mkpwonoo uitsole na ko mchirani.” Phahi Musa wagolosa mkpwonowe achiitsola, nayo achigaluka ndata tsona. ⁵ Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Vivi ndivyo andaweza kuamini kukala Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa akare ao, Bura-rahimu, Isaka na Jakobo, wakutsembukira kp-weli.”

⁶ Chisha Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Tiya mkpwonoo mwako johoni.” Musa wautiya, na ariphoutuluza, lo! Uchikala u tele mahana hata uchikala ni mwereru dza bafuta. ⁷ Halafu achimuamba, “Wuuyize tsona johoni.” Phahi Musa wawuuyiza johoni, na ariphoutuluza, uchikala ukauyato dza viratu mwiriwe urivyo. ⁸ Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Ichikala taandakuamini uwe wala hicho chilinje cha kpwandza, chahi

andaamini hichi cha phiri. ⁹ Ela ichikala taandaamini vilinje vyosi viiri wala kukuphundza, heka madzi kula muho wa Naili, ugamwage tsi kavu, nago gachiguta yo tsi kavu tu, gandagaluka milatso.”

¹⁰ Musa achimuamba Mwenyezi Mlungu, “Ee Bwana wangu, mino hangu kare simi mgombadzi mnono, na hangu uchiphoandza kugomba bado mimi mtumishio siweza. Maneno gangu ni ga pore-pore na ga chigugumiza.”

¹¹ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Ni ani yemupha mwanadamu mromo? Ni ani amuhendaye mutu akale masito ama bwibwi? Ni ani yemupha mwanadamu matso ama ni ani amuhendaye chipofu? Dze, siye mimi, Mwenyezi Mlungu? ¹² Sambi phiya, nindakuterya kugomba na nindakufundza ndigogomba.”

¹³ Ela Musa achiamba, “Bwana wangu, nakuvoya uhume mutu wanjina.” ¹⁴ Mwenyezi

Mlungu achitsukirwa sana, achimuamba Musa, “Dze, ye nduguyo Aruni ambaye ni Mlawi kapho? Ninamanya kukala iye anagombato. Vivi iye a njirani aredza akuchinjire, na ndiphokuona andahererwa sana. ¹⁵ Uwe

undakala uchimambira ga kugomba mana nindakala phamwenga namwi kahi ya kugomba kpwenu na kukufundzani go mufwahago kuhenda. ¹⁶ Aruni andagomba na atu badala ya uwe, nawe undakala dza Mlungu kpwakpwe kpwa sababu undakala unamlagiza ndigogomba.

¹⁷ Ela tsukula hino ndata ili ukahendere vilinje nchivyokuonyesa.”

Musa anauya Misiri

¹⁸ Phahi Musa wauya kpwa mtsedzawe, Jethiro achendamuamba, “Nakuvoya uniruhusu niuye Misiri nkalole napho atu angu achere moyo.” Naye Jethiro achimuamba, “Phiya salama.” ¹⁹ Kabila Musa kadzangbwetuluka Midiani, Mwenyezi Mlungu wamuamba, “Uya Misiri mana atu osi okala analonda kukuolaga afwa.” ²⁰ Musa wahala mchewe na anae, achiapandiza dzulu ya punda na achiandza charo cha kuuya Misiri, kuno akagbwiririra ndata ya Mlungu. ²¹ Tsona Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Uchifika Misiri, hakikisha ukahenda mbere za Farao vilinje vyosi nrivyokupha uwezo wa kuvihenda. Ela nindamtiya moyo mufu ili asiruhusu Aiziraeli kuuka. ²² Chisha umuambe vivi ye Farao, ‘Mwenyezi Mlungu anaamba kukala, Iziraeli ni mwanangu mvyere wa chilume. ²³ Nákuambira umriche mwanangu auke ili akaniabudu. Ela uchirema kumrichira mwanangu aphiye vyakpwe, phahi nindaolaga mwanao mvyere wa chilume.’ ” ²⁴ Musa ariphokala anaphiya Misiri, mo njirani waphaha phatu pha kulala ajeni, Mwenyezi Mlungu achitaka kumuolaga. ²⁵ Ela Zipora mkpwaza Musa achihala rumu ra dziwe achimdeka mwanawe mlume na achihala ro sunyu achingutiza mlumewe maguluni. Chisha achiamba, “Kpwa kpweli u mlume wangu wa mlatso!” ²⁶ Hipho Mwenyezi Mlungu achimricha Musa sebu amuolage. Zipora waamba hivi, “Mlume wangu wa mlatso,” mana kala akatambukira tsatsa.

²⁷ Wakati uho, Mwenyezi Mlungu wamuamba Aruni, “Phiya jangbwani ukamchinjire Musa.” Phahi Aruni wakpwendakutana naye mwango wa Mlungu na achilamusana kpwa kumdonera. ²⁸ Chisha Musa achimsemurira Aruni chila chitu arichokala Mwenyezi Mlungu aka-muhuma, phamwenga na vyo vilinje vyosi vyolagizwa avihende. ²⁹ Phahi Musa na Aruni aphiya Misiri phamwenga na achendakusanya atumia osi a Iziraeli. ³⁰ Na Aruni achiaambira chila chitu ambacho Mwenyezi Mlungu wamuambira Musa, chisha achienda vilinje vyosi mbere za nyo atu. ³¹ Atumia osi akuluphira, nao ariphosikira kala Mwenyezi Mlungu waona kugaya kpwa atu a Iziraeli na achisononeka, azamisa vitswa vyao na achimuabudu Mlungu.

5

Musa na Aruni anagomba na Farao

¹ Bada ya kukutana na atumia, Musa na Aruni aphiya kpwa Farao achendamuamba, “Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Iziraeli anaamba, ‘Ariche atu angu aphiye jangbwani ili akahende sharee ya kuniabudu.’ ” ² Farao achiamba, “Kpwani ye Mwenyezi Mlungu ni ani hata nimusikize na niriche Aiziraeli auke? Ye Mwenyezi Mlungu simmanya, na nyo Aiziraeli sindaaruhusu auke.” ³ Musa na Aruni achimjibu achimuamba, “Mlungu wa Aeburania wahutsembukira. Sambu huriche huuke charo cha siku tahu kuphiya jangbwani hukamlavire sadaka Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu. Mana husiphohenda hivyo, andahuolaga

na makongo ama kpwa upanga.”⁴ Ela mfalume wa Misiri achiamba, “Musa na Aruni, kpwa utu wani mnalonda muause atu kazini mwao? Haya, uyani kpweni makazini!”⁵ Chisha Farao achienderera kuamba, “Lolani, nyo atu enu ndio anji kuriko nyo enye tsi, tsona mnalonda asihende kazi!”

⁶ Siku iyo-iyoye kare ye Farao waambira aimirizi a Chiizraeli na akulu aho a Chimisiri achiamba,⁷ “Hangu rero hinya atu msiaphe nyasi mbifu* za kutengezera matofali, aricheni akaendze enye.”⁸ Ela aambireni atengeze chiasa cha matofali dza chiratu cha mwandzo, kpwa vyovyosi msigaphunguze hata vichache. Hinya atu ni avivu ndiyo mana anarira anaamba, ‘Huricheni huphiye hukamlavire sadaka Mlungu.’⁹ Apheni kazi ngumu zaidi hinyo alume ili aenderere kuhenda kazi na asiphahe wakati wa kuphundza mambo ga handzo.”

¹⁰ Ndipho aimirizi na akulu aho ariphophiya ko kpwa Aizraeli achendaambira, “Farao anaamba kala kandalavya tsona nyasi mbifu.

¹¹ Phiyani mkaendze enye nyasi mbifu kokosi ambako mundaziphaha, ela chiasa cha matofali muhendacho tachindaphunguzwa bii.”

¹² Phahi atu osi atsamukana chila phatu Misiri kuendza nyasi mbifu.¹³ Akulu a aimirizi azidi kualazimisha kuhenda kazi, kala achiaambira, “Ni mmale chiasa cha matofali chiratu chitakiwacho kpwa siku, dza pharatu phokala munahewa nyasi mbifu.”¹⁴ Aimirizi a

* **5:7** 5:7 Nyasi mbifu nyasi mbifu dza miridza zohumirwa kuenjereza nguvu matofali ga ulongo.

Chiiziraeli kala achipigbwa ni akulu a Farao na kuambwa, “Mbona dzana na rero tamyahenda chiasi cha matofali dza phara mwandzo?”

¹⁵ Halafu aimirizi a Aiziraeli akpwendalalama kpwa Farao achiamba, “Mfalume, mbona swino atumishio unahugayisa? ¹⁶ Swino tahuhewa tsona nyasi mbifu, ela bado hunaambwa, ‘Tengezani matofali.’ Tsona swiswi atumishio hunapigbwa. Ela makosa gana uwe na atuo.” ¹⁷ Farao achiajibu achiamba, “Mu avivu na tamlonda kuhenda kazi! Ndiyo mana munaamba, ‘Huriche hukamlavire sadaka Mwenyezi Mlungu.’ ¹⁸ Sambu, uyani kazini. Tamundahewa nyasi mbifu, na ni lazima mtengeze chiasi kamili cha matofali.” ¹⁹ Aimirizi a Aiziraeli amanya a mashakani ariphoambwa, “Kpwa vyovyosi msiphunguze isabu ya matofali galondwago kpwa siku.”

²⁰ Ariprouka phara pha Farao, akuta Musa na Aruni anaagodza. ²¹ Aambira Musa na Aruni, “Mwenyezi Mlungu naalole neno hiri. Naakua-muleni kpwa kuhuhenda swiswi huzirwe ni Farao na atumishie. Maneno genu ndigo goahenda aphahe chisa cha kuhuolagira.”

Musa anamririra Mlungu

²² Musa ariphosikira hivyo wauya kpwa Mwenyezi Mlungu achendamuaamba, “Aa, Mwenyezi Mlungu, mbona hano atu ukaahendera uyi vino? Dze, gano ndigo gonihiira? ²³ Kula mwandzo nriphophiya kpwa Farao kpwendagomba manenogo, waatiya

mashakani hinya atu, na wala kudzangbwetivya atuo hata vivi.”

6

¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Sambi undaona ndivyo muhenda Farao. Kpwa uwezo wangu nindamuhenda aariche nyo atu auke, na kpwa uwezo wangu andaazola kpwenye tsiye.”

Mwenyezi Mlungu anagomba na Musa tsona

² Mlungu piya wamuamba Musa, “Mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu. ³ Námntsembukira Burahimu, Isaka na Jakobo dza Mlungu Mwenye Nguvu Zosi, ela siamanyisire dzina rangu ra Mwenyezi Mlungu. ⁴ Ela náika nao chilagane kukala nindaapha tsi ya Kanani, tsi ambayo asagala dza ajeni. ⁵ Zaidi ya gago, násikira chiriro cha Aiziraeli ambapho Amisiri anaahumira dza atumwa, ndipho nchitambukira chilagane changu.

⁶ “Kpwa hivyo aambire Aiziraeli, ‘Mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, nami nindakutuluzani kula kahi ya utumwa wa Amisiri, nikuhendeni mkale huru. Nindagolosa mkpwono wangu wenye uwezo kuatiya adabu nyo Amisiri. ⁷ Nindakuhendani mkale atu angu, nami nindakala Mlungu wenu. Ndipho namwi mundamanya kala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu, nriyekutuluzani utumwani hiko Misiri. ⁸ Nindakuphirikani

tsi yoapira kuapha Burahimu, Isaka na Jakobo. Nindakuphani ikale yenu. Kpwa kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu.’ ”

⁹ Musa wakpwendaambira Aiziraeli gara goambirwa ni Mlungu. Ela taayaphundza, kpwa sababu kala akavundzika mioyo kpwa kuhendeswa kazi ngumu.

¹⁰ Chisha Mwenyezi Mlungu achigomba na Musa achimuamba, ¹¹ “Phiya ukamuambe Farao, mfalume wa Misiri, aarichire Aiziraeli auke tsiye.” ¹² Ela Musa achimuamba Mwenyezi Mlungu, “Ichikala Aiziraeli taakaniphundza, dze, ye Farao andaniphundzadze mino mutu wa chigugumiza?” ¹³ Hata hivyo Mwenyezi Mlungu wagomba na Musa na Aruni kuhusu Aiziraeli na Farao, mfalume wa Misiri, kukala aaruhusu Aiziraeli atuluke kula Misiri.

Akare a Musa na a Aruni

¹⁴ Hinya ni akulu a miryango ya mbari za Aiziraeli:

Ana a Rubini, mwana mvyere wa Iziraeli, kala ni Hanoki, Palu, Hezironi na Karimi. Hinya ndio okala mwandzo wa miryango ya Rubini.

¹⁵ Ana a Simioni kala ni Jemueli, Jamini, Ohadi, Jakini, Sohari na Shauli ambaye nine kala ni mchetu wa Chikanani. Hinya ndio okala mwandzo wa miryango ya Simioni.

¹⁶ Higa ni madzina ga uvyazi wa Lawi: Ana a Lawi kala ni Gerishoni, Kohathi na Merari. (Lawi waishi miaka gana mwenga na mirongo mihahu na sabaa.)

¹⁷ Ana a Gerishoni kala ni Libuni na Shimei.

¹⁸ Ana a Kohathi kala ni Amuramu, Ishari, Heburoni na Uzieli. (Kohathi waishi miaka gana mwenga na mirongo mihahu na mihahu.) ¹⁹ Ana a Merari kala ni Mahili na Mushi.

Hinya ndio okala mwandzo wa miryango ya Lawi.

²⁰ Amuramu walóla shangazire tu yeihwa Jokebedi, achivyala naye Aruni na Musa. (Amuramu waishi miaka gana mwenga na mirongo mihahu na sabaa.) ²¹ Ana a Ishari kala ni Kora, Nefegi na Zikiri. ²² Ana a Uzieli kala ni Mishaeli, Elizafani na Sithiri.

²³ Aruni walóla Elisheba mwana wa Aminadabu. Elisheba kala ni ndugungbwa wa Nashoni. Mchetu yuyu wamvyarira Aruni ana a chilume ane, nao ni Nadabu, Abihu, Eliazari na Ithamari.

²⁴ Ana a Kora kala ni Asiri, Elikana na Abiasafu. Hinya ndio okala mwandzo wa miryango ya Kora.

²⁵ Eliazari mwana wa Aruni walóla mmwenga wa ana achetu a Putieli na achivyala naye Finehasi.

Hinya ndio okala akarengbwa a miryango ya Lawi.

²⁶ Aruni yuyu na Musa yuyu ndio aratu arioambwa ni Mwenyezi Mlungu, “Atuluzeni Aiziraeli kula Misiri kulengana na makundi ga miryango yao.” ²⁷ Aruni yuyu na Musa yuyu ndio ariokpwendagomba na Farao, mfalume wa Misiri, kuhusu kutuluza Aiziraeli kula tsi ya Misiri.

*Mlungu analavya malagizo
kpwa Musa na Aruni*

²⁸ Siku Mwenyezi Mlungu ariphogomba na Musa kuko Misiri, ²⁹ wamuamba Musa, “Mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu. Muambire Farao, mfalume wa Misiri chila chitu nikuambiracho.” ³⁰ Ela Musa achimuamba Mwenyezi Mlungu, “Lola, mino nina chigugumiza, vyo kpweli Farao andaniphundza?”

7

¹ Chisha Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Sikiza, uwe ndakuhenda ukale dza Mlungu kpwa Farao na mwenenu Aruni andakala nabii. ² Undakala uchimuambira nduguyo Aruni gosi ndigokulagiza, naye andamuambira Farao kukala aarichire ana a Iziraeli auke kpwenye tsiye. ³ Ela nindamtiya Farao moyo mufu, na hata dzagbwe nindazidisha vilinje vyangu na vituko ko tsi ya Misiri, ⁴ ela Farao kandakuphundza. Chisha nindagolosa mkpwono wangu chinyume cha Misiri na nituluze atu angu Aiziraeli madiba-madiba kula tsi ya Misiri, na niatiye adabu Amisiri kpwa uwezo wangu mkpwulu wa kuangalaza. ⁵ Nao Amisiri andamanya kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu hipho ndiphoaonyesa uwezo wangu na kuatuluzwa Aiziraeli kula kahi yao.” ⁶ Musa na Aruni ahenda vyo arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu. ⁷ Wakati uho ariphogomba na Farao, Musa wakala ana miaka mironko minane na

Aruni wakala ana miaka mirongo minane na mihahu.

Ndata ya Aruni inagaluka nyoka

⁸ Phahi Mwenyezi Mlungu wagomba na Musa na Aruni achiamba, ⁹ “Farao achendamumba muhende vilinje ili ahakikishe, muambe Aruni abwage ndataye mbere za farao, nayo indagaluka nyoka.” ¹⁰ Phahi Musa na Aruni aphiya kpwa Farao na achendahenda dza arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu. Aruni wabwaga ndataye mbere za Farao na atumishie, nayo ichigaluka nyoka. ¹¹ Farao ariphoona vivyo, waiha atu enye ikima, atsai na aganga a Misiri, nao achedzahenda dza vivyo kpwa kuhumira uganga wao. ¹² Chila mmwenga wabwaga ndataye na ichigaluka nyoka. Ela yo ndata ya Aruni ichimiza zo ndata zao. ¹³ Hata vivyo, moyo wa Farao wazidi kukala mufu, kayaphundza dza Mwenyezi Mlungu arivyokala akaatanguliya kuambira.

Shaka ra Kpwandza:

Madzi ganagaluka Mlatso

¹⁴ Chisha, Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Farao ana moyo mufu, kamendze kuarichira atu angu auke. ¹⁵ Phahi, phiya ukakutane na Farao ligundzu achikala anaphiya muhoni, phiya ukamgodzere kanda-kanda ya muho wa Naili kuno ukagbwiririra yo ndata iriyogaluka nyoka. ¹⁶ Nawe undamuamba, ‘Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aeburania wanihuma nedze nikuambire kukala waarichire atue auke, ili akamuabudu ko jangbwani, ela uwe

kudzangbwesikira hadi rero. ¹⁷ Phahi Mwenyezi Mlungu anaamba kukala kpwa sababu iyo, undamanya kukala iye ndiye Mwenyezi Mlungu. Lola, nindapiga madzi ga muho wa Naili na hino ndata nchiyogbwiririra, nago madzi ganda-galuka mlatso. ¹⁸ Nyo ng'onda ario mumo muhoni andafwa na higo madzi gandanuka lovu hata Amisiri ashindwe kuganwa.' "

¹⁹ Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, "Muambire Aruni ahale ndataye aolohe madzi ga Misiri, yani madzi ga myuho, vidzuhu, maziya na mitsara yao yosi ili gagaluke milatso. Tsi ndzima indakala na milatso, hata madzi garigo ndani ya miyo ya mbao na ya mawe." ²⁰ Musa na Aruni ahenda vyo arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu. Aruni wahala ndataye mbere za Farao na atumishie, na achipiga madzi ga muho wa Naili, na madzi gosi gachigaluka milatso. ²¹ Ng'onda a muho wa Naili afwa, na madzi gachikala gananuka lovu hata Amisiri achikala taaweza kuganwa. Madzi gachigaluka milatso chila phatu kuko tsi ya Misiri. ²² Ela nyo atsai a Misiri nao achienda dza vyo vya Musa na Aruni kpwa kuumira utsai wao. Phahi moyo wa Farao wazidi kukala mufu, naye kayakubali ga Musa na Aruni, dza vivyo arivyogomba Mwenyezi Mlungu.

²³ Farao wauya kpwakpwe kaya, dzumba ra chifalume, wala kayakatiya manani higo garigo-hendeka. ²⁴ Amisiri atsimba kanda-kanda ya muho wa Naili ili aphahe madzi ga kunwa, mana

madzi ga muho wa Naili kala taganweka.

²⁵ Zatsapa siku sabaa bada siku Mwenyezi Mlungu ariphogaluzza madzi ga Naili kukala mlatso.

8

Shaka ra Phiri: Magula

¹ Phahi Mlungu wamuamba Musa, “Phiya kpwa Farao ukamuambe, Mwenyezi Mlungu anakuamba ‘Ni lazima urichire atu angu auke ili akaniabudu. ² Ela uchirema kuarichira, nindapiga tsiyo yosi kpwa kuiodzaza na magula. ³ Muho wa Naili undaodzala magula hadi gedze mwako nyumbani, dzumba ra chifalume, hadi mwako chumbani, na gapande mwako chitan-dani. Gandainjira nyumbani mwa mawazirigo, na kpwa atuo osi, piya madzikoni na ndani ya mabakuli ga kukandira unga. ⁴ Higo magula gandatina hadi mwako mwirini, mwa atuo na mawazirigo gosi.’ ”

⁵ Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Muambire Aruni ahale ndataye aolohe madzi ga myuhoni, ga mitaruni, na ga madimbwini ili mtuluke magula na gagote tsi yosi ya Misiri!”

⁶ Phahi Aruni wagolosa mkpwono achioloha madzi ga Misiri, na magula gachituluka hadi gachifwinika tsi kavu. ⁷ Ela atsai a Misiri ahumira utsai wao kuhenda dza vivyo. Nao piya achienda magula gagote tsi yosi.

⁸ Farao waiha Musa na Aruni achiaambira, “Mvoyeni Mwenyezi Mlungu aniusire higa mag-ula na aausire atu angu piya. Nami nindaaricha

atue aphiye akamlavire sadaka.”⁹ Musa achimuambira Farao, “Niambira wakati ulondao nikuvoyereni ili magula gauke kpwako, kpwa mawazirigo na atuo. Nago magula gosi gandauka himu mwenu madzumbani, na gandasala ga muho wa Naili bahi.”¹⁰ Farao achimuamba Musa, “Nalonda uvoye muhondo.” Naye Musa achiamba, “Nindahenda utakavyo ili umanye kukala takuna mlungu wanjina dza Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu.”¹¹ Magula gosi gandauka kpwako na kpweni madzumbani, gandauka kpwa mawazirigo na kpwa atuo, gandasala ga muho wa Naili bahi.”

¹² Phahi Musa na Aruni amricha Farao, Musa wamririra Mwenyezi Mlungu kuhusu go magula ambago kala akamrehera Farao. ¹³ Mwenyezi Mlungu wahenda vivyo Musa arivyomvoja. Go magula gosi gachifwa mo madzumbani, mihalani na mindani. ¹⁴ Atu agakusanya ndulu-ndulu, na tsi ndzima ichikala inanuka lovu. ¹⁵ Ela Farao ariphoona takuna magula, wauya tsona kukala na moyo mufu, achirema maneno ga Musa na Aruni, dza Mwenyezi Mlungu arivyokala akagomba.

Shaka ra Hahu: Tsaha

¹⁶ Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Muambire Aruni, ‘Hala ndatayo upige photsi na vumbi rindatifuka.’ Na vumbi rosi rindagaluka tsaha* tsi ndzima ya Misiri!” ¹⁷ Phahi, Aruni wapiga photsi na ndataye ichtifula vumbi,

* **8:16** 8:16 Neno ra Chieburania phapha rinaweza kukala na mana ya tsaha, mivi, imbu, au mabulu.

na vumbi richigaluka tsaha nao achivamia atu na nyama Misiri ndzima. ¹⁸ Atsai ahenda utsai wao, ela achishindwa kuhenda tsaha. Kpwa hivyo atu na nyama achikala a tele tsaha. ¹⁹ Ndipho hinyo atsai achimuamba Farao, “Hino ni kazi ya Mlungu.” Ela moyo wa Farao uchizidi kukala mufu, wala kayakubali maneno ga Musa na Aruni, dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyogomba.

Shaka ra ne: Maindzi

²⁰ Halafu Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Muhondo lamuka ligundzu chiti ukakutane na Farao achikala anaphiya muhoni, umuambe kukala Mwenyezi Mlungu anaamba hivi: ‘Ariche atu angu auke, ili akaniabudu. ²¹ Uchikala kundaricha atu angu auke, nindakurehera maindzi uwe, mawazirigo na atuo, na mwenu madzumbani. Nyumba za Amisiri zindaodzala maindzi na hata yo tsi indafwinikpwa ni maindzi. ²² Ela siku iyo sindamwaga maindzi tsi ya Gosheni, kusagalako atu angu. Hiko Gosheni takundakala na maindzi, ili umanye kala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu na nina uwezo wa kuhenda rorosi nimendzaro phapha phenye tsiyo. ²³ Nindaonyesa tafwauti ya atu angu na atuo. Ishara ihi indahendeka muhondo.’ ” ²⁴ Mwenyezi Mlungu wahenda dza arivyogomba. Maindzi gamwagika mabutsa-mabutsa dzumbani mwa Farao na nyumbani mwa atumishie. Tsi yosi ya Misiri ichibanangbwa ni maindzi.

²⁵ Halafu Farao achiiha Musa na Aruni, achi-aamba, “Phiyani mkamlavire Mlungu wenu sadaka, mumu Misiri.” ²⁶ Ela Musa achiamba, “Iyo si sawa! Kpwa sababu Amisiri andatsukizwa ni sadaka ndizomlavira Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu. Dze, huchilavya sadaka phatu anaphouona, taandahupiga mawe?” ²⁷ Ni lazima huuke charo cha siku tahu kuphiya jangbwani na hukamlavire sadaka Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu, dza arivyohulagiza.” ²⁸ Farao achiamba, “Nindakurichani mphiyeye jangbwani mkamlavire sadaka Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu, ela musiphiye kure. Sambu nivoyera.” ²⁹ Musa achiamba, “Vi sambu nchiuka hipha tu, nindavoya Mwenyezi Mlungu, na muhondo maindzi gandauka kpwako, kpwa mawazirigo na kpwa atuo osi. Ela Farao naasikale anahuchenga tsona, mwisho akahukahaza kuphiya kpwendamlavira sadaka Mwenyezi Mlungu.”

³⁰ Phahi Musa wauka hipho pha Farao na achendavoya Mwenyezi Mlungu. ³¹ Naye Mwenyezi Mlungu achienda sawa na vyo arivyovoya Musa. Maindzi gauka kpwa Farao, kpwa mawazirige na kpwa atuo osi, takusarire hata indzi mwenga. ³² Ela phapho piya Farao wahenda moyo mufu na kayaaricha Aiziraeli auke.

9

Shaka ra Tsano: Mifugo Kufwa

¹ Phahi, Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Phiya kpwa Farao ukamuambe, ‘Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aeburania anakuamba:

Arichire atu angu auke ili akaniabudu. ² Mana uchirema kuarichira auke na kpwenderera kuazuwiya, ³ Mwenyezi Mlungu andaitiya mifugo yenu makongo mai ko weruni, akale ni farasi, punda, ngamia, ng'ombe, mang'ondzi na mbuzi. ⁴ Ela Mwenyezi Mlungu andatofwautisha mifugo ya Aiziraeli na ya Amisiri, ili nyama a Aiziraeli asedze akafwa, hata mmwenga.' " ⁵ Na Mwenyezi Mlungu achipanga wakati achiamba, "Muhondo, Mwenyezi Mlungu andahenda gaga kpwenye yo tsi." ⁶ Kuriphocha, Mwenyezi Mlungu wahenda vyokala akagomba. Mifugo yosi ya Amisiri yafwa, ela takuna hata nyama mmwenga wa Aiziraeli ariyefwa. ⁷ Farao wahuma atue akapeleleze na achikuta kala takuna hata nyama mmwenga wa Aiziraeli yefwa. Ela wakala na moyo mufu na achiakahaza Aiziraeli kuuka.

Shaka ra Sita: Ukongo wa maphu

⁸ Chisha Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa na Aruni, "Chila mmwenga wenu naaheke fumba ra ivu kula pho chandani, na Musa akarit-suphe dzulu mbere za Farao. ⁹ Ivu hiro rindakala vumbi dzembamba ndirogota tsi yosi ya Misiri, vumbi riri rindaarehera maphu atu na nyama kahi ya tsi yosi. Maphu gago gandahumbuka gakale vironda." ¹⁰ Ndipho Musa na Aruni achiheka ivu ra chandani na achendaima mbere za Farao. Musa achirihala, achiritsupha dzulu, phahi Amisiri na mifugo yao ahenda maphu na gachihumbuka gachikala vironda. ¹¹ Hata atsai

nao aodzala maphu dza Amisiri ayawao. Kpwa sababu kala a tele maphu, ashindwa ni Musa na achikala taana ra kumuhenda. ¹² Ela Mwenyezi Mlungu wamtiya Farao moyo mufu na achirema kuphundza Musa na Aruni, dza vyo Mwenyezi Mlungu kala akamuambira Musa.

Shaka ra Sabaa: Mvula ya Mawe

¹³ Gariphohendeka gago, Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Muhondo rauka chiti ukakutane na Farao umuambe, Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aeburania anaamba hivi: Aarichire atu angu auke, ili akaniabudu. ¹⁴ Mana ichikala kumendze, phahi nindahuma mashaka makali ambago gandakutiya adabu uwe, mawazirigo na atuo osi, ili umanye kala takuna mwenye uwezo dza mimi duniani kosi. ¹⁵ Kpwa mana kalapho náhumira uwezo wangu nkakupigani na makongo mai, mngekali mwafwa mosi, takuna hata mmwenga angesala himu duniani. ¹⁶ Ela nkakuricha moyo makusudi nkuonyese uwezo wangu, na dzina rangu ritangazwe dunia ndzima. ¹⁷ Ela bado wadzihenda una ngulu na kumendze kuricha atu angu auke. ¹⁸ Kpwa hivyo, muhondo saa dza zizi nindareha mvula kali ya mawe, ambayo taidzangbwenya Misiri hangu iandze hata rero.

¹⁹ “ ‘Sambi lagiza ili mifugoyo iriyo kondze na chochosi chiricho kondze weruni chirehwe na kutiywa phatu pharipho salama. Mana mutu yeyesi au nyama yeyesi ambaye kandarehwa mudzini, andasala ko weruni, andapigbwa ni yo

mvula kulu ya mawe hata afwe.’ ” ²⁰ Mawaziri ganjina ga Farao aogopha neno ra Mwenyezi Mlungu, ahenda wangbwi kuareha atumwa aho na mifugo yao. ²¹ Ela anjina abera maneno ga Mwenyezi Mlungu na achiricha atumwa aho na mifugo yao kondze weruni. ²² Chisha Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Golosa mkpwonoo kuelekeza mlunguni ili mvula ya mawe inye tsi yosi ya Misiri, ipige atu, nyama na mimea yosi ya mindani kahi ya tsi yosi ya Misiri.” ²³ Musa ariphogolosa ndataye kuelekeza mlunguni, Mwenyezi Mlungu wareha mvula ya mawe na chiguruguru, na limeme richipiga photsi. Phahi Mwenyezi Mlungu achireha mvula kulu ya mawe inye tsi ya Misiri yosi, ²⁴ na limeme richikala vivyo kpwa vivyo. Kala ndiyo mvula ya mawe kulu zaidi ambayo taidzangbwenya wakati wowosi hangu Misiri ikale taifa. ²⁵ Iyo mvula ya mawe yavundza-vundza chila chitu chokala kpwereru kahi ya tsi yosi ya Misiri, si atu si nyama. Chisha ichivundza-vundza mimea yosi ya mindani na chila muhi. ²⁶ Phatu ambapho mvula ya mawe taiyafika ni Gosheni bahi ambako Aiziraeli kala anasagala.

²⁷ Phahi Farao walagiza Musa na Aruni ai-hwe na achedzaambira, “Charo hichi nkahenda dambi. Mwenyezi Mlungu ana haki ela mimi na atu angu huna makosa. ²⁸ Kpwa hivyo mvoyeni Mwenyezi Mlungu mana yo mvula ya mawe na cho chiguruguru chikatasha. Nindakurichani muuke na wala sindakuzuwiyani tsona.” ²⁹ Musa

achimuamba, “Nchituluka kondze ya mudzi uhu, nindaunula mikono yangu, nimvoye Mwenyezi Mlungu, nacho chiguruguru chindaricha na yo mvula ya mawe taindakalako tsona, ili umanye kukala dunia ni ya Mwenyezi Mlungu. ³⁰ Ela ni namanya kukala uwe na atumishio tamdzangbwemuogopha Mwenyezi Mlungu.” ³¹ (Mimea ya katani na shayiri yabanangika, mana shayiri kala ikaphera na katani kala ikatuluza maruwa. ³² Ela nganu na mimea yanjina yoigana nayo taibanangirwe, kpwa sababu wakatiwe wa kuphera kala taudzangbwe).

³³ Phahi Musa wamricha Farao na achituluka kondze ya mudzi, achendaunula mikonoye kpwa Mwenyezi Mlungu na cho chiguruguru na yo mvula ya mawe ichiricha kunya, na yo mvula tainyire tsona. ³⁴ Farao ariphoona kukala yo mvula ya mawe na chiguruguru chikaricha, wahenda dambi tsona. Iye phamwenga na atumishie aenderera kukala na mioyo mifu. ³⁵ Phahi Farao wahenda moyowe ukale mufu na achiakahaza Aiziraeli kuuka, dza Mwenyezi Mlungu arivyokala akagomba kutsupira Musa.

10

Shaka ra Nane: Ndziye

¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Phiya kpwa Farao, sababu mino nkamuhenda akale na moyo mufu iye na atumishie ili niaonyese ishara za vilinje vyangu; ² namwi piya muweze kuasemurira ana enu na adzukulu enu vira nrivyohenda vilinje na nrivyopambana na

Amisiri chisiru, ili mmanyeye kala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu.”

³ Phahi Musa na Aruni aphiya kpwa Farao achendamuamba, “Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aeburania, anakuamba, ‘Kundagbwa maguluni mbere zangu hadi rini? Ariche atu angu auke ili akaniabudu. ⁴ Uchiaremeza kuuka, rorerera! Muhondo nindareha ndzije kpwenye tsiyo. ⁵ Andafwinika yo tsi hata ikale taionekana. Nao andarya chila chitu ambacho chasazwa ni mvula ya mawe, na hata iyo mihi imerayo mwenu mindani. ⁶ Andaodzala mwako madzumbani na nyumbani mwa atumishio na za Amisiri osi. Andakala anji sana. Utu ambao sowe zenu au tsawe zenu taawuonere hangu asagale tsi ihi hadi rero.’ ” Musa ariphomala kugomba higo, wagaluka na achiuka hipho pha Farao.

⁷ Halafu Mawazirige gamuamba Farao, “Mutu yuno andahuyuga na mashaka hata rini? Arichire atu hano auke, ili akamuabudu Mwenyezi Mlungu, Mlungu wao. Dze, kudzangbwemanya kala Misiri ikabanangbwa?”

⁸ Phahi Musa na Aruni aihwa achiuya kpwa Farao, naye achiaambira, “Phiyani mkamuabudu Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu. Ela nalonda nimanye, anjina ni ano ani ambao andaphiya namwi?” ⁹ Musa achiamba, “Hosi hundaphiya avyere kpwa adide. Hundahala ana ehu alume na achetu, phamwenga na mifugo yehu yosi, kpwa sababu ni lazima hukasherekee karamu kpwa kumuabudu Mwenyezi Mlungu.”

¹⁰ Farao achiamba, “Naapa kpwa dzina ra Mwenyezi Mlungu sindakuruhusuni muuke na

ana enu! Mana naona wazi kukala muna nia mbii. ¹¹ Hata! Taiwezekana! Aricheni alume machiyao aphiye kpwendamuabudu Mwenyezi Mlungu, mana hivyo ndivyo kala mlondavyo.” Chisha Musa na Aruni azolwa phara mbere za Farao.

¹² Mwenyezi Mlungu achimuambira Musa, “Unula mikonoyo dzulu ya tsi ya Misiri ili ndzije amwagikane tsi ndzima na arye chila chitu chimeracho, na chochosi chosazwa mo mindani ni yo mvula ya mawe.” ¹³ Phahi Musa waunula ndataye dzulu ya yo tsi ya Misiri, na Mwenyezi Mlungu achireha phuto kula mlairo wa dzuwa, richipiga mutsi wosi na richichesa kupiga. Kuriphocha, rira phuto richikala rikareha ndzije. ¹⁴ Amwagikana tsi yosi ya Misiri, achigbwa na achibwiningiza tsi yosi ya Misiri. Kala takudzangbweoneka maipho ga ndzije dza gago, na takundaoneka tsona ganjina dza gago. ¹⁵ Afwinika tsi yosi hadi kuchikala kpwiru. Achirya mimea yosi na matunda gosi gosazwa ni yo mvula ya mawe. Taphana hata kodza rosala muhini, au kpwenye mimea kahi ya tsi yosi ya Misiri.

¹⁶ Phahi Farao achilagiza Musa na Aruni ai-hwe na achedzaambira, “Nikamuhendera dambi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu na hata mwimwi. ¹⁷ Sambu nakuvoyani mniswamehe dambi zangu mara mwenga ihi tu, na mumvoye Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu aniusire shaka riri.” ¹⁸ Phahi Musa wauka kpwa Farao achen-damvoya Mwenyezi Mlungu. ¹⁹ Hipho Mwenyezi

Mlungu wagaluzza rira phuto richikala phuto kali sana, ra kula mtswerero wa dzuwa. Phuto hiro rakusanya ndzije na richiaphirika Bahari ya Shamu. Takuna hata ndzije mmwenga yesala tsi yosi ya Misiri. ²⁰ Ela Mwenyezi Mlungu wamtiya Farao moyo mufu, na achirema kuarichira nyo Aiziraeli auke.

Shaka ra Tisiya: Jiza

²¹ Chisha Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Unula mikonoyo kulekeza dzulu mlunguni, ili kukale na jiza tsi yosi ya Misiri, chilungulungu cha jiza ambacho chindahenda atu akale ahenda phaphasa.” ²² Phahi Musa waunula mikonoye kulekeza dzulu mlunguni, na Misiri ndzima ichifwinikpwa ni chilungulungu cha jiza kpwa muda wa siku tahu. ²³ Kuchikala takuna Mmisiri awezaye kumuona myawe wala kuuka aripho, kpwa muda wa siku tahu. Ela Aiziraeli osi achikala na mwanga kahi ya ko kpwatu arikokala anasagala. ²⁴ Farao ariphoona vivyo achimwiiha Musa, achimuamba, “Phiyani mkamuabudu Mwenyezi Mlungu. Phiyani mosi phamwenga na anache, ela mang’ondzi na mifugo yenu iricheni phapha.” ²⁵ Ela Musa achiamba, “Ni uhuriche hutsukule nyama a kumlavira sadaka na sadaka za kuochwa Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu. ²⁶ Ni lazima huuke na mifugo yehu, na tahundaricha hata kpwatsa. Nyama anjina hukahumire ku-muabudira Mwenyezi Mlungu, Mlungu wehu.

Ela hadi ndiphofika hiko tahumanya hundahumira nyama wani kumlavira sadaka.” ²⁷ Ela Mwenyezi Mlungu wamuhenda Farao akale na moyo mufu, na achirema kuricha Aiziraeli auke. ²⁸ Farao wamuamba Musa, “Phauke hipha! Sitaki kukuona tsona, mana siku ndiphokp-wedzaona uso wangu, undafwa!” ²⁹ Musa achimjibu achiamba, “Ni sawa, kama uchivyo-gomba, kundaniona tsona.”

11

Tangazo ra kufwa kpwa ana a kpwandza a Amisiri

¹ Phahi Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Nindareha shaka mwenga ra mwisho kpwa Farao na tsiye ya Misiri, badaye andakurichani muuke. Ndiphokurichani muuke, andakuzolani kamare. ² Sambu aambire Aiziraeli osi alume na achetu chila mmwenga ni lazima avoye jiraniwe wa Chimisiri vitu vya feza na vya zahabu.” ³ Phahi Mwenyezi Mlungu waahenda Aiziraeli amenzwe ni Amisiri. Musa achikala anaishimiwa sana kuko tsi ya Misiri ni nyo mawaziri a Farao na atu osi.

⁴ Phahi Musa achimuamba Farao, “Mwenyezi Mlungu, anaamba: Vivi rero usiku wa manane nindazunguluka tsi ya Misiri. ⁵ Na ana avyere a chilume a Misiri andafwa, hangu mwana mvyere wa chilume wa mfalume atawalaye, hadi mwana mvyere wa chilume wa mtumwa wa chichetu, ambaye kaziye ni kusaga mtsere, phamwenga na nyo ana avyere osi a mifugo.

⁶ Kundakala na chiriro chikulu tsi ndzima ya

Misiri ambacho tachidzangbwesikirwa na wala tachindasikirwa tsona. ⁷ Ela ko kpwa Aiziraeli, takundakala diya ndiropheka mutu wala nyama. Ndipho mundamanya kukala vyo Mwenyezi Mlungu ahenderavyo Amisiri sivyo ahenderavyo Aiziraeli. ⁸ Higa mawazirigo gosi gandakpwedza kpwangu gedze ganigbwerere maguluni na ganiambe, ‘Phiya vyako, tsona hala atuo osi.’ Na bada ya vivyo, mino nindauka.” Phahi, Musa wauka phara pha Farao akareya sana.

⁹ Mwenyezi Mlungu kala akamuamba Musa, “Farao andarema kukuphundza ili niphahe nafwasi ya kuhenda vilinje vyangu vienjerezeke kahi ya tsi ya Misiri.” ¹⁰ Phahi Musa na Aruni ahenda vilinje vyosi hivyo mbere za Farao, ela Mwenyezi Mlungu kala akamtiya moyo mufu, na achirema kuarichira nyo Aiziraeli atuluke kahi ya tsiye.

12

Pasaka

¹ Aripbokala Musa na Aruni bado achere ko Misiri, Mwenyezi Mlungu wagomba achiamba, ² “Mwezi uhu undakala mwezi wa kpwandza kpwenu, yani mwezi wa kpwandza wa mwaka. ³ Aambire atu osi a Iziraeli kukala ichifika siku ya kumi ya mwezi uhu, chila mlume andahala ng’ondzi ra kutosha atue. Yani ng’ondzi mwenga kpwa chila nyumba. ⁴ Ichikala nyumba ina atu achache ambao taaweza kumala mwana ng’ondzi, nyo atu a nyumba iyo naagbwirane

na ayawao ario phephi nao, kulengana na isabu ya atu na chiasi cha nyama awezacho kurya.

⁵ Unaweza kutsambula ng'ondzi ama mbuzi, mlume wa mwaka mmwenga, ela ni lazima akale kana ila. ⁶ Chila mmwenga wenu naam-tundze hadi siku ya kumi na ne ya mwezi. Siku iyo Aiziraeli osi andatsindza nyo nyama dziloni.

⁷ “Chisha mundahala seemu ya yo milatso mupake mimo na vizingiti vya dzulu vya yo miryango ya nyumba ndimorya. ⁸ Zo nyama ni ziochwe na ziriwe zosi usiku uho, na ni ziriwe na mikahe isiyotiywa hamira na mboga za utsungu.

⁹ Chisha nyama zizo msizirye mbitsi wala za kujita, ela ni lazima ziochwe zosi phamwenga na chitswa, marondo na vya ndani. ¹⁰ Msisaze nyama hadi ligundzu, ela ichisala bada ya kurya ni lazima iochwe iphye tsetsetse. ¹¹ Wakati munarya, mkale tayari kuuka. Vwalani virahu na mkale na ndata zenu mikononi, tsona muirye mairo-mairo. Mana ni Pasaka ya Mwenyezi Mlungu.

¹² “Usiku hinyo-hinyo nindazunguluka tsi yosi ya Misiri, niolage ana avyere osi a chilume a anadamu na a nyama. Nindaitiya adabu milungu yosi ya Misiri, mana mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu. ¹³ Yo milatso ndiyopaka mimo na vizingiti vya miryango yenu ni ishara ya nyumba mundimokala. Nchiona iyo milatso, nyumba zenu ndazitsapika. Takuna shaka ndiroaphaha Aiziraeli wakati nchikala napiga tsi ya Misiri. ¹⁴ Siku ihi mundakala muchiitam-

bukira, na mundakala muchisherekeya sikukuu ihi kpwa ajili ya Mwenyezi Mlungu. Mwimwi na vivyazi vyenu mundakala mchisherekeya siku ihi, hiri ni lagizo hata kare na kare.”

Sikukuu ya mikahe isiyotiywa hamira

¹⁵ “Kpwa muda wa siku sabaa mundarya mikahe isiyotiywa hamira. Siku ya kpwandza ni muuse hamira mwenu madzumbani. Mutu yeyesi ndiyerya chitu chochosi chotiywa hamira kula yo siku ya kpwandza hadi yo siku ya sabaa, andatengbwa na Aiziraeli. ¹⁶ Mundakusanyika siku ya kpwandza na ya sabaa muniabudu. Na kahi ya siku zizo msihende kazi yoyosi, isiphokala kujita chakurya chenu bahi.

¹⁷ “Mundakala mchisherekeya sikukuu ihi ya mikahe isiyotiywa hamira, ili muweze kutambukira kukala, iyo ndiyo siku nirirotuluza makundi genu kula tsi ya Misiri. Kpwa hivyo vivyazi vyenu vyosi ni lazima vitambukire siku ihi, na lagizo riri rindaenderera hata kare na kare. ¹⁸ Mundarya mikahe isiyotiywa hamira kula siku ya kumi na ne dziloni hadi dziloni ya siku ya mirongo miiri na mwenga ya nyo mwezi wa kpwandza. ¹⁹ Kpwa siku sabaa musiike hamira mwenu madzumbani, na mutu yeyesi ndiyerya chochosi chirichotiywa hamira, ni atengbwe na Aiziraeli, akale ni mjeni ama ni mvyalwa wa Iziraeli. ²⁰ Msirye chitu chochosi cha kutiywa hamira. Phophosi mndiphokala munaishi, msirye mikahe ya kutiywa hamira.”

Pasaka ya kpwandza

²¹ Ndipho Musa achiaiha atumia osi a Iziraeli na achiaambira, “Ni lazima chila mmwenga atsambule mwana ng’ondzi wa kutosha atue, atsindze ili asherekee Pasaka. ²² Halani maphungo ga muhisopo, mugavwike ndani ya dzaya ra milatso na mupake chizingiti cha dzulu na mimo yosi miiri ya mryango. Ni lazima atu asale ndani ya nyumba, asituluke kondze usiku hadi ligundzu. ²³ Mwenyezi Mlungu andazunguluka tsi ndzima ili aolage Amisiri. Wakati achiona milatso dzulu ya chizingiti na mimo, kandamricha malaika aangamizaye ainjire mwenu madzumbani akuolageni.

²⁴ “Malagizo gaga gagbwireni, mwimwi na vivyazi vyenu hata kare na kare. ²⁵ Mundiphofika kpwenye yo tsi ndiyohewa ni Mwenyezi Mlungu, dza arivyoahidi, lagizo riri rigbwireni. ²⁶ Na ana enu ndiphokuuzani, ‘Sheree hino manage nini?’ ²⁷ Mundaambira, ‘Ni sadaka ya Pasaka kpwa kumuabudu Mwenyezi Mlungu. Mana iye watsupa nyumba za Aiziraeli ko Misiri, na achihutivya wakati ariphoolaga Amisiri.’ ” O Aiziraeli azamisa vitswa achimuabudu. ²⁸ Phahi, Aiziraeli ahenda dza Mwenyezi Mlungu arivyolagiza Musa na Aruni.

*Shaka ra kumi:
Ana a kpwandza anaolagbwa*

²⁹ Phofika usiku wa manane Mwenyezi Mlungu waolaga ana avyere a chilume osi a Amisiri. Waolaga mwana mvyere wa Farao, ambaye kala achitawala, hadi mwana wa mateka yekala jela.

Hata ana avyere a mifugo piya afwa. ³⁰ Farao, mawazirige na atu osi a Misiri alamuka usiku, na kuchikala kuna chiriro chikulu Misiri, mana chila nyumba kala ikafwewa.

Aiziraeli anatuluka Misiri

³¹ Farao ariphoona vivyo, walagizira Musa na Aruni achendaihwa nyo usiku achedzaamba, “Ukani! Tulukani himu Misiri, mwimwi na nyo Aiziraeli! Phiyani mkamuabudu Mwenyezi Mlungu, dza murivyogomba. ³² Halani mang’ondzi genu, mbuzi na ng’ombe zenu muuke. Tsona nivoyerani Mlungu anijaliye.”

³³ Amisiri aahimiza Aiziraeli auke upesi mura tsi ya Misiri mana adziambira mwao mioyoni kukala, “Hano asiphouka swiswi hosi hundafwa.” ³⁴ Phahi, Aiziraeli ahala mabeseni gao gokala gana madonje ga nganu ambago tagadzangbwetsanganywa na hamira. Chisha achigafunga mabahasha na achigakuwa.

³⁵ Aiziraeli kala akahenda kare vira vyokala akalagizwa ni Musa, nao kala akavoya Amisiri vitu vya zahabu, vya feza na nguwo.

³⁶ Mwenyezi Mlungu kala akaahenda Amisiri aamendze Aiziraeli na kala akaapha chila chitu aricholonda. Vivyo ndivyo Aiziraeli arivyoafuta Amisiri utajiri wao.

³⁷ Aiziraeli auka na magulu kula mudzi wa Ramesesi hadi mudzi wa Sukothi. Alume machiyao kala ni kama elufu magana sita bila ya kuolanga achetu na anache. ³⁸ Na kundi kulu ra atu ambao kala sio Aiziraeli piya rauka

phamwenga nao, phamwenga na vyaa vya ng'ombe, vya mang'ondzi na mbuzi na vyaa vya mifugo yanjina. ³⁹ Atengeza mikahe isiyotiywa hamira na gara madonje ga unga uriokala akaukanda ariphokala anatuluka Misiri. Unga uho kala tautiirwe hamira mana kala ahenda-zolwa ko Misiri, na taaphahire nafwasi ya kujita chakurya.

⁴⁰ Muda ambao O Aiziraeli kala akasagala Misiri kala ni miaka magana mane na mirongo mihahu. ⁴¹ Pho mwisho wa yo miaka magana mane na mirongo mihahu, yo siku ya mwisho yenye, atu osi a Mwenyezi Mlungu atuluka kula tsi ya Misiri. ⁴² Kpwa kukala Mwenyezi Mlungu wachesa usiku hinyo kutuluzi Aiziraeli kula Misiri. Na usiku uho Aiziraeli osi anafwaha kuchesa ili kuika ishima kpwa Mwenyezi Mlungu. Kpwa hivyo usiku uho ni wa kutambukirwa ni Aiziraeli osi na vivyazi vyao.

Malagizo kuhusu Pasaka

⁴³ Badaye Mwenyezi Mlungu waamba Musa na Aruni, "Gaga ndigo malagizo ga Pasaka: Takuna mjeni yeyesi ndiyeruhusiwa kurya chakurya cha Pasaka. ⁴⁴ Ela mtumwao ambaye wamgula anaweza kurya uchikala wantiya tsatsani. ⁴⁵ Ela mjeni ama mchibaruwa asirye chakurya hichi. ⁴⁶ Ni lazima iriwe ndani ya nyumba mwenga, msitsukule nyama yoyosi kondze, wala msivundze mfuphawe hata mmwenga. ⁴⁷ Aiziraeli osi ni asherekee sikukuu

ih. ⁴⁸ Mjeni yeyesi asagalaye namwi, achitaka kusherekeya Pasaka ya Mwenyezi Mlungu, ni lazima alume osi a mwakpwe nyumbani atiywe tsatsani. Ndipho andaweza kurya dza mvyalwa wa Iziraeli. Ela mutu ambaye katiirwe tsatsani kandarya Pasaka ya Mwenyezi Mlungu. ⁴⁹ Hino ndiyo shariya ambayo ni lazima ilungbwe ni enyezi na mjeni asagalaye kahi yenu.”

⁵⁰ Phahi, Aiziraeli osi ahenda dza Mwenyezi Mlungu arivyolagiza Musa na Aruni. ⁵¹ Na siku iyo-iyo Mwenyezi Mlungu waatuluza Aiziraeli kula tsi ya Misiri, madiba-madiba.

13

Ana a kpwandza anatengbwa

kpwa ajili ya Mlungu

¹ Mwenyezi Mlungu wamuambira Musa, ² “Nitengerani ana osi avyere a chilume a Aiziraeli na ana a kpwandza alume a mifugo yao. Mana aho osi ni angu.”

³ Phahi Musa achiaambira nyo atu, “Itambukireni siku ih, siku mriyotuluka Misiri. Siku mriyotuluka kula kahi ya tsi murikokala mu atumwa, mana Mwenyezi Mlungu wakutuluzani kula mumo kpwa kuhumira uwezowe. Msirye mikahе ya kutiywa hamira. ⁴ Munatuluka Misiri siku ih ya rero ya mwezi wa Abibu.*

⁵ Mwenyezi Mlungu ndiphokurehani kpwenye tsi ya Akanani, Ahiti, Aamori, Ahivi na Ajebusi, tsi ariyoapira akare enu kukala andakuphani,

13:2 13:2 Isabu 3:13; Luka 2:23
wa kpwandza wa Chieburania.

* **13:4** 13:4 Abibu ni mwezi

tsi yenye rutuba, mundakala muchiisherekeya kahi ya mwezi uhu. ⁶ Kpwa siku sabaa, mundarya mikahe isiyotiywa hamira, na yo siku ya sabaa mundamuhendera Mwenyezi Mlungu sharee. ⁷ Kahi ya zo siku sabaa, ni murye mikahe isiyotiywa hamira. Phasionekane mkp-wahe wa kutiywa hamira kahi yenu na kahi ya seemu yenu yosi msagalayo. ⁸ Siku iyo ya Sikukuu mutu andaambira anae, 'Ninahenda sharee kpwa sababu ya go Mwenyezi Mlungu arigonihendera nriphokala natuluka kula tsi ya Misiri.' ⁹ Sharee ihi indakala dza alama phako mkpwononi, na utu wa kukutambukiza phako chilanguni, ili shariya ya Mwenyezi Mlungu ikale mwako kanwani. Mana Mwenyezi Mlungu wakutuluzani Misiri kpwa nguvu. ¹⁰ Phahi gb-wirani lagizo hiri chila mwaka kahi za wakatiwe uriopangbwa.

¹¹ "Mwenyezi Mlungu ndiphokurehani kp-wenye tsi ya Akanani, na kukuphani tsi iyo dza arivyoapira akare enu kukala andakuphani, ¹² mundamtengera Mwenyezi Mlungu ana enu a kpwandza a chilume na ana a kpwandza alume a mifugo yenu. ¹³ Chila punda wa mwandzo unaweza kumkombola na mwana ng'ondzi, au ichikala kundamkombola, msongole. Ela chila mwana mvyere wa chilume wa mwanadamu ni mumkombole. ¹⁴ Siku zedzazo, ana enu achikuuzani, 'Mana ya kuhenda vino nini?' Hiphho mundaajibu muambe, 'Mwenyezi Mlungu wautuluzi kula Misiri kpwa uwezowe mkp-

wulu, kula kahi ya tsi hurikokala atumwa. ¹⁵ Farao ariphorema kuhurichira huuke kpwa moyo mufu, Mwenyezi Mlungu waolaga chila mwana wa kpwandza mlume wa mwanadamu, na wa nyama kahi ya tsi ya Misiri. Ndiyo mana hunamlavira Mwenyezi Mlungu ana a kpwandza osi a chilume a nyama na kukombola ana ehu a kpwandza.’ ¹⁶ Lagizo riri rindakala dza alama mikononi mwehu, na utu wa kuhutambukiza vilanguni mwehu. Mana Mwenyezi Mlungu wahutuluzza Misiri kpwa uwezo mkpwulu.”

*Mwenyezi Mlungu
analongoza Aiziraeli jangbwani*

¹⁷ Farao ariphoarusu Aiziraeli auke, Mlungu kayaatsapiza na njira ya Filisti hata dzagbwe iyo kala ndiyo njira ya mkato. Mana Mlungu waamba, “Hinya atu achendakuta viha, anaweza kugalukpwa ni mioyo akauya Misiri.” ¹⁸ Phahi Mlungu waalongoza na njira ya kuzunguluka ya kutsupira jangbwani, kuphiya uphande wa Bahari ya Shamu. Chisha Aiziraeli atuluka Misiri kuno akagbwiririra silaha tayari kpwa viha.

¹⁹ Musa wahala mifupha ya Yusufu achiphiya nayo, kpwa kukala Yusufu kala akahenda Aiziraeli aape. Iye waamba, “Kpwa kp-weli Mlungu andakutivyani, achikutivyani, halani mifupha yangu mphiye nayo.” ²⁰ Phahi Aiziraeli atuluka Sukothi na achendachita kambi mudzi wa Ethamu, ko kanda-kanda ya jangbwa. ²¹ Mwenyezi Mlungu waatanguliya. Wakati wa mutsi waalongoza njirani kpwa kuumira nguzo

ya ingu, na wakati wa usiku wakala achialongoza na nguzo ya moho ili aphahe mwanga, kpwa hata aenderere na charo usiku na mutsi. ²² Yo nguzo ya ingu ya wakati wa mutsi, na yo nguzo ya moho, taziukire mbere za Aiziraeli.

14

Aiziraeli anavuka Bahari ya Shamu

¹ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, ² “Aambire Aiziraeli agaluke nyuma uphande wa Pi-Hahirothi, kahi-kahi ya Migidoli na Bahari ya Shamu, achite kambi mbere ya Baali-Sefoni, kanda-kanda ya bahari. ³ Farao andafikiri, ‘Aiziraeli anazunguluka-zunguluka nao taamanya ahendaro mana jangbwa rikaazuwiya.’ ⁴ Nindauhenda moyo wa Farao ukale mufu, na andakulungani-lungani. Na nkapanga hivi ili ushindi wangu kpwa Farao na jeshire unirehere nguma. Hipo atu a Misiri andamanya kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu.” Phahi Aiziraeli achienda dza arivyolagizwa.

⁵ Mfalume wa Misiri ariphoambirwa kukala Aiziraeli akachimbira, iye na atumishie agaluza nia na achiamba, “Hukahendani swino? Hukaaricha Aiziraeli kpwa hivyo taandahumikira tsona!” ⁶ Kpwa hivyo Farao watayarisha garire ra kuvwehwa ni farasi* na achipiya na jeshire. ⁷ Wahala magari

* **14:6** 14:6 Garire ra kuvwehwa ni farasi siku hizo gari ra viha kala richitsukula atu airi ama ahahu na kuvwehwa ni farasi.

ga kuvwehwa ni farasi magana sita garigo bora, phamwenga na magari ga kuvwehwa ni farasi ganjina ga Misiri yosi. Gachilongozwa ni akulu a viha. ⁸ Mwenyezi Mlungu wauhenda moyo wa Farao, mfalume wa Misiri ukale mufu, hata achialunga Aiziraeli, ambao kala anaphiya vyao bila wuoga. ⁹ Jeshi ra Amisiri, phamwenga na farasi osi a Farao, magari ga kuvwehwa ni farasi, na anajeshie akuhumira farasi, aalunga Aiziraeli hadi achifika phephi na phara ariphokala akachita kambi kanda-kanda ya Bahari ya Shamu phephi na Pi-Hahirothi mbere ya Baali-Sefoni.

¹⁰ Phokala Farao na jeshire ariphofika phephi, Aiziraeli aaona Amisiri anaalunga, na hipho achigbwirwa ni wuoga, achimirira Mwenyezi Mlungu. ¹¹ Aiziraeli amuamba Musa, “Kpwadze wahutuluza kula Misiri? Kpwani takuna mbira ko Misiri? Kpwadze waureha hiku jangbwani ili hufwe? ¹² Kura Misiri hwakuamba, ‘Huriche huahumikire atu a Misiri.’ Baha kuahumikira Amisiri kuriko kufwa mumu jangbwani!” ¹³ Musa wajibu achiamba, “Msio-gophe! Hurirani hu, namwi mundaona ambaro Mwenyezi Mlungu akaripanga kukutivyani vivi rero, Kpwa kukala aha Amisiri muaonao vivi rero, tamundaaona tsona. ¹⁴ Mwimwi hurirani tu na Mwenyezi Mlungu andakupigirani viha.”

¹⁵ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Kpwadze munaniririra? Aambire Aiziraeli aenderere na charo. ¹⁶ Unula yo ndatayo na ugolose mkpwonoo dzulu ya yo bahari, iganye go madzi. Nao Aiziraeli an-

daweza kuvuka bahari kwenye tsi kavu. ¹⁷ Nindaahenda Amisiri akale na mioyo mifu hata ainjire mumo kukulungani. Hipho ndipho ndiphodziphahira nguma kpwa kushinda Farao, jeshire, magariye ga kuvwehwa ni farasi, na anajeshi akuhumira farasi. ¹⁸ Nchishinda Farao na magariye ga kuvwehwa ni farasi na anajeshie akuhumira farasi, nindaphaha nguma matsoni pha Amisiri nao andamanya kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu.”

¹⁹ Ndipho malaika wa Mlungu ambaye kala a mbere analongoza jeshi ra Aiziraeli wauya nyuma yao. Na yo nguzo ya ingu nayo yauka kula mbere ichiuya nyuma, ²⁰ ichikala kahi-kahi ya jeshi ra Misiri na ra Iziraeli. Usiku wosi rira ingu rareha jiza kpwa Amisiri na mwanga kpwa Aiziraeli, kpwa hivyo Amisiri taayaweza kuafikira phephi.

²¹ Ndipho Musa wagolosa mkpwonowe dzulu ya bahari, na usiku wosi Mwenyezi Mlungu wareha phuto kali kula mlairo wa dzuwa. Phuto hiro rahendesha madzi ga bahari gaganyike hiku na hiku, na pho kahi-kahi phachikala tsi kavu. ²² Aiziraeli achivuka na pho kahi-kahi ya bahari phokala phakagaluka tsi kavu, na madzi gahendwa kuta uphande wa kulumu na uphande wa kumotso. ²³ Aripheona vivyo, nyo Amisiri aalunga-lunga nyo Aiziraeli na pho kahi-kahi ya bahari, phamwenga na farasi a Farao, magariye ga kuvwehwa ni farasi na apherikie. ²⁴ Kuriphofika pephe za

kucha, Mwenyezi Mlungu walola jeshi ra Amisiri kula kahi-kahi ya iratu nguzo ya moho na ya ingu naye achiatiya wuoga jeshi ra Amisiri. ²⁵ Wahendesa magurudumo ga magari gao ga kuvwehwa ni farasi gagame, ichiahendesa aphiye kpwa shida sana. Amisiri achiamba, “Nahuchimbireni mana Mwenyezi Mlungu anaahhehera nyo Aiziraeli chinyume cha Amisiri.”

²⁶ Hipo Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Golosa mkpwonoo dzulu ya bahari ili madzi gauyirane, gaahose nyo Amisiri phamwenga na farasi aho na magari gao ga kuvwehwa ni farasi na apherikie.” ²⁷ Phahi Musa wagolosa mkpwonowe dzulu ya bahari, na kuiriphocha bahari yauyirana dza hipho mwandzo. Amisiri ajeza kutuluka mo madzini kpwa achimbire, ela Mwenyezi Mlungu achiasukuma, achiauyiza pho kahi-kahi ya bahari. ²⁸ Madzi gauyirana na gachibwiningiza magari ga kuvwehwa ni farasi, apherikie na jeshi rosi ra Farao rokala rinalunga Aiziraeli himo baharini. Taphana hata Mmisiri mmwenga yesala. ²⁹ Ela Aiziraeli anyendeka tsi kavu kahi-kahi ya bahari ambapho madzi kala gakahendwa kuta uphande wa kulume na uphande wa kumotso. ³⁰ Siku iyo Mwenyezi Mlungu wativya atu a Iziraeli kula kpwa Amisiri, na Aiziraeli achiona nyufu za Amisiri mo kanda-kanda ya bahari. ³¹ Aiziraeli aona hendo hiro ra ajabu arirohenderwa Amisiri. Phahi achimuogopha Mwenyezi Mlungu na achimuamini phamwenga na mtumishiwe Musa.

15

Wira wa Musa

¹ Phahi Musa na Aiziraeli amuimbira Mlungu wira hinyu:

“Nindamuimbira Mwenyezi Mlungu mana vyo chivyoshinda iye vina nguma.

Akahosa farasi na apandadzi-farasi aho baharini.

² Mwenyezi Mlungu ndiye mkpwotse na nguvu yangu

iye ndiye achiyenitivya.

Iye ni Mlungu wangu, nami ndamtogola kpwa mawira.

Iye ni Mlungu wa akare angu, nami nindaimba kumtogola.

³ Mwenyezi Mlungu ni sujaa wa viha, na dzinare ndiye Mwenyezi Mlungu.

⁴ Magari ga kuvwehwa ni farasi ga Farao na anajeshie akaahosa baharini.

Akulu a jeshi a kumanyikana vihani akafwa madzi Bahari ya Shamu.

⁵ Vivwa vya madzi vyaabwiningiza, azama tsini ya bahari dza mawe.

⁶ Mkwonoo wa kulume uwe Mwenyezi Mlungu una nguvu za nguma.

Mkwonoo wa kulume nkuvundza-vundza adui vipande-vipande.

⁷ Kpwa ukuluo wa nguma ukuangamiza akupingao,

uwe uchitsukirwa u dza moho uochao, na ni kuocho maaduigo dza nyasi mbifu.

- 8 Wakuta pulayo, nago madzi gachidzipanga
dzulu
gachiima wima dza kuta.
Vivwa vya madzi ga bahari vichiganda.
- 9 Adui wadzikarya achiamba,
'Nindaalunga-lunga na nindaagbwira,
ndaafuta vitu vyao niviganye zewe na niahende
nilondavyo;
nindatsomola upanga wangu
na mkpwono wangu undaangamiza.'
- 10 Ela wareha phutoro naro richipiga, nago
madzi ga bahari gachiabwiningiza,
aho azama vilindi vya bahari dza chuma
chiziho cha risasi chizamavyo kpwenye
madzi manji.
- 11 Kahi za milungu, ni mlungu yuphi ariye dza
uwe, Mwenyezi Mlungu?
Utakatifuo tauwezekana,
mahendogo ga nguma ganahutishira,
mambo makulu uhendago uwe, ganahuan-
galaza.
- 12 Wahumira nguvuzo na tsi ichimiza maadui
gehu.
- 13 Kpwa mendzwayo isiyosika undalongoza nyo
atu urioakombola.
Undaalongoza kpwa nguvuzo kuphiya kpwenye
makalogo matakatifu.
- 14 Mataifa gakasikira na ganakakama kpwa
wuoga;
atu asagalao Filisti akainjira wuoga.
- 15 Akulu a Edomu akaogofyerwa.
Vilongozi a Moabu akagbwirwa ni wuoga
mkpwulu;

atu osi asagalao Kanani akavundzika moyo.

¹⁶ Ao akagbwirwa ni wuoga na wasiwasi.

Kpwa sababu ya ukulu wa nguvuzo
anyemere zii dza dziwe,
hadi atuo urioakombola atsupe,
ee Mwenyezi Mlungu.

¹⁷ Undaareha wedze uaike dzulu ya mwangoo
mwenye,

phatu ambapho uwe waphatsambula
phakale makalogo,
phatu phatakatifu ambapho waphadzenga
kpwa mikonoyo,
uriphophatenga kpwa kukuabudu,
uwe Mwenyezi Mlungu.

¹⁸ Nawe Mwenyezi Mlungu utawale hata kare na
kare!”

¹⁹ Aiziraeli avyoga tsi kavu pho kahi-kahi
ya bahari hata achivuka. Ela farasi a Farao,
magarige ga kuvwehwa ni farasi na aphirikie,
ariphokala kahi-kahi ya bahari, Mwenyezi
Mlungu wauyiza madzi ga bahari gachiab-
winingiza.

²⁰ Phahi Miriamu, nabii wa chichetu,
ndugungbwa wa Aruni wagbwira tamburini
mwakpwe mkpwononi, na achetu anjina osi
achihala tamburini zao achimlunga kuno
anazipiga na kuvwina.

²¹ Na Miriamu
achiaimbira wira uambao,
“Muimbireni Mwenyezi Mlungu, sababu
akashinda kpwa nguma,
Amisiri na farasi aho akaahosa baharini.”

Madzi ga utsungu hiko Mara

²² Arip houka Bahari ya Shamu, Musa waa-longoza Aiziraeli hadi achiinjira jangbwa ra Shuri. Asafiri siku tahu ko jangbwani, bila kuona madzi. ²³ Aphiya hadi achifika phatu phoihwa Mara, ambako aona madzi, ela gakala ga ut-sungu, kpwa hivyo taayaweza kuganwa. (Hicho ndicho chisa cha phatu hipho phaihwa Mara, manage Chieburania ni utsungu.) ²⁴ Aiziraeli amnung'unikira Musa na achimuuzwa, "Vino hundanwani?" ²⁵ Musa wamvoya Mwenyezi Mlungu kpwa moyowe wosi, naye achimuonyesa Musa chipande cha muhi, ambacho wachitabwisa ndani ya madzi, nago gachikala manono kunwa.

Hipho Mara, Mwenyezi Mlungu waapha Aiziraeli amuri na malagizo. Achiapima, ²⁶ achiamba, "Mchiphundza sauti yangu kpwa makini na kuhenda garigo sawa, na mchiphundza amuri na kulunga malagizo gangu, sindakureherani makongo dza nrigoarehera Amisiri. Mana mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu, ambaye nkukuphozani."

²⁷ Bada ya kuuka Mara, Aiziraeli afika Elimu, ambako kala kuna vidzuo kumi na viiri na mitende mirongo sabaa na achichita kambi phephi na go madzi.

16

Mlungu anaapha Aiziraeli makpware na Manna

¹ Aiziraeli osi auka Elimu, na siku ya kumi na tsano ya mwezi wa phiri bada ya kutuluka Misiri, afika jangbwa ra Sini, ambaro ri kahi-kahi ya

Elimu na Sinai. ² Hiko jangbwani Aiziraeli osi amnung'unikira Musa na Aruni ³ nyo Aiziraeli achiaambira, "Baha kala Mwenyezi Mlungu wahuolaga ko Misiri. Kuko kala hunaweza hukarya nyama na chakurya chinji hutakavyo. Ela mwahureha hiku jangbwani muuhirise na ndzala."

⁴ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, "Nindakutsopozerani chakurya kula mlunguni dza mvula. Ni lazima atu atuluke chila siku akahale chakurya cha kutosha siku iyo. Hivyo nindakala naapima ili nimanye ichikala andalunga malagizo gangu.

⁵ Ela chila siku ya sita, atu atsole chakurya cha kutosha siku mbiri, na achitayarisho."

⁶ Phahi Musa na Aruni aambira Aiziraeli osi, "Rero dziloni mundamanya kala Mwenyezi Mlungu ndiye ariyekutuluzani kula Misiri.

⁷ Ligundzu mundaona mwanga wa Mwenyezi Mlungu, kpwa sababu akasikira chiriro chenu mrichomririra. Msihuririre swiswi, mana naswi si chochosi mbere za Mlungu."

⁸ Tsona Musa achiamba, "Dziloni Mwenyezi Mlungu andakuphani nyama, na ligundzu andakuphani chakurya chanjina murye mvune. Mlungu wasikira chiriro mrichomririra. Kpwa sababu swino si chochosi, mwimwi kala tamnung'unikira swiswi, ela kala munamnung'unikira Mwenyezi Mlungu."

⁹ Ndipho Musa achimuambira Aruni, "Aambire Aiziraeli osi edze aime mbere za Mwenyezi Mlungu, mana akasikira chiriro chao." ¹⁰ Aruni

ariphokala anagomba na Aiziraeli, osi agaluka uphande wa jangbwani, na achiona mwanga wa Mwenyezi Mlungu ukatsembuka inguni.

¹¹ Mwenyezi Mlungu achigomba na Musa achimuamba, ¹² “Nikasikira manung’uniko ga Aiziraeli, kpwa hivyo aambire kukala dziloni andarya nyama na ligundzu andarya chakurya hata amvune. Ndipho andamanya kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wao.”

¹³ Dziloni riro, makpware gakpwedza kpwa unji gachibwiningiza kambi yosi, na ligundzure kuchikala na manena kuzunguluka kambi.

¹⁴ Manena higo gariphouka pho photsi phasala utu wembamba urioonekana dza vipande vya barafu. ¹⁵ Aiziraeli ariphouona auzana, “Ura ni utu wani?” Sababu kala taamanya nini.

Musa achiaambira, “Hichi ni chakurya ambacho Mwenyezi Mlungu akakuphani murye.

¹⁶ Mwenyezi Mlungu akalagiza muhende hivi, ‘Chila mutu naakatsole chakurya cha kutosha nyumbaye. Naatsole pishi* mwenga ya chakurya kpwa chila mutu ariye mwakpwe hemani.’ ”

¹⁷ Aiziraeli ahenda dza arivyoambirwa. Anjina atsola chinji na anjina achitsola chichache.

¹⁸ Yuya ariyekusanya vinji, kayakala na masaza, na yuya ariyekusanya vichache, kayaphungukirwa. Chila mutu watsola chiasi cha kumkola, kpwa sababu wachipima na pishi.

¹⁹ Ndipho Musa achiaambira, “Takuna mutu

16:15 16:15 1 Akorintho 10:3 * **16:16** 16:16 Pishi ni chipimo ambacho kala chichipimirwa mtsere, ambacho ni kama kilo mbiri. **16:18** 16:18 2 Akorintho 8:15

yeyesi ndiyeruhusiwa kuika chakurya hadi ligundzu.”²⁰ Ela anjina taayaphundza malagizo ga Musa. Asaza chakurya hadi ligundzu, ela iriphofika ligundzu chichikala chikavunda na china mabulu. Musa ariphogamanya watsukirwa sana.²¹ Chila mutu ligundzu-ligundzu kala achiphiya achatsola chakurya chiasi alondacho. Dzuwa ririphokala kali, chakurya ambacho kala tachitsorerwe, chabubudzika.

²² Siku ya sita Aiziraeli atsola-tsola kano mbiri zaidi, atsola pishi mbiri kpwa chila mutu. Vilingozi a Aiziraeli akpwendasema na Musa,²³ naye achiaambira, “Mwenyezi Mlungu walagiza hivi, ‘Muhondo ni Siku ya Kuoya, siku takatifu ya Mlungu. Phahi, rero ochani mlondacho kuocha na mjite mlondacho kujita. Chochosi ndichosala, chiikeneni hadi muhondo.’ ”²⁴ Phahi, aika chakurya chosala hadi siku ya phiri, viratu Musa arivyolagiza, tachiyavunda wala kuhenda mabulu.²⁵ Musa achiamba, “Ryani chakurya chosala, kpwa sababu rero ni Siku ya Kuoya, yotengbwa ya Mwenyezi Mlungu, na tamundaphiya mchaona chakurya hiko jangbwani rero.²⁶ Ni lazima msole chakurya siku sita, ela siku ya sabaa ni Siku ya Kuoya, na takundakala na chakurya.”

²⁷ Siku ya sabaa atu anjina aphiya vivyo kpwendalola chakurya, ela taayaona chitu.²⁸ Ndipho Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Hadi rini tamundalunga amuri na malagizo gangu?”²⁹ Kalani mchimanya Mwenyezi Mlungu

wakuphani Siku ya Kuoya. Ndiyo mana siku ya sita nkukuphani chakurya cha siku mbiri. Chila mmwenga ni ahurire phakpwe kaya siku ya sabaa; mutu naasiuke phakpwe kaya siku ya sabaa.”³⁰ Kpwa hivyo Aiziraeli aoya siku ya sabaa.

³¹ Chira chakurya Aiziraeli achiiha “Manna,”† ambacho kala ni chereru dza mbeyu ya muhama mwereru na mtswanowe kala ni dza vipande vya mkpwahe uriotywa asali.³² Musa achigomba na Aiziraeli achiamba, “Mwenyezi Mlungu akalagiza kukala huike pishi mwenga ya mana huyiikire vivyazi vyedzavyo, ili edze aone chakurya hurichohewa ni Mlungu hiko jangbwani hipho ariphohutuluza kula Misiri.”³³ Phahi, Musa wamuamba Aruni, “Hala nyungu na utiye pishi mwenga ya manna, na uyiike mbere za Mwenyezi Mlungu ikale kumbukumbu kpwa vivyazi vyedzavyo.”³⁴ Phahi, Aruni wahala manna achiiika, dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. Badaye achiitiya ndani ya Sanduku ra Ushaidi,‡ ili ikale indaikpwato.

³⁵ Aiziraeli arya manna kpwa miaka mirongo mine, hadi achifika tsi yohenda makalo. Arya manna hadi ariphofika miphaka ya Kanani, ambako akpwendahenda makalo.³⁶ (Chipimo chiihwacho efa ni sawa na pishi kumi.)

16:31 16:31 Isabu 11:7,8 † **16:31** 16:31 Manna kpwa Chieburania manage ni, Ni utu wani? **16:33** 16:33 Aeburania 9:4 ‡ **16:34** 16:34 Sanduku ra Ushaidi ni sanduku malumu ambaro Mlungu waambira Aiziraeli ariike ndani ya hema ra mkpwutano, kala rina vitu vya kuatambukiza kutivywa kpwao kula Misiri na chilagane chao na Mlungu. **16:35** 16:35 Joshuwa 5:12

17

Mbarara inatuluza madzi

¹ Aiziraeli osi auka kula jangbwa ra Sini, achinyendeka kula phatu phamwenga hadi phanjina dza Mwenyezi Mlungu arivyolagiza. Achita kambi Refidimu, ela kala taphana madzi ga kunwa. ² Kpwa hivyo atu amugombera Musa achimuamba, “Huphe madzi ga kunwa hunafwa na chiru.” Musa achiamba, “Kpwa utu wani munanidemurira mimi? Mbona munamjeza Mwenyezi Mlungu?” ³ Ela Aiziraeli akala na chiru kuko, na achinung’unikira Musa. Amuamba, “Kpwadze wahutuluza Misiri phamwenga na ana ehuna mifugo yehu ili wedze huolage na chiru?” ⁴ Ndipho Musa achimirira Mwenyezi Mlungu achiamba, “Atu hano mino nindaahendadze? Mana phapho achiphofika taakure na kunipiga mawe.” ⁵ Mwenyezi Mlungu wamjibu Musa achimuamba, “Tsupa mbere za atu osi, uphiye phamwenga na atumia anjina a Iziraeli chisha tsukula mwako mkpwononi ndatayo uriyoihumira kupigira madzi ga muho wa Naili. ⁶ Nindaima mbere zenu kpwenye mbarara hiko mwango wa Horebu. Nawe piga iyo mbarara na madzi gandatuluka ili atu anwe.” Phahi, Musa wahenda hivyo mbere za atumia a Iziraeli. ⁷ Phatu hipho phatungbwa dzina phachiihwa Masa na Meriba,* sababu Aiziraeli anung’unika na achimjeza Mwenyezi Mlungu ariphouza, “Ela

17:1 17:1 Isabu 20:2-13 * **17:7** 17:7 Chieburania Masa manage ni kupima, na Meriba manage ni kulumbana.

kweli ye Mwenyezi Mlungu a phamwenga naswi?”

Aiziraeli anaturya Aamaleki

⁸ Wakati uho, kwakpwedza atu aihwao Aamaleki achedzapigana na Aiziraeli pho Refidimu. ⁹ Musa achimuamba Joshuwa, “Tambula alume kahi-kahi yehu akapigane viha na Aamaleki. Nami muhondo nindaima dzulu ya chirere cha mwango, kuno nkagbwira hira ndata ya kuhendera vilinje vya Mlungu mwangu mkpwononi.” ¹⁰ Kpwa hivyo Joshuwa wahenda dza Musa arivyomlagiza na achipigana na Aamaleki. Musa, Aruni na Huri achipwera dzulu ya hura mwango. ¹¹ Ichikala wakati wosi Musa ariphounula mkpwonowe dzulu, Aiziraeli kala anaturya na ariphoutsereza Aamaleki kala anaturya. ¹² Ela mikono ya Musa yaremwa. Hipo Aruni na Huri amsengezera dziwe naye achirisagarira. Nao achiima hiku na hiku achimgbwira mikonoye na achiyiunula hadi dzuwa richitswa. ¹³ Kpwa njira iyo Joshuwa waashinda Aamaleki osi tsetsetse. ¹⁴ Chisha Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Dzambo hiri chirohendeka rero riandike chitabuni, ili rikale kumbukumbu kpwa atu. Tsona hakikisha Joshuwa akasikira kukala nindaangamiza Aamaleki duniani hata ayalwe tsetsetse.” ¹⁵ Musa wadzenga phatu pha kulavira sadaka achiphaiha, “Mwenyezi Mlungu ndiye bendera yangu.”† ¹⁶ Musa achiamba,

17:14 17:14 Kumbukumbu 25:17-19; 1 Samueli 15:2-9 † **17:15** 17:15 Bendera yangu manage kpwa Chieburania ni kunipha ushindi.

“Tunuleni dzulu yo bendera ya Mwenyezi Mlungu. Mwenyezi Mlungu andaenderera kupigana na Aamaleki chivyazi hadi chivyazi.”

18

Jethiro ayamjambosa Musa

¹⁻⁴ Kabila ya kuuya Misiri kutsamiza Aiziraeli, Musa kala asegere hiko Midiani phamwenga na mtsedzawe Jethiro, ariyekala mlavyadzi-sadaka wa Midiani. Wakati hinyo Musa waphaha ana airi a chilume na mchewe Zipora. Mwana mmwenga, achimuiha Gerishomu,* mana waamba, “Nákala mjeni tsi ambayo siyo yehu.” Yuya wanjina achimuiha Eliezeri,† sababu ariphompaha Musa waamba, “Mlungu wa baba wakala mterya wangu, waniokola na upanga wa Farao.” Musa ariphouya Misiri kpwendagomba na Farao, kala akamuuyiza Zipora na anae akaishi na mtsedzawe Jethiro. Ela sambu Jethiro kala akasikira gohendwa ni Mwenyezi Mlungu kpwa kuterya Musa na atu a Iziraeli ariphotuluzwa kula Misiri.

⁵ Phahi Jethiro, phamwenga na anangbwa a Musa na nine yao, akpwedza kpwa Musa kuko jangbwani, ambako kala akachita kambi phephi na mwango wa Mlungu. ⁶ Musa ariphoambwa kukala mtsedzawe phamwenga

18:1-4 18:1-4 Kutsama 2:21-22 **18:1-4** 18:1-4 Mahendo 7:29 * **18:1-4** 18:1-4 Gerishomu inasikirika kama neno mjeni kpwa Chieburania. † **18:1-4** 18:1-4 Eliezeri Kpwa Chieburania Eliezeri, manage ni Mlungu ni mterya wangu.

na mchewe na anae airi aredza, ⁷ Musa wakpwendamchinjira mtsedzawe, achimzamira kumupha ishima na achilamusana vinono. Achiuzana hali na badaye achimenya hemani. ⁸ Ndipho Musa achimsemurira mtsedzawe kuhusu chila chitu Mlungu arichomuhendera Farao na Amisiri kpwa ajili ya Aiziraeli. Chisha achimsemurira kuhusu tabu zoaphaha njirani na vira Mwenyezi Mlungu arivyotivya. ⁹ Jethiro wahererwa sana ariphosikira mambo gosi manono ambago Mwenyezi Mlungu waa-hendera Aiziraeli kpwa kuativya kula mikononi mwa Amisiri. ¹⁰ Naye Jethiro achiamba, “Naatogolwe Mwenyezi Mlungu yekutivya kula mikononi mwa Amisiri na mikononi mwa Farao, chisha achiativya atu kula mikononi mwa Amisiri. ¹¹ Vivi sambu ninamanya kukala Mwenyezi Mlungu ni mkpwulu kuriko milungu yosi yanjina. Waonyesa higa kpwa kuativya Aiziraeli na mateso ga Amisiri, ambao kala akaabera.” ¹² Chisha Jethiro, mtsedza wa Musa wamlavira Mlungu sadaka ya kuochwa na sadaka zanjina. Aruni na atumia a Iziraeli akpwedzarya mikaha phamwenga naye mbere za Mlungu.

*Jethiro anamshauri Musa
atsambule aamuli*

¹³ Kuriphocha, Musa kama kawaidaye wasagala kuamula kesi za atu. Atu kala achimzunguluka kumgodzera hangu ligundzu hadi dziloni. ¹⁴ Jethiro ariphoona chila chitu ambacho Musa kala anahendera atu, wauza, “Ni mambo gaphi gano uhenderago atu?”

Kpwadze unasagala na atu anakuzunguluka kula ligundzu hadi dziloni?" ¹⁵ Musa wamjibu achimuamba, "Nkuhenda hivi kpwa sababu atu nkpwedza kpwangu ili aphahe kumanya Mlungu alondavyo. ¹⁶ Wakati achikosana nkpwedza kpwangu, nami nkulavya uamuli wa mutu na myawe, na nkuafundza malagizo na shariya za Mlungu."

¹⁷ Jethiro wamjibu Musa achimuamba, "Higo uhendago ni manono ela tagahendwa hivyo. ¹⁸ Uwe na hinya atu akulungao mundadziremweza, mana kazi hino ni ngumu kundaiturya macheyo. ¹⁹ Sambu niphundza nikuphe ushuri wangu, naye Mlungu naakale phamwenga nawe. Uwe undakala mgombadzi wa atu hinya mbere za Mlungu, na undareha matatizo gao kpwa Mlungu. ²⁰ Ni lazima uafundze amuri na malagizo ga Mlungu, na uaambire vyo alondwavyo kusagala na kuhenda. ²¹ Ela tsambula atu ambao ana uwezo wa kulongoza ayawao kahi ya aha atu, atu amuogophao Mlungu, atu aaminifu asiolonda kuhongbwa, atu dza hinyo aike akale vilongozi a makundi ga atu elufu-elufu, ga atu ganagana, ga atu mirongo mitsano-mitsano na ga atu kumi-kumi. ²² Hinyo ndio ndiokala aamuli kukata kesi za atu chila wakati, naakurehere kesi ngumu, ela kesi ndide-ndide naazimale enye. Kpwa njira hino andaweza kukuterya kaziyo. ²³ Uchihenda hivyo na ikale ndivyo Mlungu alondavyo, kundadziremweza na atu osi andaweza kuuya madzumbani na amani."

²⁴ Musa waphundza arigoambirwa ni

mtsedzawe na achilunga dza arivyoshauriwa ni mtsedzawe. ²⁵ Musa watsambula atu ario na uwezo kula kpwa Aiziraeli osi, na achiahenda akulu a makundi ga atu elufu-elufu, ga atu ganagana, ga atu mirongo mitsano-mitsano na ga atu kumi-kumi. ²⁶ Nao ahenda kazi iyo ya kuamula wakati wosi. Malau makulu agarehera Musa ela madide agaamula enye. ²⁷ Badaye Musa walagana na mtsedzawe, na phapho Jethiro achiuya kpwao Midiani.

19

Aiziraeli anapiga kambi

Mwango Sinai

¹⁻² Aiziraeli ariphovundza kambi yao Refidimu, anyendeka hata achiinjira jangbwa ra Sinai, na achichita kambi mbere ya nyo mwango Sinai. Phapho afika siku ya kpwandza ya mwezi wa hahu, hangu ariphotuluka tsi ya Misiri. ³ Phahi Musa wakpvera dzulu ya mwango kpwendakutana na Mlungu. Mwenyezi Mlungu achimuiha kula ko mwangoni, achimuamba, “Phiya ukaambire uvyazi wa Jakobo, hinyo Aiziraeli, hivi: ⁴ ‘Mwimwi mwaona nrivyoahendera Amisiri, na vira vyokutsukulani dza kozi ritsukulavyo anae wakati rinauruka, na nchikurehani hiku kpwangu. ⁵ Sambu muchiniogopha chikamilifu na kugbwira chilagane changu, mundakala hazina yangu ya samani kahi ya mataifa gosi. Dzagbwe dunia yosi hino ni yangu, ⁶ ela mwimwi kpwangu

19:5 19:5 1 Petero 2:9 **19:5** 19:5 Kumbukumbu 4:20; 7:6; 14:2; 26:18; Tito 2:14 **19:6** 19:6 Maono 1:6; 5:10

mundakala ufalume wa alavyadzi-sadaka, taifa takatifu.’ Haya kaabaze maneno higa nyo Aiziraeli.”

⁷ Phahi Musa watserera kula mwangoni na achendakusanya phamwenga vilongozi a Aiziraeli na achiaambira chila chitu dza arivy-olagizwa ni Mwenyezi Mlungu edze aambire. ⁸ Ndipho atu osi achijibu, chivyamwenga achiamba, “Hundahenda chila chitu ambacho Mwenyezi Mlungu akahulagiza.” Naye Musa achendasema kpwa Mwenyezi Mlungu vyokala atu akagomba. ⁹ Mlungu achimuamba Musa, “Nindakpwedza kpweni ndani ya ingu ziho, ili anisikire nigombago nawe na akukuluphire siku zosi.” Musa ariphophiya kpendamuambira Mwenyezi Mlungu gara garigogombwa ni atu, ¹⁰ na Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Uya kpwa nyo atu ukaatakase hino rero na muhondo, na afule nguwo zao ¹¹ ili akale tayari kukutana nami, mana kesho kutwa mimi Mwenyezi Mlungu ndatserera dzulu ya Mwango Sinai, kuno atu osi ananiona. ¹² Kaike mphaka kuzunguluka mwango ili atu asiutsapike na uaambire, asiambuke mwango wala asiugute. Mutu yeyesi ndiyeguta nyo mwango, ni lazima aolagbwe. ¹³ Andapigbwa mawe ama alatswe, bila ya mwiriwe kugutwa ni yeyesi. Shariya hino ni ya binadamu osi na nyama, ni apigbwe mawe hata afwe. Ela gunda richipigbwa vivyo kpwa vivyo, atu ni edze pho mphakani.”

¹⁴ Ndipho Musa achitserera kula ko mwangoni, achendaatakasa atu, nao achifula nguwo zao,

¹⁵ na Musa achiaambira, “Dzitayarisheni kpwa yo siku ya wairya, na muda hinyo alume asilale na achetu ao.”

¹⁶ Kuriphocha yo siku ya hahu kpwakala na chiguruguru na limeme, na ingu ziho richibwiningiza nyo mwango. Gunda richipigbwa kpwa raka ra dzulu sana hata atu osi pho kambini achikakama. ¹⁷ Phahi Musa waalongoza kula kambini ili akutane na Mlungu, nao achiima tsini ya mwango. ¹⁸ Mwango Sinai kala ukabwiningizwa ni mosi, sababu Mwenyezi Mlungu kala akatserera dzuluye dza moho. Mosi wa moho hinyo wafuka kuphiya dzulu dza mosi wa iyi kulu sana na mwango* wosi uchikakama kpwa nguvu. ¹⁹ Nyo mriro wa gunda uriphozidi kukala mkpwulu, Musa wagomba na Mlungu, na Mlungu achimjibu na sauti ya chiguruguru.

²⁰ Mwenyezi Mlungu ariphotserera dzulu ya Mwango Sinai, wamuiha Musa, naye achiphiya ko dzulu ya mwango. ²¹ Musa ariphofika kuko, Mwenyezi Mlungu achimuamba, “Tserera ko tsini ukaambire nyo atu asitsupe mphaka ili kpwedzani lola mimi Mwenyezi Mlungu, mana achihenda vivyo anji aho andafwa. ²² Hata nyo alavyadzi-sadaka ambao nkpwedza phephi na Mwenyezi Mlungu, ni adzitakase, bila ya kuhenda vivyo nindaatiya adabu.” ²³ Na Musa achimuamba Mwenyezi Mlungu, “Atu taaweza kuufikira Mwango Sinai, kpwa sababu uwe mwenye wahukanya uchiamba, ‘Tkani miphaka

19:16 19:16 Maono 4:5 **19:16** 19:16 Kumbukumbu 4:11-12

* **19:18** 19:18 Maandiko ganjina ga Chieburania na hata ga Chiyunani ganaamba atu.

kuzunguluka mwango, ukale mwango wangu mtakatifu.’ ” ²⁴ Mlungu achimjibu achimuamba, “Haya tserera ukamuhale Aruni wedze naye. Ela alavyadzi-sadaka na atu osi asikale na lazima kutsupa mphaka, kpwedza hiku dzulu niriko mimi Mwenyezi Mlungu, ama nindaatiya adabu.” ²⁵ Kpwa hivyo Musa watserera hata ko tsini kokala na nyo atu achendaambira atu vyokala akalagizwa ni Mlungu.

20

Shariya kumi za Mlungu

¹ Mlungu wagomba maneno higa achiamba,
² “Mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlunguo, nriyekutuluzwa tsi ya Misiri, urikokala u mtumwa.

³ “Usiabudu milungu yanjina isiphokala mimi.

⁴ “Usidzitengezere chizuka cha kutsonga au chitu cha kuiga chitu chochosi chiricho dzulu mlunguni ama photsi duniani ama chikalacho madzini. ⁵ Usivisujudiye wala kuviabudu, kpwa sababu mimi, Mwenyezi Mlungu, Mlunguo, ni Mlungu mwenye wivu. Nindatiya adabu ana kpwa dambi za ise zao, hadi chivyazi cha hahu na cha ne cha hara arionimena. ⁶ Ela nkuonyesa mendzwa isiyosika kpwa maelufu na elufu ga hara animendzao na kugbwira amuri zangu.

20:4 20:4 Kutsama 34:17; Alawi 19:4; 26:1; Kumbukumbu 4:15-18; 27:15 **20:5** 20:5 Kutsama 34:6-7; Isabu 14:18; Kumbukumbu 7:9-10

7 “Usirihadze dzina ra Mwenyezi Mlungu, Mlunguo bure. Mana yeyesi anayehadza dzina rangu bure, mimi Mwenyezi Mlungu nindakuolanga kukala u mkpwosa.

8 “Itambukire Siku ya Kuoya na uihende takatifu. 9 Henda kazizo zosi na mambogo gosi kpwa muda wa siku sita, 10 ela siku ya sabaa ni Siku ya kuoya kpwa ajili ya Mwenyezi Mlungu, Mlunguo. Siku iyo usihende kazi yoyosi, uwe phamwenga na mwanao mlume au mwanao mchetu, mtumishio mlume au mtumishio mchetu, ng’ombeyo, pundao au nyamao yeyesi, piya mjeni asagalaye phako kaya. 11 Mana kpwa siku sita, Mwenyezi Mlungu waumba mlunguni, duniani, baharini na vyosi virivyo mumo. Achioya siku ya sabaa, ndiyo mana Mlungu wajaliya yo Siku ya Kuoya na achiihenda takatifu.

12 “Ishimu sowe na mayoo, dza vira mimi Mwenyezi Mlungu, Mlunguo, nrivyokulagiza, ili maishago gakale mare na uongokerwe kpwenye tsi ambayo mimi Mwenyezi Mlungu, Mlunguo nakupha.

13 “Usiolage.

14 “Usizini.

20:7 20:7 Alawi 19:12 **20:8** 20:8 Kutsama 16:23–30; 31:12–14
20:9 20:9 Kutsama 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Alawi 23:3
20:11 20:11 Mwandzo 2:1–3; Kutsama 31:17 **20:12** 20:12
a Kumbukumbu 27:16; Mathayo 15:4; 19:19; Mariko 7:10; 10:19;
Luka 18:20; Aefeso 6:2; b Aefeso 6:3 **20:13** 20:13 Mwandzo
9:6; Alawi 24:17; Mathayo 5:21; 19:18; Mariko 10:19; Luka 18:20;
Arumi 13:9; Jakobo 2:11 **20:14** 20:14 Alawi 20:10; Mathayo
5:27; 19:18; Mariko 10:19; Luka 18:20; Arumi 13:9; Jakobo 2:11

15 “Usiiye.

16 “Usimzige myao na dzambo ra handzo.

17 “Usimizire mahe nyumba ya myao. Usimizire mahe mkpwaza myao, wala mtumishiwe mlume au mtumishiwe mchetu, au ng’ombeye, au pundawe, au chitu chochosi aricho nacho jiranio.”

18 Atu ariphosikira chiguruguru na gunda na kuona limeme na mwango unatuluza mosi, akakama kpwa wuoga, achiima kure ¹⁹ na achimuamba Musa, “Huambire gosi agombago Mlungu, naswi hundasikira, ela usiriche Mlungu akagomba naswi sedze hukafwa.” ²⁰ Phapho Musa achiajibu hara atu achiamba, “Msio-gophe! Mlungu akedza kukujezani ili mdine kumuogopha na akuhendeni msihende dambi.”

²¹ Phahi atu aima kure sana, wakati Musa aripho-risengerera rira ingu dziru ziho, arimokala Mlungu.

²² Phahi Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Kaambire Aiziraeli kukala, ‘Si mkaona enye vyo nchivyogomba namwi kula mlunguni!

²³ Haya phahi, sedze mkadzitengezera milungu yanjina ya feza na ya zahabu mkanitsanganya nayo.

²⁴ “ ‘Nidzengerani phatu pha kulavira sadaka pha ulongo, na muhale ng’ombe na mbuzi na mang’ondzi genu mkanilavire sadaka za kuochwa na sadaka za amani dzulu ya hipho

20:15 20:15 Alawi 19:11; Mathayo 19:18; Mariko 10:19; Luka 18:20; Arumi 13:9 **20:16** 20:16 Kutsama 23:1; Mathayo 19:18; Mariko 10:19; Luka 18:20 **20:17** 20:17 Arumi 7:7; 13:9 **20:18** 20:18 Aeburania 12:18-19

phatu pha kulavira sadaka. Nami phatu phophosi ndiphophatsambula ili niabudiwe nindakpwedza kpwenu nikujaliyeni. ²⁵ Ela phahi chitu chimwenga ni hichi, mndiphokala munanidzengera phatu pha kulavira sadaka pha mawe, msihumire mawe ga kutsongbwa, mana mchihumira chifwaya chochosi dzulu ya hipho phatu pha kulavira sadaka mundaphahenda phakale najisi. ²⁶ Tsona mchidzenga phatu pha kulavira sadaka msiphadzenge ngazi za kupandira dzulu, sedze kala mutu anapanda nguwoze zikafwenuka akakala chitsaha hipho phatu pha kulavira sadaka.’ ”

21

Malagizo kuhusu atumwa

¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Higa ndigo malagizo ndigoaphirikira ana a Iziraeli: ² Mutu achigula Mueburania myawe akale mtumwa, phahi mtumwa hiye andahumika miaka sita, ela mwaka wa sabaa uchiinjira ni arichwe akale huru bila kuripha chochosi. ³ Ichikala wakati unamgula kala ni mndzaka andauka macheye, ela ichikala kala ana mchetu kare andauka na mchewe. ⁴ Na ichikala wakati unamgula kala ni mndzaka, ela uchedza mlóza uwe hata achivyala ana, hiye mchetu phamwenga na anae osi ni ako, hiye mlume andauka macheye. ⁵ Ela hiye mtumwa achigomba wazi kukala, anakumendza uwe tajiriwe, phamwenga na mchewe

na anae hata kalonda kuuka pho phako akakala huru, ⁶ undamuhala uphiye naye mbere za Mlungu. Uchifika hiko muimise mryangoni ama chizingiti cha mryango, uhale mwityo umuombole sikiro, naye andakala mtumwao maishage gosi. ⁷ Mutu achikuguzira mwanawe mchetu akale mtumwao, usimrichire huru dza vira atumwa alume arichirwavyo. ⁸ Ichikala uwe uchiyemgula kala unalonda akale mcheo, halafu asikuhamire, undamricha akombolwe ni ise. Uwe tajiriwe kuna ruhusa ya kumguza kpwa makabila, kpwa sababu undakala ukamvundzira ishimaye. ⁹ Ela napho wamgula ili umlóze mwanao, phahi undamharira avi ni mwanao mchetu. ¹⁰ Mutu achilóla mchetu wa phiri, ni ahakikishe kukala ye wa kpwandza anamrisa, na kumwika, na kumtimizira hakize zosi za ndowa. ¹¹ Na ichikala kandahenda hivyo, phahi hiye mchewe wa mwandzo ana uhuru wa kumricha hiye mlume bila kuripha chitu chochosi.”

Malagizo kuhusu kondo

¹² Chisha Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Mutu achimpiga myawe achimuolaga, naye naaolagbwe. ¹³ Ela ichikala kamuolagire kusudi, ela Mlungu akarikubaliya, naachimbire aphiye kpwatu ndikoatsamburira atu dza hinyo. ¹⁴ Ela ichikala akamuolaga myawe kusudi, hata akachimbirira phatu nilavirwapho sadaka, mtuluzeni mkamuolage vivyo. ¹⁵ Ndiyempiga

ise au nine naaolagbwe. ¹⁶ Mutu achimteka myawe achinguza akale mtumwa, au agbwirwe achere naye, naaolagbwe. ¹⁷ Amlaphizaye ise au nine ni aolagbwe. ¹⁸ Napho atu airi akakosana, na mmwenga atsole dziwe ampige myawe, au ampige ngumi amlumize hata akale kaweza kutuluka kondze, ¹⁹ chisha aweze kugbwira fwimbo atuluke kondze, iye chiyempiga kandatyiwa adabu. Ela ni amriphe hizo siku zosi arizokala chitandani na ahakikishe kukala andamrarisa hadi aphole tsetsetse. ²⁰ Mutu achimpiga fwimbo mtumwawe mlume au mchetu hata afwe. Iye ni atiywe adabu. ²¹ Ela hiye mtumwa achikala kpwa siku mwenga au mbiri ndipho achifwa, hiye mwenye mtumwa asitiywe adabu kpwa sababu iye mtumwa ni maliye mwenye. ²² Napho alume anaheha, na katika kuheha kpwao amlumize mchetu mwenye mimba hata avoromose,* ela akale taamlumizire zaidi ya hiko kuvoromosa, ye mkosa andaripha ndivyoambwa ni mlume wa hiye mchetu, na kulengana na aamuli ndivyoamula. ²³ Ela ichikala hiye mchetu akalumira kutsupa hiko kuvoromosa, phahi hiye achiyegahenda andaripha uhai kpwa uhai, ²⁴ dzitso kpwa dzitso, dzino kpwa dzino, mkpwono kpwa mkpwono, lwayo kpwa lwayo, ²⁵ chironda cha moho kpwa chironda cha

21:16 21:16 Kumbukumbu 24:7 **21:17** 21:17 Alawi 20:9; Mathayo 15:4; Mariko 7:10 * **21:22** 21:22 Kuvoromosa: Hipha Chieburania phanaweza kukala na mana ya kuvyala mwana ambaye kadzangbwepera. **21:24** 21:24 Alawi 24:19-20; Kumbukumbu 19:21; Mathayo 5:38

moho, jaraha kpwa jaraha, kuvwarurwa kpwa kuvwarurwa. ²⁶ Mutu achimpiga mtumwawe mchetu au mlume hadi achimuombola dzitso, naamrichire huru kpwa sababu ya hiro dzitsore. ²⁷ Tsona mutu achimpiga mtumwawe mchetu au mlume hata achimng'ola dzino, iye naye naamrichire huru kpwa sababu ya hiro dzinore.”

Malagizo kuhusu mifugo

²⁸ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba “Ng’ombe ichipiga mutu hadi ichimuolaga, naipigbwe mawe hata ifwe, na msiirye; ela iye mwenye ng’ombe andakala kana makosa. ²⁹ Ela ichikala iyo ng’ombe ikabara kupiga atu na iye mwenye wakanywa ela kashuulika, ichipiga mutu tsona ichimuolaga, naipigbwe mawe ifwe, na ye mwenye ng’ombe naye ni aolagbwe. ³⁰ Ela ichikala hinyo achioolagirwa mutu wao andalonda kuriphiwa, phahi ye mwenye ng’ombe ni aariphe mara mwenga naye andakala akativya rohoye. ³¹ Lagizo hiri mundarilunga hata wakati ng’ombe ndiphokala ikaolaga mwanache. ³² Ng’ombe ichiolaga mtumwa mchetu au mlume, hiye mwenye ng’ombe andamripha hiye mwenye mtumwa vipande mirongo mihahu vya feza, halafu yo ng’ombe ipigbwe mawe hata ifwe. ³³ Mutu achiricha dibwa bila kuribwiningiza, au achit-simba dibwa halafu achiriricha laza, alafu ng’ombe au punda wa myawe edze agbwe na afwe mumo, ³⁴ hiye mwenye hiro dibwa naamriphe pesa hiye mwenye nyama halafu iye ahale

ye nyama wa kufwa. ³⁵ Ng'ombe ya mutu ichipiga ng'ombe ya mutu wanjina, ichiolaga, yo ng'ombe iriyo moyo naihalwe iguzwe, na hinyo enye ng'ombe zichizopigana aganye zo pesa, na yo ng'ombe ya kufwa nayo aiganye sawa-sawa. ³⁶ Ela ichikala iyo ng'ombe inamanyikana kukala kaziye ni kupiga ng'ombe zanjina na kuziolaga, na hiye mwenye akashindwa ni kuifunga, phahi iyo ng'ombe andairipha na ng'ombe, halafu ahale iyo ng'ombe ya kufwa."

22

Malagizo kuhusu mifugo na vitu vyanjina

¹ Tsona Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, "Mutu achigbwirwa akaiya ng'ombe, au ng'ondzi, au mbuzi na akaitindza au akaiguza, ni ariphe ng'ombe tsano badala ya mwenga, napho ni ng'ondzi, ni ariphe mang'ondzi mane badala ya mwenga.

²⁻⁴ "Ela ye muivi achigbwirwa naye ye nyama, andaripha kano mbiri. Napho ni ng'ombe, ni ariphe ng'ombe mbiri, napho ni ng'ondzi ni ariphe mang'ondzi mairi, na ichikala ni punda andaripha punda airi. Muivi achigbwirwa ni ariphe, na achikala kana cha kuiripha, naaguzwe kama mtumwa na hizo pesa ziriphe hiro deni. Mutu achigbwirwa anavundza nyumba ya myawe usiku na achipigbwa achio-lagbwa, hiye muolagi kana makosa. Ela mutu achigbwira muivi na mutsi halafu amuolage ana makosa na andaisabiwa kama muolagi.

⁵ “Mutu achendarisa mundani au kpwenye munda wa mizabibu halafu hinyo nyama amenye mundani mwa myawe, andaripha hasara yosi ndiyokala akamtiya hiye myawe. Andatsambula vitu vinono zaidi vya mwakpwe mundani kulengana na vitu chivyoriwa, amuphe hiye myawe.

⁶ “Mutu achitiya moho mwakpwe mundani, nao ugbwize munda wa jiraniwe uoche mt-sere ambao uchere mundani, au chiofungbwa mabutsa-mabutsa, hiye achiyegbwiza moho ni ariphe hivyo vitu ndivyokala vikaphya.

⁷ “Mutu achimupha myawe pesa au vitu aikirweto, halafu hizo pesa au hivyo vitu viiye, hiye muivi achigbwirwa au achimanyikana, andaripha kano mbiri ya vitu hivyo. ⁸ Ela ichikala hiye muivi kagbwirirwe na kamanyikanire, hiye muiki naaphiye hata mbere za Mlungu na alaphe kukala kakahusika kahi za wivi hinyo. ⁹ Tsona atu airi achiheha kuhusu chitu, ikale ni ng’ombe, punda, ng’ondzi, nguwo, au chitu chochosi chirichoangamika, ambapho chila mmwenga wao anaamba nchakpwe, ahaleni muarehe mbere za Mlungu. Iye ndiyehukumiwa ni Mlungu kukala ndiye wa handzo andamripha iye myawe kano mbiri ya hicho chitu.

¹⁰ “Mutu achimfugira myawe mfugo wowosi ikale ni punda, ng’ondzi, au ng’ombe halafu mfugo hura ufwe, au ulumizwe phatu, au uiywe bila kuonewa ni mutu yeyesi, ¹¹ hiye mfugi ni apherikpwe mbere za Mwenyezi Mlungu akaape kukala iyo mali ya myawe kayaiguta, na hiye mwenye mali naatosheke na asitake

kuriphiwa. ¹² Ela hiye nyama achiiywa kula hiko kpwakpwe, naamriphe iye mwenye. ¹³ Napho achagbwirwa na akaolagbwa ni nyama a tsakani, naamuhale amrehe dza ushaidi, na asiriphe chochosi. ¹⁴ Mutu achimvoya myawe nyama akamuhendere kazi, halafu hiye nyama arumire phatu au afwe kuno mwenye kapho, hiye mvoyi ni amriphe myawe. ¹⁵ Ela napho wakati hiye nyama analumira au anafwa mwenye kala a phapho, hiye mvoyi kandaripha chochosi. Na ichikala kala akahenda kukodishwa, hiye mvoyi andaripha pesa za kukodisha macheye.”

*Malagizo kuhusu atu
alondwavyo kusagala*

¹⁶ “Mutu achimrusa msichana ambaye kadzangbwelólwa na achimchenga-chenga hata achikala naye, naamlavire mali na amlóle. ¹⁷ Ela ichikala ise wa msichana kataki tsetsetse mwanawe alólwe ni hiye, hiye mlume naaisabu mali ya msichana amuphe ise. ¹⁸ Musiriche mchetu mtsai akakala moyo bii. ¹⁹ Mutu yeyesi ndiyelala nyama, ni aolagbwe. ²⁰ Mutu yeyesi ndiyemlavira sadaka mlungu wanjina isiphokala Mwenyezi Mlungu ni aolagbwe. ²¹ Musiahendere mai ajeni, wala kuaonera, mana mwimwi namwi mwakala ajeni kpwenye tsi ya Misiri. ²² Usimuhendere mai gungu au mwanachiya. ²³ Mchiahendera mai gogosi

22:16 22:16 Kumbukumbu 22:28–29 **22:18** 22:18 Kumbukumbu 18:10–11 **22:19** 22:19 Alawi 18:23; 20:15–16; Kumbukumbu 27:21 **22:20** 22:20 Kumbukumbu 17:2–7 **22:21** 22:21 Kutsama 23:9; Alawi 19:33–34; Kumbukumbu 24:17–18; 27:19

na achiniririra kuhusu munagoahendera nindaphundza chiriro chao, ²⁴ nindatsukirwa na nikuolageni kpwa upanga, ili achetu enu nao akale magungu na ana enu nao akale anachiya. ²⁵ Uchimuaphasa mchiya kahi za atu angu, muaphase kare tu, wala usimtake fwaida dza vira aguzi a pesa ahendavyo. ²⁶ Uchihala nguwo ya myao ikale mzamana, lazima umuuyizire kabila dzuwa kutswa. ²⁷ Mana kana nguwo yanjina ya kudzibwiningiza hata ni iyo bahi, na usiphomuuyizira andadzibwiningizani? Manya kukala achiniririra kpwa sababu ukasala na nguwoye, nindamphundza kpwa sababu mimi ni Mlungu wa mbazi. ²⁸ Usimkufuru Mlungu, wala kumlani mtawala wa atuo. ²⁹ Msihende vwende kunilavira mtalo wangu kahi za mavuno genu, na uchi wenu wa zabibu. Tsona mundanipha ana enu a mwandzo alume. ³⁰ Na chila mwana ng'ombe wa kpwandza mlume, au mwana ng'ondzi, achivyalwa mricheni na nine sabaa mwenga, ela siku ya nane ichifika nlavirani. ³¹ Mwimwi mundakala atu angu atakatifu, kpwa hivyo, msirye kabisa nyama chiyeolagbwa ni nyama wa vuweni, nyama dza hinyo mundaatsuphira madiya.

23

Kuhenda irivyo sawa na haki

22:25 22:25 Alawi 25:35-38; Kumbukumbu 15:7-11; 23:19-20

22:26 22:26 Kumbukumbu 24:10-13 **22:28** 22:28 Mahendo 23:5 **22:31** 22:31 Alawi 17:15

¹ “Usitangaze maneno ga handzo, tsona usimkanire mutu mui kpwa kumlavira ushaidi wa handzo. ² Usihende mambo mai kpwa sababu atu anji anagahenda, tsona napho unalavya ushaidi kesini, usipinge kpweli kpwa kukala atu anji anahenda vivyo. ³ Na unaphoamula kesi ya mchiya usimpendeleo. ⁴ Uchiona ng’ombe au punda wa mutu usiyephahana naye akaangamika, mphirikire mwenye. ⁵ Uchimuona punda wa aduio akagbwa na mizigo na kaweza kung’oka, usimpaze ukamt-supu, phiya ukamterye kumuimisa. ⁶ Ichikala unaamula kesi ya mchiya usimlafye hakiye. ⁷ Dzitenge na maneno ga handzo tsona usiolage mutu asiye na kosa au mutu wa haki, kpwa sababu mutu mui dza iye, sindamuonera mbazi tse. ⁸ Usikubali kuhongbwa hata chidide, kpwa sababu hongo rinahenda akulu akale vipofu na kugaluzi kpweli ya enye haki kukala handzo. ⁹ Musiahendere ajeni mai, mana mwimwi namwi kala mu ajeni kahi za tsi ya Misiri na mnamanya ujeni urivyo.

*Malagizo kuhusu siku ya sabaa
na mwaka wa sabaa*

¹⁰ “Kpwa miaka sita rimani mchiguwa tu. ¹¹ Ela mwaka wa sabaa sirimeni bii ili yo minda ioye. Na chitu chochosi ndichomera na kuivwa

23:1 23:1 Kutsama 20:16; Alawi 19:11–12; Kumbukumbu 5:20
23:3 23:3 Alawi 19:15 **23:4** 23:4 Kumbukumbu 22:1–4 **23:6**
 23:6 Alawi 19:15; Kumbukumbu 16:19 **23:9** 23:9 Kutsama
 22:21; Alawi 19:33–34; Kumbukumbu 24:17–18; 27:19 **23:10**
 23:10 Alawi 25:1–7

himo mundani msichivune ili achiya aphahe chakurya, na ndivyosala arichireni nyama a tsakani amarigize. Hendani vivyo hata kpwa minda yenu ya mizabibu na ya mizaituni. ¹² Hendani kazi kpwa siku sita, ela siku ya sabaa msihende kazi ili atumwa enu, na nyama enu, na ajeni anaokuhenderani kazi nao aphahe kuoya siku iyo. ¹³ Gaga nchigokuambirani gagbwiren-ito sana. Msiabudu Milungu yanjina tsetsetse, na hata kuihadza piya msiihadze.

Sikukuu tahu kulu za mwaka

¹⁴ “Mundaniusira sikukuu tahu chila mwaka. ¹⁵ Ya mwandzo ni sikukuu ya mikahe isiyotiywa hamira. Sikukuu ihi mundayiusa mwezi wa Abibu,* kpwa sababu uho ndio mwezi muriotu-lukira Misiri. Wakati wa sikukuu ihi mundarya mikahe isiyotiywa hamira kpwa muda wa siku sabaa, kahi za wakati urioikpwa, kama nrivy-olagiza. Mutu asedze mbere zangu mikono mihuphu bii. ¹⁶ Sikukuu ya phiri ni sikukuu ya mavuno. Sikukuu hino mundayiusa wakati mndiphovuna mavuno genu ga mwandzo ga kazi ya mikono yenu, kula mwenu mindani. Na sikukuu ya mwisho ni sikukuu ya kuvuna vitu vyosi murivyorima mwenu mindani na kuvireha kaya chila mwisho wa mwaka. ¹⁷ Na kahi ya hizi sikukuu tahu, alume osi ni edze

23:12 23:12 Kutsama 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Alawi 23:3; Kumbukumbu 5:13-14 **23:15** 23:15 Kutsama 12:14-20; Alawi 23:6-8; Isabu 28:17-25 * **23:15** 23:15 Mwezi wa Abibu ni kama mwezi wa hahu au wa ne wa kalenda ya kawaida. **23:16** 23:16 Sikukuu ya mavuno Alawi 23:15-21; Isabu 28:26-31; Alawi 23:39-43

mbere za Mwenyezi Mlungu. ¹⁸ Mchitsindza nyama enu ili kunilavira sadaka ya milatso, msiilavye phamwenga na mikahe ya kutiywa hamira. Tsona higo marunya ga nyama mndionilavira dza sadaka kahi ya sikukuu hizo, gasisale hadi ligundzu. ¹⁹ Chila mwaka reheni mavuno genu ga mwandzo ga mwenu mindani nyumbani mwa Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu. Msijite mwana mbuzi na maziya ga nine.”

Malagizo na mambo ndigohenderwa

Aiziraeli

²⁰ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Lola, mimi nindahuma malaika edze akulongozeni. Naye andakurindani mwenu charoni hadi akufiseni kpwahali nirikokuikirani. ²¹ Phahi mphundzeni na muhende chila ndirokuambirani. Msimuasi, kpwa sababu iye kandakuswameheni, mana andahenda chila chitu kpwa ajili yangu. ²² Mchimphundza na kuhenda higa ninagokuambirani, nindakala mviha wa aviha enu na nindapinga anaokupingani. ²³ Phahi malaika wangu achikulongozani hadi mchifika tsi ya Aamori, Ahiti, Aperizi, Akanani Ahivi na Ajobusi, nami nchiausa, ²⁴ msisubutu kuzamira au kuumikira iyo milungu yao, au kuiga higo mambo gao ahendago. Mwimwi ni mvundze-vundze milungu yao phamwenga na nguzo zao. ²⁵ Mchinihumikira mimi, Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu, nindabariki chakurya chenu, nibariki madzi genu na nindakurindani na

23:19 23:19 Kumbukumbu 26:2; Kutsama 34:26; Kumbukumbu 14:21

makongo. ²⁶ Takuna mchetu hata mmwenga kwenye tsi yenu ndiyevoromosa au ndiyekala tasa. Tsona nindakuhendani muishi miaka minji hipha duniani. ²⁷ Atu osi mndioheha nao nindaatiya wuoga na niahende atsanganyikirwe. Nindaahenda aviha enu akuchimbireni. ²⁸ Wakati munaphiya, nindahuma mivi† mbere zenu ikatuluze hinyo Ahivi, Akanani, na Ahiti kula kahi ya iyo tsi. ²⁹ Ela atu hinyo sindaazola osi ndani ya mwaka mmwenga, sedze iyo tsi ikasala wekee bila atu, nyama a tsakani akakukarirani anji akakuyugani. ³⁰ Nindaausa pore-pore vivii hadi mkale anji a kutosha kumiliki yo tsi. ³¹ Iyo tsi ndiyokuphani indaphakana na nyika uphande wa mlairo wa dzuwa. Na uphande wa mtswerero wa dzuwa indaphakana na bahari ya kahi-kahi, Bahari ya Shamu, na muho Yufurati. Hinyo enye tsi nindaatiya mwenu mikononi namwi mundaazola auke mbere zenu. ³² Musiike chilagane nao wala na milungu yao. ³³ Msiariche akasagala phamwenga namwi kahi ya iyo tsi, sedze akakuhendani mkahenda dambi. Mana mchiabudu milungu yao phahi hinyo muhego undakala ukakugwirani.”

24

Aiziraeli anakubali kuika chilagane na Mwenyezi Mlungu

¹ Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Nd-zoni hiku kpwangu, uwe phamwenga na

† **23:28** 23:28 Mana ganjina ga Chieburania ni nindaahenda amenyue ni wuoga kabila mwimwi kuafikira.

Aruni, Nadabu, na Abihu, na atumia mirongo sabaa kahi za atumia a Iziraeli. Mchedza mundaima kure nami muniabudu. ² Uwe Musa macheyo ndiwe ndiwesengera phephi na Mwenyezi Mlungu. Atumia osi asisengere phephi, na Aiziraeli asikpwere mwango kamare.”

³ Phahi, Musa wakpwendaambira atu maneno na malagizo ga Mlungu. Atu osi achi-jibu chivyamwenga achiamba, “Mambo gosi ambago Mwenyezi Mlungu akagagomba hundagahenda.” ⁴ Musa waandika malagizo gosi ga Mwenyezi Mlungu. Chisha achilamuka chiti na achidzenga phatu pha kulavira sadaka tsini ya mwango na achiika nguzo kumi na mbiri za mawe. Chila nguzo kala ichiimirira mbari mwenga kahi ya mbari kumi na mbiri za Aiziraeli. ⁵ Na achiahuma barobaro a Chiiziraeli amlavire Mwenyezi Mlungu sadaka za kuochwa na sadaka za amani za ana ndzau. ⁶ Musa wahala nusu ya mlatso wa nyama achiutiya madzayani na nusu yanjina achiutimvya-timvya phara phatu pha kulavira sadaka. ⁷ Chisha achihala Chitabu cha chilagane ambacho malagizo ga Mlungu kala gakaandikpwa, na achichisoma kuno atu anaphundza, nao achiamba, “Hundamuogopha Mwenyezi Mlungu na hundahenda chila chitu ambacho walagiza.” ⁸ Phahi Musa wahala hura mlatso mura madzayani achitimvira-timvira hara atu. Achiamba, “Huno ni mlatso wa chilagane cha Mwenyezi Mlungu

24:8 24:8 a Mathayo 26:28; Mariko 14:24; Luka 22:20; 1 Akorintho 11:25; Aeburania 10:29; b Aeburania 9:19-20

ambacho akachihenda na mwimwi kulengana na maneno higa gosi.”

⁹ Musa, Aruni, Nadabu, Abihu na atumia mirongo sabaa a Iziraeli akpwera ko mwangoni ¹⁰ na achimuona Mlungu wa Iziraeli. Phakpwe maguluni kala phana utu dza mbarara ya mawe ga samani gaihwego yakuti. Kala phanang’ala dza ko mlunguni kurivyo. ¹¹ Vilongozi hinya a Iziraeli amuona Mlungu ela waaricha moyo bila kuahenda chitu chochosi chii. Chisha hara vilongozi arya na kunwa phamwenga phapho mbere za Mlungu.

Musa dzulu ya Mwango Sinai

¹² Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Ndzo hiku kpwangu mwangoni, wedze ukale hiku nriko. Nindakupha myalawe niriyoandika malagizo na shariya ili ukaafundze Aiziraeli.” ¹³ Phahi Musa na Joshuwa msaidiziwe auka, na Musa achikpwera mwango wa Mlungu. ¹⁴ Kabila ya Musa kukpwera mwangoni, waambira hara atumia, “Hugodzereni phapha hadi hundiphouya. Aruni na Huri a phamwenga namwi, phahi chila ndiyekala na dzambo naam-bire aho.” ¹⁵ Musa ariphophiya hiko mwangoni, ingu ziho raubwiningiza, ¹⁶ na mwanga wa Mwenyezi Mlungu uching’ala dzulu ya mwango Sinai. Kpwa siku sita rira ingu raubwiningiza hura mwango, na iriphofika siku ya sabaa, Mlungu wamuiha Musa mumo inguni. ¹⁷ Aiziraeli kala anaona mwanga wa Mwenyezi Mlungu, dza moho uochao tsetsetse dzulu ya

mwango. ¹⁸ Musa waenderera kukpwera dzulu ya mwango, achiinjira inguni. Naye wasala kuko mwangoni siku mirongo mine, usiku na mutsi.

25

Mlungu analagiza vitu vya kutengezera Phatu Phatakatifu

¹ Chisha Mwenyezi Mlungu achigomba na Musa achimuamba, ² “Phiya ukaambire Aiziraeli anilavire sadaka ya vitu. Chila mutu ndiyelavya chituche kpwa hiyari, chiphokere. ³ Na hivi ndivyo vitu ndivyophochera kula kpwao: Zahabu, feza, shaba, ⁴ uzi wa buluu, wa zambarau na wa kundu, nguwo ya katani swafi, nyoya za mbuzi; ⁵ chingo za maturume chizotiywa rangi ya kundu, chingo za nyama wa pwani aihwaye pomboo, na mbao za muhi uihwao mshita. ⁶ Tsona asikose kureha mafuha ga zaituni ga kuasira taa, vilungo vya kutsanganyira mafuha ga utakaso na vya uvumba wa kunukato. ⁷ Tsona undaphokera mawe ga samani gaih-wago shohamu na mawe ganjina ga samani kulu ndigopamba hicho chisibao cha mlavyadzi-sadaka na chifuko cha phakpwe chifuwani.

⁸ “Achimala kureha vitu hivyo, naanitengezere Phatu Phatakatifu ili niweze kusagala phamwenga nao. ⁹ Hema hiro ridzenge na uritiye miyo kulengana na mfwano ndiokuonyesa.”

Sanduku ra chilagane

¹⁰ Mwenyezi Mlungu waenderera kugomba na Musa achimuamba, “Aambire anitengezere sanduku ra mbao za mshita. Ure wa sanduku hiro undakala mikono mihahu na nusu, upanawe ukale mkpwono mmwenga na nusu, na chimoche nacho chikale mkpwono mmwenga na nusu. ¹¹ Mundaripaka zahabu swafi kondze na ndani, halafu mrizungulusire mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu. ¹² Mchimala hivyo tengezani bangili kulu ne za zahabu, mzigbwizanye na hizo pembe za tsini za hiro sanduku, chila pembe bangili mwenga, uphande huno mbiri na uphande wanjina mbiri. ¹³ Mchila hipho, tsongani migongo ya mshita na muipake zahabu hata tse, ¹⁴ halafu myiinjize kahi za hizo bangili, lavu hiri mgongo, na lavu hiri mgongo. Iyo ndiyo mndiyotsukurira hiro sanduku. ¹⁵ Muchikala mkainjiza iyo migongo himo vihundeni siituluzeni tsona kabisa, iricheni ikale mumo. ¹⁶ Phahi nchikupha iyo myalawe miiri nriyoandika hizo shariya, kayiike ndani ya hiro sanduku ra chilagane. ¹⁷ Uchimala kuhenda hivyo, undatengeza chihi cha mbazi na zahabu swafi nacho chindakala mfwiniko wa hiro sanduku. Hicho chindakala na ure wa mikono miiri na nusu, na upana wa mkpwono mmwenga na nusu. ¹⁸ Tsona undaunda makerubi* airi a zahabu yobandwa, uaimise dzulu ya hicho chihi cha mbazi, mmwenga mkpwono wa kulume na wanjina mkpwono wa kumotso.

25:17 25:17 Aeburania 9:5 * **25:18** 25:18 Makerubi ni viumbe vyenye mapha. Taimanyikana kala a viphi ela kala akaziba hicho chihi cha mbazi na higo mapha gao.

¹⁹ Kerubi mmwenga undamuika kanda hino, na kerubi wanjina undamuika kanda hira. Hinyo makerubi na hicho chihi cha mbazi undavigb-wizanya vikale chitu chimwenga. ²⁰ Hinyo makerubi andakala akaandzula mapha gao, ili achifwinikire hicho chihi cha mbazi tsona andakala analolana kuno akabwaga matso kulola hicho chihi cha mbazi. ²¹ Phahi undahala iyo myalawe yoandikpwa hizo shariya za ushaidi ndiokupha, uyiinjize ndani ya hiro sanduku ra chilagane, halafu uhale hicho chihi cha mbazi ubwiningize. ²² Nami nindakala nchikutana na kugomba nawe pho dzulu ya cho chihi cha mbazi, kahi-kahi za hinyo makerubi airi aimireo dzulu ya hiro sanduku ra chilagane na hipho ndakupha shariya zosi za Aiziraeli.”

Meza ya kuikira mikahe ya sadaka

²³ Chisha Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Tsona undatengeza meza ya mbao za mshita. Urewe undakala mikono miiri, na upanawe ukale mkpwono mmwenga na chimoche chikale mkpwono mmwenga na nusu. ²⁴ Undaipaka zahabu swafi yosi tsetsetse, halafu uizungulusire mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu pande zosi. ²⁵ Chisha undaitengezera mimo ya upana wa inchi tahu, tsona iyo mimo nayo undaizungulusira mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu. ²⁶ Undaitengezera bangili kulu ne za zahabu na chila bangili uigbwizanye na pembe mwenga ya chigulu cha yo meza. ²⁷ Zo bangili undaziika phephi na yo mimo mana ndiyo ndiyogbwiririra

yo migongo ya kutsukurira yo meza. ²⁸ Uchimala kuhenda hivyo, tsonga migongo ya mshita na uipake zahabu. Iyo indakala ya kutsukurira yo meza. ²⁹ Undatengeza sahani, vikombe, majagi na vibakuli vya kulavira sadaka ya chinwadzi. Miyo hino yosi undaitengeza na zahabu swafi. ³⁰ Phahi undahala iyo meza uyiike mbere za hiro sanduku ra chilagane, halafu ukale uchiika iyo mikahе chiyolawiwa sadaka mbere zangu dzulu ya iyo meza siku zosi.”

Chinara cha kuikira taa

³¹ Chisha Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Undaunda chinara cha kuikira taa cha zahabu swafi yobandwa. Hako ra cho chinara, mgongowe wa kahi-kahi, mafundoge na maruwage ga kuchitiya marembo, naikale chitu chimwenga. ³² Chinara hicho chindakala na panda sita, uphande huno panda tahu na uphande huno panda tahu. ³³ Kahi ya hizo panda sita, chila panda indakala na maruwa mahahu chigoigana na ruwa ra mlozi. Na chila ruwa, rindakala na chigongo cha kurigbwiririra. ³⁴ Hinyo mgongo wa kahi-kahi wa cho chinara cha kuikira taa undakala na maruwa mane chigoigana na maruwa ga mlozi. Chila ruwa rindakala na chigongo cha kurigbwiririra. ³⁵ Undatengeza mafundo mahahu chigoigana na ruwa ambaro taridzangbwebumula, fundo mwenga tsini ya chila panda. ³⁶ Higo mafundo, na zo panda na cho chinara navigbwizanywe phamwenga

ikale chitu chimwenga ambacho chikaundwa na zahabu swafi. ³⁷ Phahi uchimala kutengeza cho chinara, tengeza taa sabaa uziike dzuluye, ili zilavye mwanga seemu iriyo mbere za hicho chinara. ³⁸ Vifwaya vya kukatira utambi wa hizo taa phamwenga na visahanivyeye navyo navitengezwe na zahabu swafi. ³⁹ Hicho chinara cha kuikira zo taa phamwenga na vifwayavye vyosi navitengezwe na kilo mirongo mihahu na tsano ya zahabu swafi. ⁴⁰ Vitu vivi vyosi ni uvitengeze kulengana na hinyo mfwano uri-oonyeswa ko dzulu mwangoni.”

26

Hema ra Mlungu

¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Tengeza hema ra mkpwutano kuhumira shuka kumi za katani swafi za kuhendasukpwa na nyuzi za buluu, za zambarau, na za kundu. Chisha marembo ga makerubi gafumwe kahi za hizo shuka ni mafundi amanyao vinono. ² Hizo shuka zosi ni zikale sawa-sawa. Chila shuka ikale na ure wa mikono mirongo miiri na minane, na upana wa mikono mine. ³ Hizo shuka mundazigbwizanya tsano-tsano. ⁴ Na chila shuka ya kanda kahi ya hizo shuka tsano-tsano mndizogbwizanya, mundaishonera mahandzi ga uzi wa buluu kpwenye pindore. ⁵ Halani iyo shuka ya mwandzo kabisa kahi ya hizo shuka tsano za mwandzo, na iyo shuka ya mwisho kahi ya

hizo shuka zanjina tsano, mziinjize mahandzi mirongo mitsano na tsano, mahandzi gaga nagalolane. ⁶ Uchila phapho tengeza vihunde mirongo mitsano vya zahabu, ndivyokala vya kugbwizanyira zo shuka. Chila shuka naigbwizanywe na yawe ili ro hema rosi rikale chitu chimwenga.”

⁷ Phahi Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Tengeza shuka kumi na mwenga za nyoya za mbuzi. Shuka hizo undazihumira kutengezera chandaruwa chanjina ndichobwiningiza ro hema ra mkpwutano. ⁸ Zo shuka kumi na mwenga, ni zikale sawa zosi. Chila shuka ikale na ure wa mikono mirongo mihahu na upana wa mikono mine. ⁹ Undahala shuka tsano uzigbwizanye lwakpwe, na hizo shuka sita nazo uzigbwizanye lwakpwe. Iyo shuka ya sita undaikundza kano mbiri hipho mbere za ro hema. ¹⁰ Undashona mahandzi mirongo mitsano dzulu ya pindo ra iyo shuka ya mwisho kahi ya hizo shuka tsano za mwandzo, na mahandzi mirongo mitsano dzulu ya pindo ra iyo shuka ya mwisho ya zo shuka zanjina. ¹¹ Uchimala, tengeza vihunde mirongo mitsano vya shaba, na uviinjize kahi ya go mahandzi, ili ugbwizanye shuka zosi zikale dziyamba dzimwenga ra ro hema. ¹² Iyo nusu shuka ndiyosala indalewalewa uphande wa nyuma wa hiro hema ra mkpwutano. ¹³ Hizo futi mwenga na nusu za nguwo ndizosala kahi ya hizo pande mbiri za hema iyo, ziriche zilewelewe zibwiningize hiro hema, futi mwenga na nusu lavu hiri na futi mwenga na nusu zanjina lavu

hiri. ¹⁴ Ro hema undaritengezera vyandaruwa viiri. Chandaruwa chimwenga chindakala cha chingo za maturume ndizotiywa rangi ya kundu, na chandaruwa cha phiri, ndichokala dzulu ya cho cha mwandzo chindatengezwa na chingo swafi za nyama wa pwani aihwaye pomboo.”

¹⁵ Phahi Mlungu achienderera kugomba achi-amba, “Hiro hema undaritengezera mimo ya mbao za mshita, uziimise. ¹⁶ Ure wa chila mwimo undakala mikono kumi, na upana wa mkpwono mmwenga na nusu. ¹⁷ Chila mwimo undakala na vihunde viiri chivyotulukiza ndivyohumirwa kugbwizanyira yo mimo. ¹⁸ Uphande wa mwakani wa ro hema undautengezera mimo mirongo miiri, ¹⁹ na vihunde vya koloni vya kuimisira vya feza, mirongo mine. Chila mwimo undakala na seemu za koloni mbiri za feza ndizotiywa vyo vihunde vye viiri chivyotulukiza. ²⁰ Uphande wa vurini wa ro hema nako, undatengezera mimo mirongo miiri, ²¹ na vihunde vya koloni vya kuimisira vya feza, mirongo mine. Chila mwimo undakala na seemu za koloni mbiri ndizotiywa vyo vihunde vye viiri chivyotulukiza. ²² Uphande wa nyuma wa ro hema uchioloza mtswerero wa dzuwa undautengezera mimo sita, ²³ na mimo zanjina mbiri za pembe na pembe. Mwenga pembe hino na yanjina pembe hira ko nyuma ya hema. ²⁴ Mimo hino ya pembe na pembe zisigbwizanywe ko tsini, indagbwizanywa phamwenga idiniswe ni cho chihunde cha mviringo ko dzulu kpwenye. Zosi mbiri mundazitengeza za kuigana. ²⁵ Kpwa jumula, ko mtswerero wa dzuwa kala una mimo

minane, na seemu za koloni kumi na sita za feza. Chila mwimo seemu za koloni mbiri.”

²⁶ Mlungu achienderera kugomba achiamba, “Uchimala hivyo undatengeza maphalu kumi na tsano ga muhi wa mshita. Maphalu matsano gandakala ga kugbwizanyira iyo mimo ya uphande wa mwakani wa ro hema, ²⁷ matsano gakale ga kugbwizanyira iyo mimo ya uphande wa vurini, na matsano gakale ga kugbwizanyira yo mimo ya uphande wa mtswerero wa dzuwa, ambako ni nyuma ya ro hema. ²⁸ Phalu ra kahi-kahi rindatsupa mo kahi-kahi ya yo mimo kula kanda hadi kanda. ²⁹ Yo mimo phamwenga na go maphalu, undagapaka zahabu. Chisha iyo mimo undaitengezera bangili za zahabu ndizofunga go maphalu. ³⁰ Ro hema ni uritengeze dza viratu nrivyokuonyesa hiko dzulu mwangoni.”

³¹ Mlungu waenderera kugomba achiamba, “Tsona undatengeza paziya. Paziya iyo undaitengeza na katani swafi ya kuhendasukpwa na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu. Paziya iyo naishonerwe marembo ga makerubi, chisha gafumwe vinono ni fundi avimanyaye.

³² Paziya iyo ichisira kushonwa, undaitsomeka dzulu ya milingoti mine ya mshita. Milingoti iyo indakala yapakpwa zahabu yosi na i kahi za vihunde vya kuimisira vya feza, na indakala ikainjizwa vihunde vya kutsomekera virivyotengezwa na zahabu. ³³ Phahi undahala iyo paziya uitsomeke kpwenye hivyo vihunde vya kutsomekera, halafu ukahale hiro sanduku ra ushaidi wedze uriike nyuma ya iyo paziya,

ndani ya hipho Phatu Phatakatifu Zaidi, ili iyo paziya iganye na itenge Phatu Phatakatifu kula Phatu Phatakatifu Zaidi. ³⁴ Uchila phapho, undahala hicho chihi cha mbazi ubwiningize hiro sanduku ra ushaidi ririro Phatu Phatakatifu Zaidi. ³⁵ Iyo meza ya kulavira sadaka ya mikahe, undayiika kondze ya iyo paziya, uphande wa vurini wa iyo hema, ilolane na hicho chinara cha kuikira taa hiko uphande wa mwakani wa hiro hema.

³⁶ “Hinyo mryango wa hema, undautengezera paziya ikale ndio mryango. Paziya hino indatengezwa na katani ya kusukpwato ya nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu. Kazi iyo yosi indahendafumwa na sindano. ³⁷ Tsona paziya hino undaitengezera viguzo vitsano vya mshita uvipake zahabu na uviinjize kahi za vihunde vya kuimisira vya shaba. Viguzo vino undaviinjiza vihunde vya kutsomekera vya zahabu.

27

Phatu pha kulavira sadaka

¹ “Tsona undatengeza phatu pha kulavira sadaka kuhumira mbao za mshita. Ure phamwenga na upana wa phatu hipho undakala sawa-sawa, ure mikono mitsano na upana mikono mitsano. Chimoche chindakala mikono mihahu. ² Undatengeza vihunde vine chivyotulukiza avi ni pembe kpwenye pembe ne za hipho phatu pha kulavira sadaka. Vihunde hivyo vyakutulukiza navikale chitu chimwenga na pho phatu pha kulavira sadaka. Uchimala,

phosi phapake shaba. ³ Halafu, undatengeza nyungu za kutiira ivu, miko, mabakuli ga shaba, uma za kudungira nyama, na visahani vya kuharira moho. Vitu hivi vyosi undavitengeza na shaba. ⁴ Tsona undatengeza waya wa shaba ndiokala na vyumba-vyumba avi ni chimia. Waya hinyo undautengezera vihunde vine vya mviringo vya shaba uvigbwizanye na zo pembe ne za nyo waya. ⁵ Uchimala hivyo, hala nyo waya uujinze pho phatu pha kulavira sadaka hata ufike kahi-kahi. ⁶ Chisha tengeza migongo ya mshita uipake shaba. Iyo ndiyo ndiyohumira kutsukurira hipho phatu pha kulavira sadaka. ⁷ Undaitsomeka yo migongo mo mwenye bangili, mmwenga hiku na mmwenga hiku wakati mnaphotsukula. ⁸ Phahi pho phatu pha kulavira sadaka undaphatengeza na mbao, tsona phandakala taphana hako wala mfwiniko. Phatengeze dza viratu urivyoonyeswa ko dzulu mwangoni.”

*Malagizo kuhusu muhala
wa hiro hema*

⁹ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Ro hema ra mkpwutano ritengezere muhala. Uphande wa mwakani kundakala na shuka ambazo zichigbwizanywa jumula zindakala na ure wa mikono gana mwenga za kuzibira uphande uho wa muhala. Shuka zizo zindatengezwa na katani swafi ya kuhendasukpwa. ¹⁰ Zo shuka zindatsomekpw kwenye viguzo mirongo miiri, ndivyojinjizwa kwenye vihunde vya kuimisira

mirongo miiri vya shaba. Ela vihunde vya kutsomekera na bangili za vyo viguzo vindakala vya feza. ¹¹ Uphande wa vurini nao undakala dza uho wa mwakani. Hizo shukaze zindakala na jumula ya ure wa mikono gana mwenga na zindagbwiririrwa ni viguzo mirongo miiri vya shaba ndivyoinjizwa kpwenye vihunde vye vya kuimisira vya shaba. Ela vihunde vye vya kutsomekera na vihunde vya mvingo vindakala vya feza. ¹² Uphande wa mtswerero wa dzuwa wa hinyo uwa, undazibwa na shuka ambazo zichigbwizanywa zindakala na ure wa mikono mirongo mitsano. Shuka hizo zindagbwiririrwa ni viguzo kumi ndivyoinjizwa kpwenye vihunde vye vya kuimisira. ¹³ Hiko uphande wa mlairo wa dzuwa wa hinyo muhala, ambako ndiko ndikokala kpwakumenyera, nako kundakala na upana wa mikono mirongo mitsano. ¹⁴⁻¹⁵ Mryango undakala wa shuka mbiri zoganywa sawa-sawa, uphande mmwenga kundakala na shuka ndiyoziba ure wa mikono kumi na mitsano, na uphande wa phiri nao dza vivyo. Chila uphande, kundakala na viguzo vihahu ndivyokala vikainjizwa kpwenye makolo mahahu ga kuimisira. Viguzo hivyo ndivyo ndivyogbwiririra hizo shuka. ¹⁶ Hiphophathu kumenyera phathu nyo muhala phandakala na paziya ya katani swafi ya kuhendasukpwa na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu. Paziya iyo indakala na ure wa mikono mirongo miiri, tsona indagbwiririrwa na viguzo vine ndivyoinjizwa kpwenye makolo mane ga kuimisira. ¹⁷ Viguzo vyosi vya hinyo muhala vindagbwiz-

anywa na vihunde vya mviringo na vihunde vya kutsomekera, na vyosi vindakala vya feza, ela vihunde vya kolo vya kuimisira vya vyo viguzo vindakala vya shaba. ¹⁸ Kpwa hivyo muhala hinyo undakala na ure wa futi gana mwenga na mirongo mitsano, na upana wa futi mirongo sabaa na tsano, na chimoche chindakala futi sabaa na nusu. Undakala na shuka zoshonwato za katani swafi ya kuhendasukpwa, na makolo ga shaba ga kuimisira vyo viguzo. ¹⁹ Miyo yanjina yosi ndiyohumika hipho hemani, hata vigingi vya hema na vya nyo muhala, vyosi vindakala vya shaba.”

Mafuha ga kuasira taa

²⁰ Mlungu waenderera kugomba na Musa achimuamba, “Lagiza atu a Iziraeli akurehere mafuha swafi ga zaituni kpwa ajili ya taa, ili taa hizo zienderere kuaka. ²¹ Aruni na anae ndio ndiokala achiasa hizo taa na kuziika kpwenye hema ra mkpwutano kondze ya paziya ya sanduku ra chilagane. Hivi andavihenda mbere za Mwenyezi Mlungu kula dziloni hadi ligundzu. Lagizo hiri ni ra kare na kare kpwa vivyazi vyosi vya ana a Iziraeli.”

28

Mavwazi ga alavyadzi-sadaka

¹ Phahi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Niihira mwenenu Aruni phamwenga na anae osi alume, Nadabu, Abihu, Eliazari na Ithamari, kula kahi za hinyo atu

a Iziraeli, ili edze ahende kazi ya ulavyadzi-sadaka. ² Undamshonera mwenenu Aruni mavwazi matakatifu ga mlavyadzi-sadaka. Mavwazi higo gandamuhenda akale mnono na mwenye ishima. ³ Kaambire atu osi nrioapha ufundi wa kutengeza nguwo amshonere Aruni mavwazi ndigoikirwa mbere ili ahumike kama mlavyadzi-sadaka. ⁴ Vitu ndivyotengeza ni hivi: Chifuko cha chifuwani, chisibao chire, joho, kandzu, chiremba, na mkumbuu. Hivi ndivyo vitu ndivyomtengezera nduguyo Aruni phamwenga na anae alume mavwazi matakatifu, ili anihumikire kama alavyadzi-sadaka. ⁵ Kpwa hivyo andahumira nyuzi za rangi ya zahabu, za buluu, za zambarau, na piya za kundu phamwenga na katani swafi.”

Chisibao chire
(Kutsama 39:1-7)

⁶ Mlungu achienderera kugomba na Musa achiamba, “Cho chisibao chire andachitengeza na nyuzi za zahabu, za buluu, za zambarau, na za kundu, na katani swafi yofumwato ni mfumi amanyaye. ⁷ Chisibao hicho chindakala vipande viiri, cha mbere na cha nyuma. Vipande hivyo vindashonwa na mikowa miiri ndiyohumirwa kuvifungira mo mafuzini wakati wa kuvwala. ⁸ Nyo mkumbuu wa cho chisibao, naushonweto dza cho chisibao. Uho nao undatengezwa na nyuzi za rangi ya zahabu, za buluu, za zambarau na piya za kundu, na katani swafi ya kuhendasukpwa. Cho chisibao undachigbwizanya na nyo mkumbuu vikale chitu chimwenga.

⁹ Chisha undahala mawe mairi ga samani gaih-wago shohamu uandike madzina ga ana kumi na airi a Iziraeli dzuluye. ¹⁰ Higo madzina undagaandika kuandzira mvyere hadi mdide. Madzina sita kpwenye dziwe mwenga na sita ganjina kpwenye hiro ranjina. ¹¹ Madzina higo ga ana a Iziraeli undagaandika dza vira mutu anayetsusa zahabu atengezavyo muhuri, halafu ugazungulusire marembo ga zahabu. ¹² Uchimala kuandika go mawe, gagbwizanye na yo mikowa ya mafuzini mwa cho chisibao, gaimirire ana osi a Iziraeli. Kpwa njira ino, Aruni andakala achireha mwakpwe mafuzini madzina gao mbere za Mwenyezi Mlungu, nago gandakala gachinitambukiza atu angu siku zosi. ¹³ Phahi uchila phapho, tengeza vifwiniko vidide viiri vya zahabu, ¹⁴ na mikufu miiri ya zahabu swafi ya kuhendasukpwa avi ni lugbwe. Chisha undahala iyo mikufu uilundzanye na hivyo vifwiniko.”

Chifuko cha chifuwani
(Kutsama 39:8-21)

¹⁵ Chisha Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba achiamba, “Tsona undatengeza chifuko cha chifuwani cha mlavyadzi-sadaka. Chifuko hicho ni cha kumanyisira mendzwa ya Mlungu. Undachitengeza na nyuzi za zahabu, za buluu, za zambarau, za kundu na katani swafi ya kusukpwa, dza cho chisibao. Kazi hino ni ihendwe ni mutu aimanyaye. ¹⁶ Chifuko hicho chindatengezwa na chitambaa cha kukundzwa kano mbiri. Urewe undakala sawa-sawa na

upanawe, kuno robo ya mkpwono, kuno robo ya mkpwono. ¹⁷ Chichisira kushonwa undachibandika miraba mine ya mawe ga samani. Mraba wa mwandzo undakala na mawe gaih-wago akiki, topazi na alimasi ya kundu. ¹⁸ Mraba wa phiri undakala na mawe gaih-wago zumaridi, yakuti ya buluu na alimasi, ¹⁹ mraba wa hahu, undakala na mawe gaih-wago jasinitho, akiki ya kundu na amethisito, ²⁰ na mraba wa ne, undakala na mawe ga zabarajadi, shohamu na jasipa. Mawe gaga gosi gandabandikpwa kpwenye vihunde vya zahabu vya mviringo. ²¹ Chila dziwe, kahi za higo mawe kumi na mairi, rindaandikpwa dzina mwenga ra madzina kumi na mairi ga ana a Iziraeli. Madzina higo gandaandikpwa dza vira mutu anayetsusa zahabu atengezavyo muhuri, na gandaimirira mbari zosi za Iziraeli.

²² "Tsona, undatengeza mikufu miiri ya zahabu swafi ya kuhendasukpwa dza lugbwe, kpwa ajili ya cho chifuko. ²³ Uchimala hivyo undatengeza pete mbiri za zahabu uzigbwizanye na iyo mitse miiri ya dzulu ya cho chifuko, chimwenga mutse hinyu, chimwenga mutse hinyu. ²⁴ Chisha undahala iyo mikufu miiri uilundzanye na hizo pete mbiri zirizo katika iyo mitse miiri ya cho chifuko. ²⁵ Hizo tsa za mikufu ziserezo undazifunga na hizo pete za marembo zirizogbwizanywa na higo mawe mairi ga shohamu himo tsani. Nawe uchihenda hivyo undakala iyo mikufu ukaigbwizanya na iyo mikowa ya mbere ya cho chisibao mo mafuzini. ²⁶ Uchila phapho tengeza pete

mbiri za zahabu uzigbwizanye na iyo mitse miiri ya tsini ya cho chifuko. Mitse iyo ni ya cho chiseemu cha ndani ndicholarira cho chisibao. ²⁷ Chisha undatengeza pete mbiri tsona za zahabu, uzigbwizanye na hizo tsa mbiri za mbere, zirizo tsini ya cho chisibao, dzulu ya hinyo mkumbuu wa kushonwato. ²⁸ Phahi undahala zo pete za cho chifuko cha chifuwani uzifunge na zo pete za chisibao ili cho chifuko chisikale rejereje, ela chikaletu dzulu ya hinyo mkumbuu. Pete hizo undazifunga na uzi wa buluu. ²⁹ Kpwa hivyo, chila wakati Aruni ndiphoinjira hipho Phatu Phatakatifu, andakala phakpwe chifuwani akavwala hicho chifuko cha kumanyisira mendzwa ya Mlungu, na chihivyo andakala achinitambukiza mimi Mwenyezi Mlungu kuhusu ana a Iziraeli tsona na tsona kutsupira higo madzina garigo himo chifukoni. ³⁰ Phahi undahala higo mawe ga kumanyisira mendzwa ya Mlungu, ugainjize himo chifukoni, ili chila wakati Aruni edzapho mbere za Mwenyezi Mlungu gakale hipho phakpwe chifuwani. Kpwa hivyo siku zosi Aruni andakala achitsukula phakpwe chifuwani mendzwa ya Mlungu kuhusu atu a Iziraeli.”

Mavwazi ganjina ga alavyadzi-sadaka
(Kutsama 39:22-31)

³¹ Mlungu achienderera kugomba achiamba, “Iyo kandzu ndiyovwalwa na cho chisibao nais-honwe na uzi wa buluu yosi. ³² Kandzu iyo

indakala na singo ya kahi-kahi, na iyo singo yosi indazungulusirwa mshono wa nyuzi sedze ikatsanika-tsanika. ³³⁻³⁴ Uchimala hivyo tengeza kengele za zahabu na marembo ga makomamanga ga kufumwa na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu, uziinjize kpwenye ro pindo ra tsini ra iyo kandzu. Hipha kengele hipha komamanga, hipha kengele hipha komamanga, hata ro pindo rosi urimale kurizungulusira kengele na makomamanga. ³⁵ Phahi indakala chila wakati Aruni ainjirapho kahi za Phatu Phatakatifu kuhumika mbere zangu mimi Mwenyezi Mlungu, andakala akavwala hiro vwazi ra uzi wa fulana, na atu andamsikira vyo ainjiravyo na vyo atulukavyo, sedze akafwa.

³⁶ “Tsona undatengeza chibamba cha zahabu swafi na uchiandike dza vira mutu anayesuwa zahabu atengezavyo muhuri, MTAKATIFU WA MWENYEZI MLUNGU. ³⁷ Uchimala hivyo hala hicho chibamba uchifunge mbere za cho chiremba na mkpwowa wa buluu. ³⁸ Phahi Aruni andakala achivwala chibamba hicho phakpwe chilanguni wakati wosi, ili akale achihala makosa ndigohendwa ni Aiziraeli dzulu ya vitu vyosi ndivyolavya sadaka takatifu kpwa Mlungu, ili Mwenyezi Mlungu aweze kuvikubali.”

³⁹ Chisha Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Uchimala hivyo mfumire Aruni kandzu na chiremba na mkumbuu. Iyo kandzu na cho chiremba vindafumwa na katani swafi, nyo mkumbuu undafumwa na marembo-marembo. ⁴⁰ Uchimala kumshonera hiye ise yao, hinyo ana nao undaashonera kandzu za

kufika pazini, mikanda, na kofiya, ili akale anono na akale na ishima. ⁴¹ Phahi higo mavwazi gosi undamvwika mwenenu Aruni na anae, halafu uamwagire mafuha na uabandikire mikono, uaikie mbere zangu na uatakase ili anihendere kazi ya ulavyadzi-sadaka. ⁴² Tsona undaashonera suruwale fupi za ndani za katani avwale sedze akakala chitsaha. Suruwale hizo zin-daandzira chibiruni hadi nyongani. ⁴³ Aruni na anae andavwala suruwale hizo chila ndiphoinjira kpwenye hema ra mkpwutano, au kpwedza phatu pha kulavira sadaka kuhenda kazi ya ulavyadzi-sadaka kahi za Phatu Phatakatifu. Nao andahenda hivi sedze akamkosera Mlungu kpwa kukala chitsaha mbereze, naye akaaolaga. Na Aruni na chivyaziche chosi andalunga lagizo hiri siku zosi.”

29

Malagizo kuhusu kuikpwa mbere kpwa Aruni na anae alume

¹ Phahi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Wakati ndiphofika wa kuika mbere Aruni na anae alume, ili anihendere kazi ino ya ulavyadzi-sadaka, hala mwana ndzau na maturume mairi ambago taganavirema ugaike kanda. ² Chisha uphahe mikahe isiyo hamira, na keki zisizo hamira zirizovugbwa na mafuha, na bisikuti zisizo hamira, zakuhenda kupakpwa mafuha. Vitu hivi vyosi vikale vya kukandwa na unga wa tsiki wa nganu. ³ Undahala iyo mikahe, na hizo keki, na zo bisikuti uziinjize kaphuni,

wedze nazo phamwenga na hiye mwana ndzau, na higo maturume mairi. ⁴ Tsona, uchila phapho, undamuhala Aruni na anae alume, wedze utiye madzi uaogese hipo mryango wa hiro hema ra mkpwutano. ⁵ Uchimala kuaogesa, muhale Aruni umvwike hizo nguwoze. Kpwandza kabisa undamvwika joho na kandzu ya uzi wa fulana ivwalwayo na hicho chisibao chire, halafu umvwike hicho chisibao chenye, na hicho chifuko cha lagani. Uchimala hivyo hala hinyo mkumbuu wa kushonwato umfunge himo chibiruni. ⁶ Uchila phapho hala hicho chiremba umvwike chitswani, halafu uhale hicho chibamba cha chilanguni chirichoandikpwa maneno gaambago, MTAKATIFU KPWA MWENYEZI MLUNGU uchifunge himo chirembani. ⁷ Phahi uchimala kuhenda hivyo vyosi, hala higo mafuha ga utakaso ummwagire Aruni chitswani umuinjize kwenye kazi yangu.

⁸ “Uchila phapho, nyo ana nao ahendere dza vivyo, avwike kandzu, ⁹ uafunge mikumbuu vibiruni na viremba. Na hivyo ndivyo ndivyotenga Aruni na anae kpwa kuabandikira mikono ili akale alavyadzi-sadaka siku zosi.

¹⁰ “Phahi uchikala ukamala kuavwika, hala hiye mwana ndzau umrehe hipo mryango wa hema ra mkpwutano ndimokala Aruni na anae, edze aike mikono yao dzulu ya chitswache, ¹¹ halafu umtsindze phapho mbere za Mwenyezi Mlungu phapho mryango wa hema ra mkpwutano. ¹² Chisha undahala iyo milatso ya hiye mwana ndzau uigute na chala, upake pembe za phatu pha kulavira sadaka, iyo ndiyosala

yosi uimwage hipho tsini ya phatu pha kulavira sadaka. ¹³ Halafu undahala higo marunya, chala cha ini, figo zosi mbiri phamwenga na marunyage, uvioche vyosi dzulu ya pho phatu pha kulavira sadaka hadi viphye tse. ¹⁴ Ela hizo nyama, chingo na ufumba wa ndzau hiye, undavihala ukavioche kondze ya iyo kambi; na iyo ndiyo sadaka ya kuusa makosa.

¹⁵ “Uchimala hivyo hala turume mwenga urirehe mbere za Aruni na anae ili aweze kuika mikono yao dzulu ya chitswa cha turume hiro. ¹⁶ Uchimala kuhenda hivyo, hala hiro turume uritsindze halafu uhale iyo milatsoye uitimvye-timvye chila uphande wa pho phatu pha kulavira sadaka. ¹⁷ Hiro turume renye naro, undarikata-kata vipande-vipande, uhale hivyo vya ndani na marondo uvitsukutse hata viere, halafu uvihale uvikusanye phamwenga na hicho chitswa, na hivyo vipande vya nyama uviike ¹⁸ dzulu ya hipho phatu pha kulavira sadaka uvioche, mana hino ndiyo sadaka ya kuochwa ndiyonilavira kpwa kuhendaiocha nayo ni zawadi yenye kungu nono kpwangu mimi Mwenyezi Mlungu.

¹⁹ “Uchila phapho, Aruni na anae naaike mikono yao dzulu ya chitswa cha hiro turume ranjina, kabila ya kuritsindza. ²⁰ Alafu uchikala ukaritsindza, hala seemu ya milatso umpake Aruni phamwenga na anae, chila mmwenga mupake kpwenye ndewe ya sikirore ra kulume, dzalagumbe ra mkpwonowe wa kulume, na

dzalagumbe ra chiguluche cha kulume. Iyo milatso ndiyosala undaihala utimvire-timvire hipho phatu pha kulavira sadaka chila uphande. ²¹ Chisha undahala milatso michache kula katika hipho phatu pha kulavira sadaka na mafuha machache ga kupaka, umtimvire-timvire Aruni na anae, phamwenga na nguwo zao, ili iye, na anae akale atakatifu phamwenga na nguwo zao.

²² “Phahi uchila phapho, hala higo marunya gosi ga hiro turume, yani mchira wenye marunya, na marunya ga ndanini, chala cha ini, hizo figo na marunyage na hicho chiga cha kulume (mana hiyu ndiye turume wa kuikira mbere alavyadzi-sadaka.) ²³ Tsona undafwenula iyo kaphu ya mikahe isiyotiywa hamira, iriyo pho mbere za Mwenyezi Mlungu, utuluze mkp-wahe mmwenga uriokandwa na mafuha, keki mwenga, na bisikuti mwenga. ²⁴ Vitu hivi undaagbwiza Aruni na anae mwao mikononi, aviunule dzulu ili amlavire Mwenyezi Mlungu sadaka ya kuunulwa. ²⁵ Achimala kuviunula vihale uvioche phamwenga na iyo sadaka ya kuochwa dzulu ya hipho phatu pha kulavira sadaka. Hino ni zawadi yenye kungu nono imuhamirayo Mwenyezi Mlungu. ²⁶ Chisha, undahala iyo laga ya hiro turume ra kumuikira mbere Aruni, uchiunule dzulu ulavye sadaka ya kuunulwa kpwa Mwenyezi Mlungu. Na uho ndio ndiokala mtaloo.”

²⁷ Chisha phahi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Undatakasa hiro laga ndirokala rikalaviwa sadaka ya kuunula, na hicho chiga cha hiye turume wa kuaikira

mbere Aruni na anae, uviike mbere ili vikale mtalo wa Aruni na anae. ²⁸ Nao ana a Iziraeli andaenderera kulavya vitu hivi kpwa Aruni na anae siku zosi. Kpwa sababu hinyu ndio ndiokala mtalo wa alavyadzi-sadaka ndiolaviwa ni Aiziraeli dza mtsango wao wa iyo sadaka ya amani kpwa Mwenyezi Mlungu.

²⁹ “Siku Aruni achifwa, nguwoze takatifu za kulavira sadaka zindahalwa ufwu ni anae, nao andazivwala wakati wa kumwagirwa mafuha na kuikpwa mbere za Mlungu. ³⁰ Iye mwana wa Aruni ndiyehala phatu pha ise, andakala achivwala hizo nguwo siku sabaa wakati ainji-rapho hema ra mkpwutano na kumuhumikira Mwenyezi Mlungu katika hipho Phatu Phatakatifu.

³¹ “Phahi uchikala ukamala kuika mbere hizo nyama za hiye turume wa kuikirwa mbere Aruni na anae, zijite kahi za pho Phatu Phatakatifu ³² halafu Aruni na anae azirye phamwenga na mikahе iriyo mo kaphuni, kahi za phatu pha kumenyera hema ra mkpwutano. ³³ Navyo hivyo ndivyorya ni vitu vitakatifu, kpwa hivyo phahi, visiriwe ni mutu wanjina yeyesi isiphokala aho kare ndiokala akavihumira kuusirwa makosa na kuikirwa mbere. ³⁴ Na kpwa sababu vitu hivyo ni vitakatifu, chitu chochosi ndichosala hata ligundzu, ikale mkpwahe au nyama nachiochwe, isiriwe.

³⁵ “Iyo shuuli ya kumuika mbere Aruni na anae undaihenda kpwa siku sabaa. Nawe undaika mbere kulengana na hivyo nrivyolagiza. ³⁶ Katika hizo siku sabaa undakala uchilavya ndzau chila siku ili ikale sadaka ya makosa.

Sadaka hino ndiyo ndiyotakasa hipho phatu pha kulavira sadaka, halafu undaphatenga kpwa kuphamwagira mafuha. ³⁷ Undahenda hivi chila siku hadi hizo siku sabaa zisire. Nawe uchi-mala hivyo, hipho phatu pha kulavira sadaka phandakala phatakatifu sana hata chitu chochosi ndichoikpwa hipho dzuluye nacho chindakala chitakatifu.

Sadaka ndiyolaviwa chila siku

³⁸ “Chila siku undakala uchilavya ana turume airi a mwaka mmwenga-mmwenga, ili akale sadaka hipho phatu pha kulavira sadaka. ³⁹ Mwana turume mmwenga undamlavya sadaka ligundzu na hiye wanjina undamlavya dziloni. ⁴⁰⁻⁴¹ Chila mwana turume ndiyemlavya ligundzu na dziloni, undamlavya phamwenga na pishi mwenga ya unga wa tsiki wa mtsere, ndioutsanganya na tupa mwenga ya mafuha ga zaituni. Tsona ulavye tupa mwenga ya uchi wenu wa zabibu ikale sadaka ya chinwadzi. Vitu hivi undaviocha ili vikale sadaka yenye kungu nono kpwangu mimi Mwenyezi Mlungu. ⁴² Sadaka hino ya kuocha, indakala ichilaviwa mbere zangu mimi Mwenyezi Mlungu, pho mryango wa hema ra mkpwutano, siku zosi. Na phapho ndipho ndiphoonana namwi na kugomba nawe, ⁴³ Tsona phapho ndipho ndiphoonana na Aiziraeli na mwanga wangu undaphahenda phatakatifu. ⁴⁴ Nindahala hiro hema ra mkpwutano, na hipho phatu pha kulavira sadaka, nivihende vitakatifu phamwenga na Aruni na anae, ili anihendere

kazi ya kulavya sadaka. ⁴⁵ Phahi chihivyo, nindasagala phamwenga na ana a Iziraeli nami nindakala Mlungu wao. ⁴⁶ Na phapho ndipho ndiphomanya kukala mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wao niriyeatuluzi tsi ya Misiri, ili nisagale phamwenga nao. Mimi, ndimi Mwenyezi Mlungu, Mlungu wao.”

30

Phatu pha kufukizira uvumba

¹ Chisha phahi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, “Undatsonga phatu pha kulavira sadaka pha muhi wa mshita pha kufukizira uvumba. ² Ure phamwenga na upana wa phatu hipho pha kulavira sadaka undakala sawa-sawa tse, kuno mkpwono, kuno mkpwono. Chimoche chindakala mikono miiri. Hizo pembe za hipho phatu pha kulavira sadaka zindakala chitu chimwenga na hipho phatu phenye pha kulavira sadaka. ³ Uchimala kuchitsonga, chipake zahabu swafi chosi, kuandzira dzulu, na pande zosi ne na pembe zosi. Uchimala hivyo chitengezere mkpwungo wa marembo-marembo ga zahabu kuchizunguluka. ⁴ Uchila phapho tengeza bangili ne za mvingo za zahabu uzigbwizanye na hipho phatu pha kulavira sadaka tsini ya hinyo mkpwungo, uphande huno mbiri, uphande huno mbiri. Bangili zizi ndizo ndizotiywa iyo migongo ya kutukurira hipho phatu pha kulavira sadaka. ⁵ Uchimala hivyo, tengeza iyo migongo ya muhi wa mshita ndiyoinjizwa himo mwenye bangili

za mviringo, yosi uipake zahabu. ⁶ Uchimala kutengeza hipho phatu pha kulavira sadaka, phahale uphaike mbere za iyo paziya iriyo phephi na hiro sanduku ra chilagane, mbere za hicho chihi cha mbazi ambapho ndipho hundiphokala huchionana. ⁷⁻⁸ Phahi Aruni andakala achifukiza uvumba ligundzu-ligundzu aphyapho kpwendatayarisha taa, na dziloni-dziloni aphyapho kpwendaziasa. Na sadaka hino ya uvumba kpwa Mwenyezi Mlungu, indakala ichilaviwa wakati wosi katika vivyazi vyenu vyosi. ⁹ Ela phahi, msifukize uvumba wowosi usioruhusiwa, au kulavya sadaka ya chakurya au ya madzi dzulu ya hipho phatu pha kufukizira uvumba. ¹⁰ Na kpwa sababu phatu hipho pha kulavira sadaka phandakala phatakatiifu sana kpwangu mimi Mwenyezi Mlungu, Aruni andakala achiphatakasa limwenga chila mwaka kahi ya vivyazi vyenu vyosi. Andahumira milatso ya sadaka ya kuusa makosa kuphatakasa.”

*Sadaka ilaviwayo
wakati wa kuolangbwa*

¹¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achien-derera kugomba na Musa achimuamba, ¹² “Undiphaoalanga ana a Iziraeli, chila mutu andalavya sadakaye kpwa Mwenyezi Mlungu kpwa sababu ya kuolangbwa sedze akagbwirwa ni makongo mai. ¹³ Na chila mutu ndiyemuolanga, andalavya nusu shekeli yani kama giramu sita za feza kpwa Mwenyezi

Mlungu, kulengana na chipimo cha Phatu Phatakatifu (shekeli mwenga ambayo ni sawa na gera mirongo miiri). ¹⁴ Chila mutu ndiyekala akafisa miaka mirongo miiri kpwenderera mbere, uchimuolanga sharuti anilavire mimi Mwenyezi Mlungu sadaka iyo. ¹⁵ Chila mutu, akale ni tajiri au mchiya, andalavya hizo giramu sita za feza kpwa Mwenyezi Mlungu. Sedze matajiri akalavya zaidi au achiya akalavya tsini ya chipimo hicho cha sadaka ya kudzikombola. ¹⁶ Undaphokera pesa za sadaka ya kudzikombola kula kpwa Aiziraeli, nawe uchimala kuziphokera, zihumire kpwa kazi katika hiro hema ra mkpwutano. Na lola, sadaka iyo indaatambukiza Aiziraeli mbere za Mwenyezi Mlungu kukala, ni sadaka ya kukombola maisha gao.”

Birika ra kusingira mikono na magulu

¹⁷ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa achimuamba, ¹⁸ “Tsona undaunda simikiro ya kutawazira. Hiro birika renye phamwenga na maguluge gandakala ga shaba. Uchimala kuritengeza undaritiya madzi uriike kahi-kahi ya hiro hema ra mkpwutano, na hipho phatu pha kulavira sadaka. ¹⁹ Phahi Aruni na anae andakala achioga mikono na magulu gao hipho birikani ²⁰ chila ndiphokala analonda kuinjira kpwenye hema ra mkpwutano, au ndiphokala analonda kumlavira Mwenyezi Mlungu sadaka ya kuochwa, sedze akafwa. ²¹ Na hino indakala shariya kpwa

Aruni, na anae, na chivyaziche chosi kukala, sharuti asinge mikono yao na magulu gao mana asiphohenda hivyo phahi andafwa.”

Mafuha ga utakaso

²² Chisha Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba na Musa, achimuamba, ²³ “Hivi phahi ndivyo vilungo vinono ndivyohumira kutengezera mafuha ga utakaso: Manemane ga madzi ga chiasi cha kilo sita, mdalasini wa kunukato wa chiasi cha kilo tahu, na miwa ya kunukato, kilo tahu, ²⁴ na kilo sita za kasiya na lita ne za mafuha ga zaituni. Vipimo vyosi vindakala kulengana na chipimo cha Phatu Phatakatifu. ²⁵ Uchiphaha vilungo hivi vyosi vitsanganye chifundi ili uphahe mafuha matakatifu kula kpwa nyo mtsanganyiko wa vyo vilungo. ²⁶ Kpwa kuhumira higo mafuha matakatifu, undarimwagira mafuha hema ra mkpwutano na sanduku ra chilagane, ²⁷ na iyo meza phamwenga na miyoye yosi; na hicho chinara cha kuikira taa phamwenga na miyoye; na hipho phatu pha kufukizira uvumba. ²⁸ Tsona undamwagira mafuha hipho phatu pha kulavira sadaka ya kuochwa, na miyoye yosi; na yo simikiro ya kutawazira phamwenga na maguluge.

²⁹ “Phahi vitu hivi undavihala uviike mbere ili vikale vitakatifu kabisa, hata chitu chochosi ndichoviguta nacho chikale chitakatifu. ³⁰ Uchimala hivyo undamuhala Aruni na anae uamwagire mafuha nao na uaike mbere, uahende atakatifu ili anihendere kazi ya kulavya sadaka. ³¹ Phahi

undaambira ana a Iziraeli kukala higo ndigo mafuha matakatifu ga kupaka ndigohumirwa siku zosi. ³² Mafuha higo phahi msigahumire kuamwagira atu bure au kudzipaka dza mafuha ga kawaida. Wala mutu asidzitengezere dza gago kpwa sababu mafuha higo gandakala ni matakatifu kpwenu. ³³ Na mutu yeyesi ndiyetengeza mafuha dza higo, au ndiyemmwagira, au kupaka mutu asiye mlavyadzi-sadaka, andatengbwa na ana a Iziraeli tsetsetse.”

Uvumba wa kufukiza

³⁴ Chisha phahi Mwenyezi Mlungu achien-derera kugomba, achimuamba Musa, “Uchila phapho tengeza uvumba wa kufukiza, kpwa kuhumira chipande cha kunukato cha muhi uihwao natafi, na cha muhi uihwao shekeleti, na cha kelibina na ubani wenye. Vipimo vya vilungo hivi vyosi navikale sawa-sawa tsetsetse. ³⁵ Chisha endza fundi avitsanganye hivi vilungo vyosi atengeze uvumba. Mtsanganyiko huno andautiya munyu autsunge ili ukale mswafi na mtakatifu. ³⁶ Phahi uchimala hivyo nyaha mchache uusage tsikitsiki kabisa, halafu uuhale uwiike mbere za hiro sanduku ra chilagane katika hiro hema ra mkpwutano hundiphokala huchionana. Na lola, uvumba hinyo undakala mtakatifu sana kpwenu mwimwi. ³⁷ Na kpwa kukala uvumba hinyo kpwenu mwimwi undakala ni mtakatifu kpwa Mwenyezi Mlungu, mutu asitengeze uvumba dza hinyo mkauhuma enye. ³⁸ Na mutu yeyesi ndiyetengeza

uvumba dza hinyo kpwa mahumizige mwenye, andatengbwa kabisa na ana a Iziraeli.”

31

Mafundi ga kutayarisha Hema ra Mkpwutano

¹ Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa,
² “Nikamtsambula Bezaleli mwana wa Uri, mdzukulu wa Huri, wa mbari ya Juda.
³ Nkamuodzaza na Roho wangu ili akale na uwezo wa kumanya aina zosi za ufundi, ⁴ ili aweze kutengeza miundo minji ya vitu vya zahabu, feza na shaba. ⁵ Nkamupha ujuzi wa kutsonga mawe ga marembo, kutsonga vitu vya muhi na kutengeza vitu vya chila aina ya ufundi. ⁶ Piya nikamtsambula Oholiabu mwana wa Ahisamaki wa mbari ya Dani akale msaidiziwe. Tsona nkagapha ujuzi mafundi gosi ili gahende chila chitu nrichokulagiza.

⁷ “Tengeza Hema ra Mkpwutano;* Sanduku ra Ushaidi phamwenga na chihi cha mbazi dzuluye; na vitu vyosi ni vikale ndani ya Hema.

⁸ “Piya tengeza meza na miyoye yosi; chinara cha kuikira taa† cha zahabu swafi na miyoye yosi; na phatu pha kulavira sadaka pha kufukizira uvumba. ⁹ Chisha utengeneze phatu pha kulavira sadaka za kuochwa na miyoye

* **31:7** 31:7 Hema ra mkpwutano ndiphokala phatu ambapho Musa na alavyadzi-sadaka nkukutana na Mlungu na kulavya sadaka. Atumia na atu a Iziraeli kala taakutana phatu hipha.

† **31:8** 31:8 Chinara cha kuikira taa china ure wa chimo cha mutu na kala chinaikirwa taa sabaa.

yosi, na simikiro ya kutawazira phamwenga na phatuphe pha kuikira. ¹⁰ Tayarisha nguwo zoshonwa vinono, chisha ushone mavwazi matakatifu ga Aruni mlavyadzi-sadaka na anae kpwa kazi zao kama alavyadzi-sadaka. ¹¹ Na mwisho tayarisha higo mafuha ga utakaso; na uvumba unukao vinono kpwa ajili ya phatu phatakatifu. Atu hinyo ni ahende kulengana na nrivyokulagiza.”

Siku ya Kuoya

¹² Phahi Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, ¹³ “Aambire atu a Iziraeli: Ni lazima mlunge shariya ya Siku yangu ya Kuoya, sababu iyo ndiyo ishara yangu na mwimwi na vivyazi vyenu vyosi, ili mmanyeye kukala ndimi Mwenyezi Mlungu ninayekutakasani. ¹⁴ Ni lazima mlunge shariya ya Siku ya Kuoya, kpwa sababu ni takatifu. Mutu yeyesi ndiyeivundza ni aolagbwe, na ndiyehenda kazi siku iyo ya kuoya, naatengbwe kure na ana a Iziraeli. ¹⁵ Kuna siku sita ambazo munaweza kuhenda kazi zenu, ela siku ya sabaa ni Siku ya Kuoya, siku iriyotengbwa kpwa sababu ya Mwenyezi Mlungu. Mutu yeyesi ndiyehenda kazi ya aina yoyosi siku iyo, ni aolagbwe. ¹⁶ Atu a Iziraeli ni alunge shariya za Siku ya Kuoya. Andaisherekeya hata vivyazi vyosi vyedzavyo dza ishara ya chilagane cha kare na kare. ¹⁷ Ni ishara ya kudumu kahi-kahi ya atu a Iziraeli na mimi, Mwenyezi Mlungu. Kpwa sababu náumba mlunguni na tsi siku

sita, na nchiricha kuhenda kazi siku ya sabaa, ichikala ya kuoya.”

¹⁸ Mwenyezi Mlungu ariphomala kugomba na Musa hiko Mwango Sinai, wamupha Musa myalawe miiri ya ushaidi, ambayo ye mwenye kala akaiandika shariyaze.

32

Aiziraeli anaabudu mwana ndzau yetengezwa na zahabu

¹ Aiziraeli ariphoona Musa akakala muda munji hiko mwangoni bila ya kutserera, akusanyika phamwenga na Aruni na achimuamba, “Tahumanya ririromphaha ye Musa ariyehutuluza Misiri. Phahi, huumbire milungu ambayo indahulongoza.” ² Naye Aruni achiaamba, “Avuleni achetu enu na ana enu vipuli vya zahabu virivyo masikironi mwao, munirehere.” ³ Kpwa hivyo atu osi avula vipuli vya zahabu virivyokala mwao masikironi, na achivireha kpwa Aruni. ⁴ Aruni wahala zahabu zohewa achiziyayusha na achizitengeza chizuka mfwano wa mwana ndzau, kuhumira chifwaya. Ndipho Aiziraeli achiambirana, “Enehu, hino ni milungu yehu iriyohulavya Misiri.”

⁵ Aruni ariphoona higa, wadzenga phatu pha kulavira sadaka mbere za chira chizuka cha mwana ndzau na achitangaza achiamba, “Muhondo indakala sikukuu ya kumtogola Mwenyezi Mlungu.” ⁶ Phahi siku ya phiriye

ligundzu Aiziraeli arauka chiti na achilavya sadaka za kuochwa na sadaka za amani. Halafu achirya na achinwa, chisha achiunuka achivwina.

⁷ Hipo Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, "Tserera, sababu atuo, urioatuluza kula Misiri, akahenda dambi na akadzitiya uyi.

⁸ Akaricha malagizo gangu ambago naalagiza na akadzitengezera chizuka chiricho na umbo ra mwana ndzau. Achichiabudu na kuchilavira sadaka na kuamba, 'Enehu, hino ni milungu yehu, mwimwi Aiziraeli iriyokutuluzani kula Misiri.' " ⁹ Na Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, "Nikaaona hinya atu. Ni atu a vitswa vigumu, asiosikira. ¹⁰ Hivi sambi niricha nikareya sana na nindaangamiza. Ela sindakuangamiza, ela vivyazivyo nindavihenda taifa kulu."

¹¹ Ela Musa wamlalamikira Mwenyezi Mlungu, Mlunguwe, na achiamba, "We Bwana, wahuokola kula Misiri na nguvu na uwezo mcpwulu. Kpwa utu wani ukatsukizwa ni atuo?

¹² Usiriche Amisiri aambe kukala waalongoza atuo kula Misiri, uchikala na maazo ga kuaolaga hiku mwangoni na kuaangamiza tsetsetse. Richa kukala msiru! Galuza nia na usiarehere atuo shaka. ¹³ Tambukira urichoapira atumishio Burahimu, Isaka na Jakobo. Uchiamba undaapha vivyazi vinji dza zirivyo nyenyezi hiko mlunguni na kuapha vivyazi vyao vyosi tsi uriyoahidi ikale yao hata kare na kare." ¹⁴ Phahi

Mwenyezi Mlungu wagaluzha nia na kayaarehera shaka ambaro kala akatishira kurehera atue.

¹⁵ Musa watsrerera kula ko mwangoni kuno akatsukula myalawe miiri ya ushaidi ambayo kala ikaandikpwa pande zosi. ¹⁶ Mlungu mwenye kala akaihenda na achiandika kpwa kutsonga shariyaze.

¹⁷ Joshuwa ariphosikira hoyo ra hara atu anapiga kululu, wamuamba Musa, “Kuna hoyo ra viha hiko kambini.” ¹⁸ Musa wajibu achiamba, “Sisikira hoyo ra ushindi ama kushindwa. Ela nasikira dza hoyo ra kusherekeya.” ¹⁹ Musa ariphofika phephi na kambu, waona chizuka cha mwana ndzau na hara atu anavwina, achitsukirwa sana. Achiibwaga photsi hira myalawe, ichivundzika tsini ya mwango. ²⁰ Na Musa achihala yuya mwana ndzau ambaye amtengeza achimuocha na moho. Halafu achimsaga hadi achikala unga, achiunyunyizira madzini na achiahendesha Aiziraeli anwe gara madzi. ²¹ Musa wamuamba Aruni, “Atu hano akakuhendani? Akakuhendadze, hata ukaatiya dambi kulu vino?” ²² Aruni achi-jibu achiamba, “Usinitsukirirwe bwana wangu, kpwa sababu unamanya vira atu arivyo. Chila mara nkulonda kuhenda mai. ²³ Aniamba, ‘Tahumanya ririromphaha Musa ariyehutuluzha Misiri. Phahi, huumbire milungu ambayo indahulongoza.’ ²⁴ Ndipho nchiaambira, ‘Ariye na marembo ga zahabu naagalavye.’ Hipho anipha ira zahabu nami nchiitiya mohoni, nayo ichituluka hiyu mwana ndzau.”

²⁵ Musa waona kukala Aruni kala akaricha atu

ahende mambo mai amenzavyo na achikala chitu cha kutsekpwa ni maadui gao. ²⁶ Phahi Musa waima ryango ra kuinjirira kambini na achiamba, “Ariye uphande wa Mwenyezi Mlungu naedze hipha niripho.” Nao Alawi osi achimlunga. ²⁷ Hiphho wagomba nao achiaambira, “Hivi ndivyo Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Iziraeli, aambavyo: ‘Chila mutu naahale upangawe. Aphiye kula ryango hiri hadi rira ranjina muaolage ndugu zenu a chilume, asena enu na majirani genu.’ ” ²⁸ Alawi ahenda dza arivyolagizwa ni Musa na karibu atu elufu tahu afwa siku iyo. ²⁹ Ndipho Musa achiambira Alawi, “Hino rero mukamuogopha Mwenyezi Mlungu kpwa hivyo mukatengbwa kpwa ajili ya Mlungu. Ikakala vigumu kusaonera mbazi ana enu na ndugu zenu a chilume, ela vivi sambu Mlungu akakujaliyani.”

*Musa anavoya Mlungu
aaswamehe Aiziraeli*

³⁰ Siku ya phiri Musa waambira Aiziraeli, “Mkahenda dambi kulu sana. Ela phahi nindauya hiko dzulu mwangoni kpwa Mwenyezi Mlungu na labuda andanikubali akuswameheni dambi zenu.” ³¹ Phahi Musa wauya kura mwangoni kpwa Mwenyezi Mlungu na achendaamba, “Atu hinya akahenda dambi kulu sana. Akadziumbira milungu ya zahabu. ³² Ela sambu, nakuvoya uaswamehe dambi zao. Ela ichikala taindakala hivyo, nifuta, kula mwako chitabuni urimoandika madzina ga atuo.” ³³ Ela

Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Mutu yeyesi achiyenihendera dambi, iye ndiye ndiyefutwa kula chitabuni mwangu. ³⁴ Vivi sambu uka, kaalongoze atu hadi phatu phara phokuambira, na malaika wangu andakutanguliyani. Ela wakati undakpwedza, ndiphoatiya adabu kpwa sababu ya dambi zao.”

³⁵ Mwenyezi Mlungu achiarehera ukongo hinyo atu chisa amuhenda Aruni aumbe mwana ndzau wa zahabu.*

33

Mlungu analagiza Aiziraeli auke Mwangu Sinai

¹ Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Waatsamiza hinya atu kula Misiri. Sambu ukani hipha mphiyeye tsi ambayo námuahidi Burahimu, Isaka na Jakobo. Náapira nchiamba, ‘Tsi ihi nindaipha chivyazicho.’ ² Nindahuma malaika akulongozeni na nindazola Akanani, Aamori, Ahiti, Aperizi, Ahivi na Ajebusi. ³ Phiyani kpwenye tsi yenye rutuba. Ela sindaphiya phamwenga namwi, sababu mu atu a likakado, musiosikira. Nchedza phamwenga namwi nindaweza kukuangamizani mo njirani.”

⁴ Atu ariphosikira maneno higo mai, asononeka na taphana hata mmwenga ariyevwala tsona marembo. ⁵ Mana Mwenyezi

* **32:35** 32:35 Mana ganjina ga chifungu hichi Chieburania ni, na Mwenyezi Mlungu achiarehera ukongo chisa ni gara mahendo arigohendera yuya mwana ndzau ariyeumbwa ni Aruni. **33:1** 33:1 Mwandzo 12:7; Mwandzo 26:3; Mwandzo 28:13

Mlungu kala akamuambira Musa, “Aambire Aiziraeli: Mana mu visoto tamsikira. Nchiphiya phamwenga namwi hata kpwa dakika mwenga, ninaweza kukuangamizani. Sambu vulani marembo genu nami nindafikiya nikuwendenidze.”⁶ Phahi kuandzira mwango wa Horebu* na kpwenderera Aiziraeli avula mapambo gao.

Hema ra mcpwutano

⁷ Phahi Musa kala nkuhala hema na akarichita kondze ya kambi kure chidide, naye kala achiri-
iha “Hema ra Mcpwutano.” Mutu yeyesi ambaye kala analonda ushauri wa Mwenyezi Mlungu kala achiphya kuriko na hiro hema kondze ya kambi.⁸ Wakati wosi Musa ariphophiya hiko hemani, atu osi kala achiima miryangoni mwa mahema gao, kuno analola Musa hadi ainjire hemani.⁹ Bada ya Musa kuinjira hemani, ingu ziho kala richitserera na kuziba mryango, wakati Mlungu anagomba na Musa.¹⁰ Na atu, ariphoona ingu ziho riimire phara mryango wa hema ra mcpwutano, kala achiphya achichita mavwindi achiabudu miryangoni mwa mahema gao.¹¹ Mwenyezi Mlungu kala anaweza kubisha na Musa bila kumfwitsa chitu, dza viratu mutu abishavyo na msenawe. Halafu Musa kala achi-
uya kambini, ela msaidiziwe barobaro, Joshuwa mwana wa Nuni, kala katuluka himo hemani.

Mlungu anaahidi kukala phamwenga na atue

* 33:6 33:6 Horebu ni dzina ranjina ra mwango Sinai.

¹² Musa wamuamba Mwenyezi Mlungu, “Che uchiniambira, ‘Alongoze atu hano.’ Ela nalonda nimanye ichikala undakala phamwenga naswi ama undahuma mutu wanjina. Chisha uchi-amba, ‘Ninakumanya vinono, yani namanya dzinaro, na unanihamira.’ ¹³ Ela ichikala kp-weli unahamirwa ni mimi, nifundza mipan-goyo ili nikumanye na nienderere kuphaha mendzwayo. Tsona tambukira kukala watsam-bula kundi rosi hiri rikale atuo.” ¹⁴ Ndipho Mlungu achimuamba, “Mi mwenye nindaphiya phamwenga namwi na nindakuhenda ukale na amani.”

¹⁵ Phahi Musa achimuamba, “Ichikala kundaphiya phamwenga naswi, usihuuse kula hipha huripho. ¹⁶ Ichikala kundaphiya naswi, atu andamanyadze kukala mimi phamwenga na atuo hunakuhamira? Ni chitu chani ambacho chindatafwautisha atuo kula kpwa kundi ra atu ririro duniani?”

¹⁷ Na Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Nindahenda chitu chicho ambacho ukachilonda, chisa ni nakumanya vinono na ninakumendza.” ¹⁸ Phahi Musa achiamba, “Sambi nionyesa mwanga ung’alao wakati u phapho.”

¹⁹ Naye Mlungu achimuamba, “Nindakp-wedza kpwako nawe undaona unono wangu. Nindagomba dzina rangu, ‘Mwenyezi Mlungu,’ nawe undasikira. Nkunjaliya na kuonyesa mbazi mutu yeyesi nimlodaye. ²⁰ Ela ku-ruhusiwa kuona uso wangu, sababu takuna

mwanadamu anionaye, akaishi.” ²¹ Phahi Mwenyezi Mlungu achienderera kugomba achi-amba, “Undaima dzulu ya mwamba phapha phephi nami, ²² ili mwanga wangu unaphotsupa, nindakutiya pango ra hinyo mwamba na nindakuziba na fumba ra mkpwono wangu hadi nkale nkatsupa. ²³ Halafu nindausa fumba ra mkpwono wangu nawe undaona mongo wangu, ela uso wangu kundauona.”

34

Myalawe miphya ya chilagane

¹ Mwenyezi Mlungu achimuamba Musa, “Tsonga myalawe miiri dza iratu ya kpwandza, nami nindaiandika maneno garatu nrigokala nkaandika myalawe ya mwandzo, ambayo waivundza. ² Kala tayari muhondo ligundzu, na wedze hukutane hiko dzulu ya Mwango Sinai. ³ Usedze na mutu wanjina wala mutu yeyesi asionekane phophosi hipha mwangoni, na hata mifugo isirise phephi na mwango.” ⁴ Phahi Musa watsonga myalawe miiri dza iratu ya kpwandza. Achiambuka nayo Mwango Sinai chiti siku ya phiri, dza arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu. ⁵ Phahi Mlungu watsesera ndani ya ingu na achiima phamwenga naye hiko, na achitangaza dzinare mwenye, “Mwenyezi Mlungu.” ⁶ Mwenyezi Mlungu achitsupa mbere za Musa, na achiamba, “Dzina ranguni ni Mwenyezi Mlungu. Mimi, ndimi Mwenyezi

34:6 34:6 Kutsama 20:5-6; Isabu 14:18; Kumbukumbu 5:9-10; 7:9-10

Mlungu, Mlungu mwenye mbazi, asiyetsukirwa upesi. Nina mendzwa nyinji isiyosika, na uaminifu. ⁷ Nindaaonyesa mendzwa isiyosika maelufu na maelufu ga vivyazi na niaswamehe uasi na dambi zao. Ela piya sindaricha kuatiya adabu atu arionikosa, ana na ana aho a chivyazi cha hahu na cha ne kpwa dambi za avyazi ao.”

⁸ Mara mwenga Musa achizama photsi na achimuabudu Mlungu. ⁹ Achiamba, “Mwenyezi Mlungu, ichikala ninakuhamira, phahi nakuvoya uphiye phamwenga naswi. Ninamanya kala atu hinya ni visoto na taasikira, ela huswamehe uyi wehu na dambi zehu! Hukubali hukale atuo.”

*Mlungu anaika luphya
chilaganeche na Aiziraeli*

¹⁰ Ndipho Mwenyezi Mlungu achiamba, “Ninaika chilagane phamwenga na atu a Iziraeli. Na mbere zao osi nindahenda vilinje ambavyo tavidzangbwehendwa kpwenye taifa ro-rosi duniani. Atu urio nao andaona vilinje ambavyo nindakuhendera nao andaogopha uwezo wangu mkpwulu. ¹¹ Lungani higa ninagokuamuruni hino rero na nindausa atu mwenu njirani: Aamori, Akanani, Ahiti, Aperizi, Ahivi na Ajebusi. ¹² Kalani matso musiike chilagane na atu ambao tsi yao mundaphiya mkaisagale, kpwa sababu anaweza kukuhegani mlunge njira mbii. ¹³ Phahi kabomoleni mwatu mwao mwa kulavira sadaka, phamwenga na nguzo zao anazoziabudu na vizuka vyao vya mlungu wao mchetu aihwaye Ashera. ¹⁴ Msiabudu mlungu wanjina, sababu

mimi, Mwenyezi Mlungu, ninalonda mendzwa yenu yosi. Mana dzina rangu naihwa ‘Mlungu mwenye wivu.’ ¹⁵ Kalani matso musiike chilagane na enyezi a tsi iyo sedze anaphoabudu milungu yao, achikpwalikani mkarye vyakurya vyao chivyolaviwa sadaka. ¹⁶ Chisha musihale asichana aho mukaalóza ana enu, ili akaza-ana enu aandzapho kuhumikira milungu yao, akaahenda ana enu akaabudu milungu ya chijeni piya. ¹⁷ Msidzitengezere milungu ya chuma na kuiabudu.

¹⁸ “Sherekeyani Sikukuu ya mikahe isiyotiywa hamira. Kpwa siku sabaa ryani mikahe isiyokala na hamira, kama nrivyokulagizani. Hendani hivi chila wakati wa mwezi wa Abibu, sababu ndio mwezi muriotsama Misiri.

¹⁹ “Chila mvyalwa wa kpwandza mlume ni wangu. Vivyo hivyo avyalwa a kpwandza a chilume a nyamao osi, ng’ombe na mang’ondzi, ni angu. ²⁰ Mvyalwa wa kpwandza wa punda munaweza kumkombola na mwana ng’ondzi. Ela ichikala kundamkombola undamuolaga kpwa kumvundza singo. Ana enu a kpwandza a chilume akomboleni.

“Chisha mutu asedze mbere zangu mikono mihuphu.

²¹ “Siku sita mundahenda kazi, ela siku ya sabaa mundaoya. Ikale wakati wa kurima minda

34:17 34:17 Kutsama 20:4; Alawi 19:4; Kumbukumbu 5:8; 27:15

34:18 34:18 Kutsama 12:14–20; Alawi 23:6–8; Isabu 28:16–25

34:19 34:19 Kutsama 13:2 **34:20** 34:20 Kutsama 13:13

34:21 34:21 Kutsama 20:9–10; 23:12; 31:15; 35:2; Alawi 23:3; Kumbukumbu 5:13–14

yenu, ama wakati wa kuvuna ni lazima muoye.

22 “Mundasherekeya Sikukuu ya mavuno* mwandzo-mwandzo wa minga ya kuvuna nganu, na kusherekeya sikukuu ya kukusanya† mwisho wa mwaka. 23 Alume osi andakutana mbere za Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa Aiziraeli, kano tahu‡ kpwa mwaka. 24 Takuna mutu ndiye mizira mahe tsi yenu wakati mchisherekeya sikukuu hizi tahu mbere za Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu. Kpwa sababu nindazola mataifa ganjina manji mbere zenu na nindapanula miphaka yenu.

25 “Msinilavire mlatso wa sadaka phamwenga na chochosi chichotiywa hamira. Sikukuu ya Pasaka msisaze nyama yoyosi ya sadaka hadi ligundzu.

26 “Reheni mavuno genu ga mwandzo ga mwenu mindani nyumbani mwa Mwenyezi Mlungu, Mlungu wenu chila mwaka. Msijite mwana mbuzi na maziya ga nine.”

27 Phahi Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa, “Andika maneno higa sababu kulengana na maneno higa nikaika chilagane na uwe na atu a Iziraeli.” 28 Musa wakala hiko mwangoni

34:22 34:22 Alawi 23:15-21; Isabu 28:26-31; Alawi 23:39-43

* **34:22** 34:22 Sikukuu ya mavuno wakati wa Jesu, sikukuu iyo yamanyikana kama Pentekosti. † **34:22** 34:22 Sikukuu ya kukusanya sikukuu iyo kala ichisherekeywa mwisho wa mwaka bada ya kuvuna chila chitu kabila ya mvula kuandza kunya. Piya kala ichihwa sikukuu ya vibanda. ‡ **34:23** 34:23 Kano tahu, sikukuu tahu ni sikukuu ya mikahe isiyotiywa hamira, sikukuu ya majuma, na sikukuu ya kukusanya. **34:25** 34:25 Kutsama 12:10 **34:26** 34:26 Kumbukumbu 26:2; Kumbukumbu 14:21

phamwenga na Mwenyezi Mlungu siku mirongo mine, usiku na mutsi bila ya kurya chochosi wala kunwa madzi. Naye achiandika hira myalawe maneno ga chilagane, yani zo Shariya Kumi.

Musa anatserera kula Mwango Sinai

²⁹ Musa watserera kula Mwango Sinai na hira myalawe miiri ya ushaidi mwakpwe mikononi. Kpwa sababu kala akagomba na Mwenyezi Mlungu, usowe kala unang'ala-ng'ala, ela kadzi-manyire. ³⁰ Aruni na atu osi a Iziraeli ariphoona uso wa Musa unang'ala-ng'ala, aogopha kum-sengerera. ³¹ Ela Musa waaiha Aruni na vilongozi osi a Aiziraeli, nao amsengerera naye achigomba nao. ³² Bada ya kuona Aruni na vilongozi anagomba naye, Aiziraeli achimsengerera. Musa achiapha malagizo gosi arigolagizwa ni Mwenyezi Mlungu hiko dzulu ya Mwango Sinai. ³³ Musa ariphomala kugomba nao, wabwiningiza usowe na nguwo. ³⁴ Wakati Musa kala achiphiya hemani mbere za Mwenyezi Mlungu akagombe naye, kala achiusa nguwo phakpwe usoni. Na ariphotuluka Hemani, kala achiambira atu a Iziraeli gosi arigolagizwa, ³⁵ nao Aiziraeli auona usowe unang'ala-ng'ala. Hipo Musa waubwiningiza tsona nguwo hadi ariphouya kugomba na Mwenyezi Mlungu.

35

Musa anaatambukiza ana a Iziraeli kuhusu siku ya kuoya

¹ Phahi Musa achiakusanya ana a Iziraeli osi na achigomba nao achiamba, “Mwino ana a Iziraeli, higa ndigo mambo arigolagiza Mwenyezi Mlungu mgahende. ² Siku sita hendani kazi zenu zosi, ela siku ya sabaa ni siku ya kuoya, siku iriyotengbwa kpwa mambo ga Mwenyezi Mlungu. Na mutu yeyesi ndiyehenda kazi siku iyo, andaolagbwa. ³ Siku ya Kuoya, hata moho wenye msiase bii himo mwenu madzumbani.”

*Vitu vya kudzengera
hema ra mkpwutano*

⁴ Chisha phahi Musa achienderera kugomba na ana Aiziraeli osi achiamba, “Hivi ndivyo Mwenyezi Mlungu arivyolagiza muhende. ⁵ Lavyani sadaka ya vitu kpwa Mwenyezi Mlungu. Atu osi alondao kumlavira Mlungu na moyo mmwenga naalavye chitu chochosi kahi za zahabu na feza na shaba, ⁶ nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu; katani swafi na nyoya za mbuzi; ⁷ chingo za turume zakutiya rangi ya kundu, chingo swafi za nyama wa pwani aihwaye pomboo na mbao za muhi wa mshita. ⁸ Tsona asikose kureha mafuha ga zaituni ga kuasira taa, na vilungo vya uvumba wakutsanganywa na mafuha ga utakaso, na ga kufukizira kungu nono. ⁹ Tsona naarehe mawe gaihwago shohamu, na mawe ganjina ga samani kulu ndigopamba hicho chisibao chire cha mlavyadzi-sadaka na chifukoche cha chifuwani.”

35:2 35:2 Kutsama 20:8-11; 23:12; 31:15; 34:21; Alawi 23:3; Kumbukumbu 5:12-14

*Musa anaiha mafundi
edze adzenge hema ra mkpwutano*

¹⁰ Chisha Musa achienderera kugomba na ana a Iziraeli achiamba, “Fundi mangungu osi awezao kutengeza vitu hivi virivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu vitengezwe, naatuluke edze atengeze ¹¹ hema ra mkpwutano na vyandaruwavye, paziya na vihundevye vya kufwinikira, vya kugbwizanyira na kutsomekera, na mimoye, vibaovye vya kuphisana, viguzovye na seemuze za koloni. ¹² Tsona andatengeza Sanduku ra chilagane na migongoye ya kutsukurira, chifwinikoche ambacho ni chihi cha mbazi, na paziyaye ya kurizibira. ¹³ Achimala hivyo andatengeza Meza ya kulavira sadaka ya mikahe na migongoye ya kutsukurira, na miyoye yosi, na mikahe ya kuikpwa mbere za Mwenyezi Mlungu. ¹⁴ Achila hipho andatengeza chinara cha kuikira taa phamwenga na miyoye, na taa na mafuha; ¹⁵ phatu pha kufukizira uvumba na migongoye ya kutsukurira, mafuha ga utakaso, uvumba na paziya ya mryango wa hema. ¹⁶ Tsona andatengeza phatu pha kulavira sadaka za kuochwa, na wayawe wa shaba wa kuigana na chimia, na migongoye ya kutsukurira, na miyoye yosi, na birika ra shaba na maguluge; ¹⁷ shuka za muhala wa hema ra mkpwutano, viguzovye na seemu za kolo za vyo viguzo, na paziya ndiyokala mryango wa nyo muhala; ¹⁸ Aho vivyo andatengeza vigingi vya kuchitira na nyugbwe za hema ra mkpwutano na muhalawe; ¹⁹ na nguwo nono za kufumwato

ndizo vwalwa ni alavyadzi-sadaka ndiphokala anamuhumikira Mlungu pho Phatu Phatakatifu; nguwo zizi takatifu ndizo ndizo vwalwa ni Aruni, mlavyadzi-sadaka mkpwulu na anae, ndiphokala anahenda kazi ya kulavya sadaka.”

Ana a Iziraeli anareha sadaka zao

²⁰ Phahi Musa ariphomala kugomba hivyo, lola hinyo mkpwutano wa ana a Iziraeli, wosi uchitsamukana, hata achisala Musa macheye.

²¹ Wee, richa sambu vitu virehwe! Atu osi ariokala mioyo yao inaahimiza edze amlavire Mwenyezi Mlungu, amlavira Mlungu vitu vya kutosha kudzengera hiro hema ra mkpwutano, na vya kuhumika kpwenye kazi ya Mlungu himo hemani, na vya kushonera hizo nguwo nono, takatifu za alavyadzi-sadaka. ²² Mwenga

kpwa mwenga, atu osi, alume kpwa achetu ariodzisikira kumlavira Mwenyezi Mlungu, areha pini, vipuli, pete, mikufu na chila aina ya vitu vya zahabu, hata chila mutu achikala akamlavira Mlungu chitu cha zahabu. ²³ Chila

mutu ariyekala na nyuzi za buluu, au za zambarau, au za kundu; au ariyekala na katani swafi, au nyoya za mbuzi, au chingo za turume zakutiya rangi ya kundu au ariyekala na chingo za pomboo kpwakpwe kaya wazireha. ²⁴ Atu osi

ariokala na uwezo wa kulavya vitu vya feza na shaba avireha dza sadaka zao kpwa Mwenyezi Mlungu, tsona mutu yeyesi ariyekala na mbao za mshita zokala zinaweza kuhumika katika iyo kazi, ye wazireha. ²⁵ Ana achetu osi ariokala ni mafundi a kusuka na mikono areha nyuzi za

buluu, za zambarau, za kundu, na katani swafi arizokala akazisuka na mikono yao enye. ²⁶ Ana achetu osi ariokala ni mafundi a kusuka nyoya za mbuzi nao achizisuka. ²⁷ Chisha phahi mambo gariphokala ganaenderera kuphiyato, akulu a Iziraeli nao taayalala, areha mawe ga shohamu na namuna yanjina ya mawe ga kupamba hicho chisibao cha mlavyadzi-sadaka na chifukoche cha chifuwani, ²⁸ chisha achireha vilungo vya uvumba, na mafuha ga kuasira taa, na ga kupaka, na ga kutsanganywa na uvumba. ²⁹ Phahi hinyo ana a Iziraeli osi, achetu kpwa alume ariphodzisikira kukala mioyo yao inaahimiza amlavire Mwenyezi Mlungu sadaka, kpwa ajili ya kazi ariyokala akamlagiza Musa aihende, alavya sadaka hizo kpwa moyo mmwenga na kpwa kumendza enye.

Mafundi akulu, Bezaleli na Oholiabu

³⁰ Phahi Musa achigomba na ana a Iziraeli achiamba, “Lolani, Mwenyezi Mlungu akamt-sambula Bezaleli mwana Uri, mdzukulu wa Huri, wa mbari ya Juda. ³¹ Na akamuodzaza Roho wa Mlungu ili akale na uwezo wa kumanya aina zosi za ufundi, ³² ili aweze kuhumira mitindo minji ya ufundi katika kazi ya zahabu, feza na shaba; ³³ na kazi za kutsonga mawe ga kupambira marembo, kutsonga vitu vya muhi na kutengeza vitu kuhumira mitindo yosi ya ufundi. ³⁴ Tsona akamtiya mkpwotse iye Bezaleli phamwenga na Oholiabu wa Ahisamaki, wa mbari ya Dani kukala aafundze na kualongoza ayawao. ³⁵ Kpwa hivyo phahi atu hinya

akawewa werevu munji katika mioyo yao, wa kuweza kutengeza chila kazi ya kuunda, ya kutsonga mbao, ya kulavya muundo, ya kushona nyuzi za buluu, na za zambarau, na piya za kundu, au ya kushona katani swafi ya kuhen-dasukpwa, au kazi ya kusuka kpwa kuhumira muundo wowosi wa ufundi.”

36

¹ Chisha Musa achienderera kugomba achi-amba, “Kpwa hivyo Bezaleli, Oholiabu na atu osi ambao Mwenyezi Mlungu waapha ujuzi wa kumanya na kuhenda kazi zosi zilondwazo katika kutengeza hiro hema ra mkpwutano, andahenda kazi iyo kulengana na Mlungu arivy-olagiza.” ² Phahi Musa achimuiha Bezaleli na Oholiabu, na atu osi ambao Mwenyezi Mlungu kala akaapha ujuzi na kumanya, na ariokala analonda kuhenda kazi iyo, ³ nao achiphaha kula kpwa Musa vifwaya vyosi vyokala vikalaviwa ni ana a Iziraeli kpwa ajili ya kutengeza hiro hema takatifu. Ela phahi hinyo atu taarichire kureha vifwaya, aenderera kureha sadaka zao chila ligundzu kpwa kumendza enye. ⁴ Phahi hara mafundi a hema ariphoona vira, aricha kazi iyo na achiphiya hata kpwa Musa ⁵ achendamuaamba Musa, “Kuratu phahi atu acherereha vifwaya tu, hata vikatsupa vyo hulondavyo kuhendera yo kazi huriyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu huihende.” ⁶ Phahi ariphosikira vira, Musa achilavya shariya na ichitangazwa kambi ndzima kukala, “Sadaka za kudzengera hema zikatosha, kpwa hivyo atu osi

achetu kpwa alume msirehe tsona.” Ndipho hinyo atu achiricha kureha vifwaya. ⁷ Mana hivyo arivyokala akavireha kala vikatsupa vira vyokala vinalondwa ili kuhenderwa kazi iyo.

Hema ra Mlungu

⁸ Phahi alume mafundi mangungu zaidi kahi za hinyo ariokala hipho achitengeza hiro hema na shuka kumi, zofumwa na katani swafi ya kuhendasukpwa, na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu. Tsona hizo shuka kala zina marembo ga makerubi garigofumwa vionono. ⁹ Shuka zosi kala zi sawa-sawa tsetsetse, mana chila shuka kala ina ure wa mikono mirongo miiri na minane, na upana wa mikono mine. ¹⁰ Phahi achihala hizo shuka achizigbwizanya tsano-tsano. ¹¹ Achihala hizo shuka za mwisho kahi za hizo shuka tsano-tsano, achizishonera mahandzi ga uzi wa buluu himo mapindoni. ¹² Aripomala hivyo, achitengeza mahandzi mirongo mitsano dzulu ya shuka ya mwandzo, kahi za hizo shuka tsano za mwandzo na mahandzi mirongo mitsano tsona, dzulu ya shuka ya mwisho kahi za shuka tsano za phiri. Mahandzi gago kala ganalolana. ¹³ Aripomala hipho, achitengeza vihunde mirongo mitsano vya zahabu, vya kutsomekera, achizigbwizanyira zo shuka zosi hata zichikala dziyamba dzimwenga ra hema. ¹⁴ Aripomala hivyo achitengeza shuka kumi na mwenga tsona za nyoya za mbuzi za kutengezera chandaruwa cha kubwiningizira ro hema. ¹⁵ Zo shuka kumi na mwenga, zakala sawa zosi. Chila shuka

kala ina ure wa mikono mirongo mihahu na upana wa mikono mine. ¹⁶ Phahi achihala shuka tsano achizigbwizanya lwakpwe na zo shuka sita nazo achizigbwizanya lwakpwe. ¹⁷ Chisha phahi achishona mahandzi mirongo mitsano dzulu ya pindo ra shuka ya mwandzo ya zira shuka tsano na mahandzi ganjina mirongo mitsano dzulu ya pindo ra shuka ya mwisho, ya zo shuka zanjina. ¹⁸ Ariphomala hivyo achitengeza vihunde mirongo mitsano vya shaba, vya kutsomekera ili agbwizanyire zo shuka ili zikale dziyamba dzimwenga ra ro hema. ¹⁹ Tsona achitengeza vyandaruwa viiri vya ro hema, chimwenga cha chingo za maturume zotiywa rangi ya kundu, na chanjina cha chingo swafi ya pomboo chokala ndicho ndichoikpwa dzulu. ²⁰ Ariphokala aka-mala hivyo achitengeza mimo ya hiro hema za mbao za mshita achiyimisa. ²¹ Chila mwimo kala ina ure wa mikono kumi na upana wa mkpwono mmwenga na nusu. ²² Chila mwimo kahi ya ro hema kala ina vigbwadziko viiri chivyotulukiza virivyohumirwa kugbwizanyira yo mimo. ²³ Uphande wa mwakani wa ro hema atengeza mimo mirongo miiri, ²⁴ na seemu za kolo mirongo mine ya feza, chila mwimo seemu za koloni mbiri ya kuinjizira vyo vigbwadziko viiri chivyotulukiza. ²⁵ Uphande wa vurini wa ro hema nako, achitengeza mimo mirongo miiri, ²⁶ na seemu za koloni mirongo mine vya feza chila furemu seemu za koloni mbiri za kuinjizira vyo vihunde vye viiri chivyotulukiza. ²⁷ Uphande wa nyuma wa ro hema uchioloza mtswerero

wa dzuwa, achitengeza mimo sita; ²⁸ tsona achitengeza mimo yanjina mbiri za pembe na pembe, mwenga pembe hino na mwenga pembe hira, ko nyuma ya hema. ²⁹ Mimo ihi taayaigb-wizanya bii ko tsini ela ko dzulu zadiniswa ni cho chihunde cha mviringo ko dzulu kpwenye. Zosi mbiri zatengezwa za kuigana. ³⁰ Kpwa hivyo, uphande uho wa mtswerero wa dzuwa kala una mimo minane, na seemu za koloni kumi na sita za feza. Chila mwimo seemu za koloni mbiri. ³¹ Phahi ariphola hipho achitengeza maphalu kumi na tsano ga muhi wa mshita. Maphalu matsano ga kugbwizanyira iyo mimo ya uphande wa mwakani wa ro hema, ³² maphalu matsano ga kugbwizanyira iyo mimo ya uphande wa vurini, na matsano ganjina ga kugbwizanyira iyo mimo ya uphande wa mtswerero wa dzuwa, ambako ni nyuma ya ro hema. ³³ Ariphomala hivyo achiinjiza ro phalu mo kahi-kahi ya yo mimo kula kanda hadi kanda. ³⁴ Kumala hivyo achihala yo mimo phamwenga na go maphalu achigapaka zahabu hata tse, na ariphomala achitengeza bangili za zahabu za kufungira go maphalu.

³⁵ Phahi ariphomala kutengeza go maphalu, achitengeza paziya ya kushonwa na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu za katani swafi ya kuhendasukpwa. Paziya iyo ayiinjiza marembo ga makerubi garigofumwa vinono sana. ³⁶ Iyo paziya nayo achiitengezera nguzo ne za mshita achiipaka zahabu hata tse, halafu achiitengezera vihunde vya kutsomekera vya zahabu na seemu za kolo ne za feza. ³⁷ Hinyo mryango

wa hiro hema nao achiutengezera paziyaye ya kuzibira iriyoshonwa na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu za katani swafi ya kuhendasukpwa. Kazi iyo yosi ya kushona phahi yahendafumwa na sindano. ³⁸ Chisha phahi kula phapho achitengeza viguzo vitsano vyenye vihunde vya kutsomekera, achivipaka zahabu vyosi, ela seemu tsano za koloni achizitengeza za shaba.

37

Sanduku ra chilagane rinatengezwa

¹ Chisha Bezaleli naye achitengeza hiro sanduku ra mbao za mshita. Sanduku hiro kala rina ure wa mikono miiri na nusu, na upana wa mkpwono mmwenga na nusu, na chimo cha mkpwono mmwenga na nusu. ² Achiripaka zahabu swafi rosi, kondze na ndani hata achimala, tsona achirizungulusira mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu. ³ Ariphomala hivyo achitengeza bangili ne za zahabu achizigbwizanya na hizo pembe za tsini za hiro sanduku, chila pembe bangili mwenga, uphande huno mbiri, na uphande huno mbiri. ⁴ Chisha ariphola phapho achitsonga migongo miiri ya mshita, achiipaka zahabu hata tse, ⁵ halafu achiyiinjiza kahi za hizo bangili arizozigbwizanya na hiro sanduku ili ikahumike kuritsukurira hiro sanduku.

⁶ Phahi ariphokala akamala hivyo, achitengeza chihi cha mbazi chokala ndo chifwiniko cha hiro sanduku. Hichi nacho achichitengeza na zahabu swafi. Urewe kala ni mikono miiri

na nusu, na upanawe mkpwono mmwenga na nusu. ⁷ Aripbola hipho achiunda makerubi airi a zahabu yobandwa, ⁸ achiagbwizanya na cho chihi cha mbazi, yuno kanda hino, na yuya kanda hira. ⁹ Makerubi hinyo kala analolana kuno akabwaga matso photsi kulola hicho chihi cha mbazi, tsona kala akaandzula mapha gao kubwiningiza hicho chihi cha mbazi.

Meza ya kuikira mikahe ya sadaka

¹⁰ Chisha phahi ariphomala kutengeza hiro sanduku ra chilagane, phamwenga na chifwinikoche, Bezaleli achitengeza iyo meza ya mbao za mshita. Urewe kala ni mikono miiri, na upanawe kala ni mkpwono mmwenga na chimoche chakala ni mkpwono mmwenga na nusu. ¹¹ Ariphomala kuitsonga, achiihala achiipaka zahabu swafi, halafu achiizungulusira mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu pande zosi. ¹² Aripbola hipho, iyo meza achiitengezera mimo ya kama inchi tahu, tsona iyo nayo achiizungulusira mkpwungo wa marembo-marembo wa zahabu. ¹³ Kumala hivyo achitengeza bangili kulu ne za zahabu, na chila bangili achiigbwizanya na pembe mwenga ya gunguhi ra meza. ¹⁴ Zo bangili kala zi phephi na yo mimo mana ndizo ndizogbwiririra yo migongo ya kutsukurira yo meza. ¹⁵ Migongo iyo ya kutsukurira, Bezaleli waitengeza na muhi wa mshita na achiipaka zahabu yosi. ¹⁶ Kula hipho achitengeza masahani, na vikombe vya kuinjizira uvumba, na vibakuli na tupa za kulavira sadaka ya chinwadzi, vyosi vya zahabu

swafi. Miyo hino yosi waitengeza na zahabu swafi, na kala ni ya kuikpwa hipho dzulu ya meza.

*Bezaleli anaunda chinara
cha kuikira taa*

¹⁷ Phahi ariphomala kutengeza meza, Bezaleli achitengeza chinara cha kuikira taa cha zahabu swafi. Hiro hako ra cho chinara na mgongowe wa kahi-kahi, na mafundoge, na maruwage ga kuchitiya marembo, achivigbwizanya na hicho chinara vichikala chitu chimwenga. ¹⁸ Kula phapho achitengeza panda sita za chinara hicho, uphande huno panda tahu na uphande huno panda tahu. ¹⁹ Chila panda kala ina maruwa mahahu ga zahabu ga kuigana na ruwa ra muhi uihwao mlozi, na chila ruwa, kala rina chigongo cha kurigbwiririra. ²⁰ Nyo mgongo wa kahi-kahi wakala una maruwa mane ga kuigana na maruwa ga mlozi; na chila ruwa kala rina chigongo cha kurigbwiririra. ²¹ Tsona nyo mgongo kala una mafundo mahahu, fundo mwenga-mwenga tsini ya chila panda. ²² Kpwa hivyo higo mafundo, na zo panda na cho chinara chenye waviunda na zahabu swafi yobandwa, na achivihenda chitu chimwenga. ²³ Kula phapho achitengeza taa sabaa na vifwaya vya kuzizimira, na visahani, vyosi vya zahabu swafi. ²⁴ Phahi hicho chinara cha kuikira taa phamwenga na vifwayavye vyosi, wavitengeza na kilo mirongo mihahu na tsano ya zahabu swafi.

*Phatu pha kufukizira uvumba
phanatengezwa
(Kutsama 30:1-5)*

²⁵ Bada ya kumala hicho chinara cha taa, Bezaleli achiinjirira kutengeza hipho phatu pha kufukizira uvumba. Phatu hipho waphatsonga na mbao za mshita, na urewe kala u sawa na upanawe, ure phamwenga na upana wa phatu hipho pha kulavira sadaka wakala u sawa-sawa, kuno mkpwono, kuno mkpwono, ela chimoche kala ni mikono miiri. Hizo pembe za hipho phatu pha kulavira sadaka na hipho phatu phenye, wavitengeza dza chitu chimwenga. ²⁶ Ariphomala kuchitsonga achichihala achichipaka zahabu swafi chosi, kuandzira dzulu, na pande zosi ne, hata pembe zosi, tsona achichizungulusira mkpwungo wa marembo-marengo ga zahabu. ²⁷ Chisha, achitengeza bangili ne za zahabu na achizigbwizanya na hizo pembe za hipho phatu pha kulavira sadaka tsini ya hinyo mkpwungo wa zahabu, uphande huno mbiri, na uphande huno mbiri. Bangili hizi kala ndizo zotiywa iyo migongo ya kutsukurira hipho phatu pha kulavira sadaka. ²⁸ Anala phapho, achitsonga iyo migongo ya muhi wa mshita ya kutsukurira, na achiipaka zahabu yosi. ²⁹ Tsona achitengeza mafuha matakatiifu na achitsanganya uvumba vinono sana dza viratu fundi wa kutengeza uvumba ahendavyo.

*Phatu pha kuochera sadaka
phanatsongbwa*

¹ Chisha ariphokala akamarigiza kutengeza mavumba, Bezaleli achitengeza phatu pha kulavira sadaka za kuochwa, pha mbao za mshita. Urewe kala u sawa na upanawe, kuno mikono mitsano kuno mikono mitsano ela chimoche kala ni mikono mihahu. ² Anala phapho achitengeza vihunde vine vyotulukiza dzulu ya zo pembe ne za pho phatu pha kulavira sadaka, vichikala chitu chimwenga na vyosi achivipaka shaba. ³ Kula phapho, achitengeza miyo yosi ya kuhumirwa pho phatu pha kulavira sadaka; nyungu, miko, uma za kudungira nyama, visahani vya kuharira moho na vitu vyosi vya kuhumirwa pho phatu pha kulavira sadaka achivitengeza na shaba. ⁴ Ariphomala, achitengeza waya wa shaba wenye vyumba-vyumba dza viratu chimia, achiuinjiza pho phatu pha kulavira sadaka hata uchifika kahi-kahi, ⁵ halafu achitengeza vihunde vine, na achivigb-wizanya na zo pembe za pho phatu pha kulavira sadaka hipo hinyo waya uriphofika ili vigb-wirire yo migongo ya kutsukurira. ⁶ Aripbola phapho achitengeza iyo migongo ya mshita ya kutsukurira, achiipaka shaba hata tse, ⁷ na achiyiinjiza mo mwenye bangili uphande huno mmwenga na uphande huno mmwenga. Phatu hipo phachikala taphana hako wala mfwiniko.

⁸ Chisha ariphomala kutengeza hipo phatu pha kulavira sadaka, achitengeza birika ra shaba, na maguluge ga shaba vivyo. Phahi

watengeze hivi kpwa kuhumira vitu vya shaba virivyohumirwa dza vilolo ni hinyo ana achetu ariokala achihumika hipho mryango wa hiro hema ra mkpwutano.

*Muhala wa hema ra mkpwutano
unadzengbwa*

⁹ Phahi ariphomala kutengeza hiro birika, achiandza kutengeza muhala wa hema ra mkpwutano. Muhala uho, wazibwa na shuka za katani swafi za kuhendasukpwa. Shuka ziri-zohumika uphande wa mwakani, kala urewe kpwa jumula ni mikono gana mwenga. ¹⁰ Shuka hizo kala zikagbwirirwa ni viguzo mirongo miiri virivyokala kahi za seemu za kolo mirongo miiri za shaba, ela vigbwadziko vya kutsomekera na bangili za viguzo kala ni vya feza. ¹¹ Uphande wa vurini wa hinyo uwa, nao kala una shuka zirizokala zosi phamwenga zina ure wa mikono gana mwenga. Shuka hizo nazo zagbwirirwa ni viguzo mirongo miiri virivyoinjizwa kahi za makolo ga kuimisira mirongo miiri ga shaba, ela vigbwadzikovye vya kutsomekera na vihunde-ve vya mviringo kala ni vya feza. ¹² Mtswerero wa dzuwa, kpwadzengbwa na shuka zirizokala zosi phamwenga zina ure wa mikono mirongo mitsano. Shuka hizo nazo zagbwirirwa ni viguzo kumi, virivyoinjizwa kahi za seemu za kolo kumi za shaba, ela hivyo vigbwadziko vya kutsomekera na pete za viguzo kala ni vya feza. ¹³ Uphande wa mlairo wa dzuwa ambako kala ndiko kpwenye mryango, nako kala kuna shuka ambazo zosi phamwenga zina

ure wa mikono mirongo mitsano, ¹⁴⁻¹⁵ Mikono kumi na mitsano uphande huno wa mryango wa nyo muhala na mikono kumi na mitsano mryango wa uphande wanjina. Chila uphande, kala kuna viguzo vihahu ambavyo kala vikainjizwa kwenye makolo mahahu ga kuimisira. ¹⁶ Shuka zosi zirizodengerwa hinyo muhala wa hema kala zikafumwa na katani swafi ya kuhendasukpwa. ¹⁷ Seemu za koloni za vyo viguzo vyosi kala ni vya shaba, vigbwadziko vya kutsomekera na pete za viguzo kala ni vya feza, kpwa hivyo feza ndiyo iriyohumika kutengezera ko dzulu ya viguzo, na hata kutengezera zo fwiho zirizohumirwa kugbwizanyira vyo viguzo vya nyo muhala. ¹⁸ Shuka ya Paziya ya phatu pha kumenyera nyo muhala, zahenda shonwa na nyuzi za buluu, za zambarau na piya za kundu za katani swafi ya kuhendasukpwa. Shuka iyo kala ina ure wa mikono mirongo miiri na upana wa mikono mitsano dza vyo vya shuka zanjina za nyo muhala. ¹⁹ Nayo kala ikadiniswa ni viguzo vine virivyokala ndani ya seemu za kolo ne za shaba, ela vigbwadziko vya kutsomekera na bangili za viguzo kala ni vya feza. Viguzo hivyo vyapakpwa feza hiko dzulu kwenye. ²⁰ Vigingi vyosi vya kuchitira hiro hema ra mkpwutano na vya nyo muhalawe kala ni vya shaba.

Vitu virivyohumika kudzengera hema

²¹ Phahi hema ra ushaidi ririphoivwa, Musa achiaambira nyo Alawi aviinjize tsona isabuni vitu vyosi virivyohumika katika hiro dzengo, na achimtsambula Ithamari mwana wa Aruni

mlavyadzi-sadaka aimirire kazi iyo. ²²⁻²³ Phahi, Musa walavya shariya iyo wakati Bezaleli mwana wa Uri mdzukulu wa Huri, wa mbari ya Juda, na myawe Oholiabu wa Ahisamaki, wa mbari ya Dani, ariphomarigiza kabisa hira kazi ambayo Mwenyezi Mlungu kala akamlagiza Musa aihende. Oholiabu kala ni mtsongi, na mtuluzadzi wa miundo, na mshonadzi wa katani swafi, na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu.

²⁴ Phahi zahabu iriyohumika katika dzengo ra hema ra mkpwutano, iriyotanywa kula kpwa hizo zahabu zirizolaviwa sadaka ni Aiziraeli, kala ni kilo magana manane na mirongo sabaa na sabaa, na giramu magana mahahu, kulengana na chipimo cha hipho hemani. ²⁵⁻²⁶ Atu osi ariokala na miaka mirongo miiri na kpwenderera arioisabiwa ni Musa, atuluka alume elufu magana sita na tahu, na magana matsano na mirongo mitsano. Chila mmwenga kahi ya hano walavya giramu tsano za feza.* Phahi, zosi zichituluka kilo elufu tahu, na kumi na nane kasorobo za feza kulengana na chipimo cha hipho hemani. ²⁷ Kilo elufu tahu za feza zahumirwa kutengezera seemu za kolo gana mwenga za hiro hema na za paziya. Kilo mirongo mihahu chila dibwa. ²⁸ Hizo kilo kumi na nane kasorobo zirizosala Bezaleli achizihumira kutengezera vigbwadziko vya kutsomekera na pete za hivyo viguzo, tsona achizitengezera hivyo viguzo hiko dzulu kpwenye.

38:25-26 38:25-26 Kutsama 30:11-16 **38:25-26** 38:25-26

Mathayo 17:24 * **38:25-26** 38:25-26 Giramu tsano ni kama robo wakiya.

²⁹ Sadaka ya shaba yatuluka kilo elufu mbiri, gana, mirongo miiri na ne. ³⁰⁻³¹ Naye Bezaleli achiihumira kutengezera seemu zosi za makolo za shaba za mryango wa hiro hema ra mkpwutano, za hinyo muhala wa hema, za mryango wa hinyo muhala, na vigingi vyosi vya kuchitira hema na vya muhalawe. Tsona achiihumira kutengezera hipho phatu pha kulavira sadaka pha shaba na wayawe wa shaba, na miyo yosi ya kuhumika hipho phatu pha kulavira sadaka.

39

Mavwazi ga alavyadzi-sadaka

Chisibao chire (Kutsama 28:6-14)

¹ Hinyo mafundi ahumira hizo nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu, kushona mavwazi ga kuhendera kazi kwenye hiro hema ra mkpwutano. Phahi amshonera Aruni mavwazi dza viratu Musa arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu.

² Hicho chisibao chire achishona na zahabu, na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu, na katani swafi ya kuhendasukpwa dza lugbwe.

³ Chisha ahala iyo zahabu achiipiga na nyundo hata ichikala bambasha, chisha achirikata waya ndide-ndide. Waya zira achizishona phamwenga na hizo nyuzi za buluu, na za zambarau, na za kundu na iyo katani swafi ya kusukpwa. Kazi ihi yosi aihenda chiufundi. ⁴ Alafu, aho vivyo achitengeza mikowa miiri ya kufungira cho chisibao na achiishona mo mafuzini. Chila fuzi mkpwowa mmwenga. ⁵ Nyo mkumbuu

wa cho chisibao nao achiushonato na nyuzi za zahabu, na za buluu, na za zambarau, na za kundu, na katani swafi ya kuhendasukpwa, dza viratu vya chisibao, achiugbwizanya na cho chisibao vichikala chitu chimwenga. Chila chitu achichitengeza dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. ⁶ Kula phapho, achitengeza higo mawe ga shohamu, achigaandika madzina ga hinyo ana kumi na airi a Iziraeli dza viratu mutu anayetsusa zahabu atengezavyo muhuri, halafu achigazungulusira marembo ga zahabu. ⁷ Ariphomala, achigahala go mawe achigafunga na yo mikowa mo mafuzini mwa cho chisibao ili gakale gachimtambukiza Mlungu kuhusu ana a Iziraeli, dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa.

Chifuko cha chifuwani
(Kutsama 28:15-30)

⁸ Phahi ariphomala kutengeza hicho chisibao, achiandza kutengeza hicho chifuko cha chifuwani. Hicho nacho achitengeza na zahabu, na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu na katani swafi ya kusukpwa dza vyokala hicho chisibao. Kazi hino yahendwa ni mutu aimanyaye. ⁹ Chifuko hicho achitengeza na chitambaa cha kuhenda kundzwa kano mbiri. Urewe na upanawe kala visawa-sawa tse, hiku robo ya mkpwono, kuno robo ya mkpwono. ¹⁰ Ariphomala kuchishona achichiinjiza mistari mine ya marembo ga mawe ga samani. Msitari wa mwandzo kala una mawe gaihwego akiki, topazi na alimasi ya kundu; ¹¹ Msitari wa phiri

kala una mawe gaihwego zumaridi, yakuti ya buluu na alimasi. ¹² Msitari wa hahu kala una mawe gaihwego jasinitho, akiki ya kundu na amethisito. ¹³ Na mraba wa ne uchikala na mawe gaihwego zabarajadi, na shohamu, na jasipa. Phahi mawe gaga gosi gazungulusirwa marembo ga zahabu. ¹⁴ Kpwa jumula, mawe gosi garigohumika kala ni mawe kumi na mairi. Na chila namuna ya dziwe kahi za higo kumi na mairi, raandikpwa dzina mwenga kahi za higo madzina kumi na mairi ga ana a Iziraeli. Madzina higa gaandikpwa dza viratu fundi atsongavyo muhuri, na gachihala phatu pha mbari zosi za Iziraeli. ¹⁵ Phahi ariphomala hivyo, cho chifuko achichitengezera mikufu miiri ya zahabu swafi, ya kuhendasukpwa avi ni lugbwe. ¹⁶ Kula phapho, achitengeza pete mbiri za marembo za zahabu na pete zanjina mbiri za zahabu. Achihala hizo pete mbiri achizigbwizanya na iyo mitse miiri ya cho chifuko ¹⁷ halafu hira mikufu miiri ya zahabu achiilundziza na zira pete katika iyo mitse ya cho chifuko. ¹⁸ Hizo tsa zanjina mbiri za iyo mikufu, achizilundzanya na hizo pete za marembo, halafu hizo pete achizigbwizanya na hizo kowa za mbere ya cho chisibao mo mafuzini. ¹⁹ Ariphomala hivyo, achitengeza pete mbiri za zahabu, achizigbwizanya na iyo mitse ya tsini ya cho chifuko cha ndani, chirichokala chikalarira cho chisibao. ²⁰ Anamala hipho, achitengeza bangili mbiri tsona, za zahabu achizigbwizanya na hizo tsa mbiri za mbere zirizo tsini ya cho chisibao, phephi na cho chirichogbwizanyirwa, na dzulu

chidide ya hinyo mkumbuu wa kushonwato. ²¹ Ariphomala hivyo, achihala zo bangili za cho chifuko achizifunga na zo za chisibao na uzi wa buluu, ili cho chifuko chisikale rejereje, ela chidine hipho dzulu ya nyo mkumbuu wa kushonwato dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa.

Mavwazi ganjina ga alavyadzi-sadaka ganashonwa
(Kutsama 28:31-43)

²² Chisha phahi ariphokala akamarigiza kutengeza cho chifuko cha chifuwani, Bezaleli wahumira uzi wa buluu macheye kufuma yo kandzu phamwenga na cho chisibao chire.

²³ Kandzu iyo kala ina singo ya kahi-kahi, iriyozungulusirwa mshono wa nyuzi, sedze ikatsanika-tsanika. ²⁴⁻²⁵ Na ariphomala, ro pindo ra tsini ra iyo kandzu, warizungulusira kengele za zahabu na marembo ga makomamanga garigoshonwa na nyuzi za buluu, za zambarau, za kundu na za katani swafi ya kusukpwa.

²⁶ Kpwa hivyo ro pindo rosi achirizungulusira makomamanga na kengele za zahabu dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. Hipha kengele, hipha komamanga, hipha kengele hipha komamanga, hata pindo rosi achirimala kurizungulusira kengele na makomamanga.

²⁷⁻²⁸ Chisha phahi ariphomala kufuma yo kandzu, achimfumira Aruni na anae majoho, na kofiya, na viremba, vyosi vya katani swafi. Chisha achiafumira suruwale fupi za ndani za

katani swafi ya kuhendasukpwa. ²⁹ Tsona achi-afumira mikanda ya katani swafi iriyosokotwato na nyuzi za buluu, za zambarau na za kundu dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. ³⁰ Anala phapho, achitengeza hicho chibamba cha kufunga chirembani, na zhabu swafi, na achiandika dza viratu fundi at-songavyo muhuri, MTAKATIFU WA MWENYEZI MLUNGU, ³¹ achichihala achichifunga dzulu ya cho chiremba na mkpwowa wa buluu dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa.

*Musa anaabariki Aiziraeli
kpwa kazi ariyoihenda*

³² Sambu, hinyo ana a Iziraeli ariphomala kuihenda iyo kazi ya hema ra mkpwutano, dza viratu Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa, ³³ achirihala hiro hema phamwenga na miyoye, vyosi achimrehera Musa. Phahi amrehera chila chitu. Vihundevye vya kufwinikira vya kugbwizanyira na kutsomekera, na mimo, na maphalu, na viguzo na seemuze za koloni. ³⁴ Tsona achimrehera vyandarua vya hiro hema, chimwenga cha chingo za turume za kutiywa rangi ya kundu, na chanjina cha chingo za pomboo, na shuka za paziya. ³⁵ Chisha achimrehera hiro sanduku ra chilagane na migongoye ya kutsukurira, na chifwinikoche ambacho ni chihi cha mbazi. ³⁶ Tsona achimrehera meza ya kulavira sadaka za mikahe na miyoye yosi, na mikahe ya kuikpwa mbere za Mwenyezi Mlungu, ³⁷ na chinara cha kuikira taa cha zhabu swafi na miyoye yosi, na taa phamwenga na

mafuha. ³⁸ Halafu, achimrehera phatu pha kulavira sadaka pha kufukizira uvumba pha zahabu, na mafuha ga utakaso, na uvumba, na shuka za paziya ya mryango wa hema. ³⁹ Tsona achimrehera hipho phatu pha kulavira sadaka pha shaba, na wayawe wa shaba, na miyoye yosi, birika phamwenga na maguluge, na migongoye ya kutsukurira. ⁴⁰ Chisha taasikire hipho, amrehera shuka za paziya za muhala wa hema, na viguzovye, na vizingitivye, na shuka za paziya ya mryango wa uwa, na nyugbweze, na vigingivye vya kuchitira, na miyo yanjina yosi ya kuhumirwa kpwenye utumishi kahi za hema ra mkpwutano. ⁴¹ Tsona achimrehera mavwazi ga kufumwato ga kuhendera kazi pho Phatu Phatakatifu, mavwazi matakatifu ga mlavyadzi-sadaka Aruni, na mavwazi ga anae alume ga kuhendera kazi ya ulavyadzi-sadaka.

⁴² Kpwa hivyo hinyo Aiziraeli achikala aka-mala kutengeza chila chitu arichokala Mwenyezi Mlungu akamlagiza Musa achihende. ⁴³ Phahi Musa ariphoilola iyo kazi achiona kukala hinyo atu akaihenda sawa-sawa, dza viratu vira Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza. Kpwa hivyo achiabariki.

40

Malagizo kuhusu kuchita hema ra mkpwutano

¹ Mwenyezi Mlungu wamuamba Musa,
² "Ifikapho siku ya kpwandza ya mwezi wa mwandzo, chita Hema ra Mkpwutano. ³ Injiza Sanduku ra Ushaidi, chisha uriike ndani ya

paziya inayotenga phatu photengbwa kpwa ajili ya Mlungu. ⁴ Uinjize meza na upange vyosi ambavyo ni vikale dzuluye. Tsona chitiye Hemani chira chinara cha kuikira taa na uike taaze dzuluye. ⁵ Mbere za Sanduku ra Ushaidi kondze ya paziya ya ndani undaika phatu pha kufukizira uvumba. Chisha uzibe na paziya yanjina mryango wa kuinjirira Hemani. ⁶ Alafu pho phatu pha kulavira sadaka za kuochwa phaike mbere ya mryango wa hema ra mkpwutano, ⁷ na yo simikiro ya kutawazira yiikpwe kahi-kahi ya ro hema ra mkpwutano na phatu pha kulavira sadaka, chisha yiodzazwe madzi. ⁸ Undadzenga muhala wa paziya kuzunguluka Hema na phatu pha kulavira sadaka, na uike paziya ryangoni mwa hinyo muhala.

⁹ “Chisha undahala gara mafuha na upake hema na miyo yosi iriyo ndani na indakala ikatengbwa kpwa Mlungu. ¹⁰ Badaye paka mafuha phatu pha kulavira sadaka za kuochwa na miyoye yosi, na indakala ikatengbwa kpwa Mlungu kamare. ¹¹ Uchila hipho, hala yo simikiro phamwenga na maguluge, uimwagire mafuha uyiike mbere zangu.

¹² “Halafu rehe Aruni na anae ryango ra Hema ra Mkpwutano na uatawaze na madzi. ¹³ Chisha umvwike Aruni vwazi ra mlavyadzi-sadaka, umpake mafuha, na umtenge, ili aweze kunihumikira dza mlavyadzi-sadaka. ¹⁴ Arehe anae nao uavwise zira kandzu. ¹⁵ Tsona apake mafuha dza uchivyohenda ise yao, ili nao anihumikire dza alavyadzi-sadaka. Kupakpwa kpwao

mafuha kundaahenda akale alavyadzi-sadaka a maisha na hata vivyazi vyao vyosi.”

¹⁶ Musa wahenda chila chitu ambacho Mwenyezi Mlungu kala akamlagiza. ¹⁷ Phahi siku ya kpwandza ya mwezi wa mwandzo wa mwaka wa phiri bada ya kutuluka Misiri, Hema ra Mkpwutano rachitwa. ¹⁸ Musa wadzenga ziyo ra Hema: Achiika vyuma vya tundu kugbwirira nguzo, achiimisa nguzo, vizingiti, na achipanga boriti. ¹⁹ Ndipho achizungulusa nguwo kubwiningiza ziyo ra Hema, na dzulu ya iyo nguwo achibwiningiza chingo, dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza.

²⁰ Chisha achihala hira myalawe miiri, achiyika ndani ya Sanduku ra Ushaidi. Alafu achihala migongo miiri ya kutsukurira Sanduku, achiitsomeka kpwenye bangili za Sanduku, na achifwinika na chihi cha mbazi pho dzuluye. ²¹ Phahi wainjiza rira Sanduku ra Ushaidi ndani ya Hema. Naye achiika paziya mbere ya hiro Sanduku na richikala tarionekana, dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. ²² Musa waika meza ndani ya hema ra mkpwutano, uphande wa vurini wa Hema, kondze ya hira paziya ya ndani. ²³ Na achiika mkpwahe dzulu ya meza mbere za Mwenyezi Mlungu, dza Mlungu arivyomlagiza. ²⁴ Achiika chinara cha kuikira taa ndani ya hema ra mkpwutano, uphande wa mwakani kulolana na meza. ²⁵ Naye mbere za Mwenyezi Mlungu, achiika taa dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa.

²⁶ Musa waika phatu pha kulavira sadaka photengezwa na zahabu mura ndani ya hema ra

mcpwutano mbere ya paziya, ²⁷ na achifukiza uvumba unukao vinono dzuluye, dza viratu arivyolagizwa ni Mwenyezi Mlungu.

²⁸ Badaye Musa waika paziya mryango wa Hema. ²⁹ Achiika phatu pha kulavira sadaka za kuochwa kondze, phephi na mryango wa ro hema ra mcpwutano. Na achilavya sadaka ya kuochwa na sadaka ya unga, dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza. ³⁰ Waika simikiro ya kutawazira kahi-kahi ya ro hema ra mcpwutano na phatu pha kulavira sadaka, na achiitiya madzi. ³¹ Musa, Aruni na anae aihumira hira simikiro kutawaza mikono na magulu gao. ³² Atawaza wakati kala anainjira Hemani ama wakati anasengerera phatu pha kulavira sadaka, dza Mwenyezi Mlungu arivyomlagiza Musa. ³³ Phahi Musa wadzenga uwa wa paziya kuzunguluka Hema na phatu pha kulavira sadaka, na achiziba paziya mryango wa hinyo muhala. Hipho Musa achikala akamala kazi yosi.

Ingu dzulu ya Hema ra Mcpwutano

³⁴ Phahi ingu ratserera, na ririphobwiningiza Hema ra Mcpwutano, mwanga wa Mwenyezi Mlungu wang'ala himo ndani. ³⁵ Musa kayaweza kuinjira ndani ya hema ra mcpwutano kpwa sababu ingu kala rikatserera dzuluye, na mwanga wa Mwenyezi Mlungu kala ukang'ala himo ndani. ³⁶ Vyaro vyao vyosi Aiziraeli kala achiandza wakati rira ingu kala rikaunulwa kula dzulu ya Hema. ³⁷ Ro ingu siku zosi kala nkukala

dzulu za hema ra mkpwutano. Kahi ya vyaro vyao, nyo ana a Iziraeli kala taaweza kuvundza kambi na kpwenderera na charo, hadi ro ingu riuke pho dzulu ya hema. ³⁸ Aiziraeli kala achiona ingu ra Mwenyezi Mlungu dzulu ya Hema wakati wa mutsi na usiku kala achiona moho unaaka dzuluye. Higo gaenderera wakati wosi wa vyaro vyao.

cxlix

Digo
Chidigo: Digo (Bible)

copyright © 2019 Bible Translation and Literacy

Language: Digo (Chidigo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
bab7eb71-e774-512d-9543-5878c28ca63b